

2017 NR 1 (90)

STYCZEŃ–MARZEC

VITA ACADEMICA

Biuletyn informacyjny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

ISSN 1842-2244

Ingres Wielkiego Kanclerza UPJPII

**Królowo nieba, wesel się, alleluja,
Bo Ten, któregoś nosiła, alleluja,
Zmartwychwstał, jak powiedział, alleluja.
(Regina caeli)**

Liturgia oktawy Wielkanocy nieustannie powtarza „Chrystus zmartwychwstał, jak zapowiedział”. Kościół, świadomy znaczenia owego zbawczego wydarzenia, które zmieniło bieg historii, jednoczy się z Tą, która najpełniej towarzyszyła Jezusowi w Jego męce, śmierci i zmartwychwstaniu. Każdy z nas zatrzymuje się przed pustym grobem, aby rozważyć największy cud, jakim jest zmartwychwstanie Chrystusa. Niech Maryja Panna, cichy świadek tej tajemnicy, pomaga nam przyłączyć się do Tego, który umarł i zmartwychwstał dla zbawienia każdego człowieka. Niech będzie naszą Nauczycielką i Przewodniczką w wierze, niech nas wspiera w chwilach wątpliwości i pokusa. Niech nam wyjedna pogodę ducha, której nie zdoła zniweczyć żaden lęk, gdyż rodzi się ona z pewności, że Chrystus naprawdę zmartwychwstał.

Św. Jan Paweł II – Rozważanie
przed modlitwą *Regina caeli*
w Poniedziałek Wielkanocny 12 IV 2004

*

**W roku ważnych rocznic Maryjnych radości ze
Zmartwychwstania Chrystusa życzę w imieniu spo-
łeczności akademickiej Uniwersytetu Papieskiego
Jana Pawła II w Krakowie**

**ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak,
rektor**

VITA ACADEMICA

Biuletyn Informacyjny
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Redakcja
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 25
tel. 12 421 68 48, wew. 626; faks 12 422 86 26
e-mail: rzecznik@upjp2.edu.pl

Redaktor naczelna
Marta Mastysł

Opracowanie graficzne
Wydawnictwo

Zdjęcie na okładce
Tadeusz Warczak

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych
oraz zastrzega sobie prawo do skrótów
i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku.

Numer zamknięto 30 marca 2017 roku.
Nakład 1500 egz., ISSN 1842-2244

Wydawca: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Wydawnictwo Naukowe

W numerze

Wydarzyło się	3
Z życia uczelni	
Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół UPJPII zarejestrowane!	5
Arcybiskup Marek Jędraszewski nowym metropolitą krakowskim i Wielkim Kanclerzem UPJPII	5
Ingres	7
Kraków dziękuje swojemu kardynałowi, UPJPII – Wielkiemu Kanclerzowi uczelni..	8
Promocje akademickie w 620 rocznicę powołania Wydziału Teologicznego w Akademii Krakowskiej	10
40-lecie Wydziału Filozoficznego UPJPII	13
Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII ma 35 lat!	17
Rozmowa z dr. hab. bp. Grzegorzem Rysiem, jednym z pierwszych studentów Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII	18
Konferencje	
Media: przestrzeń i narzędzie miłosierdzia	20
Kościół wobec małżeńskich sytuacji nieregularnych w świetle posynodalnej adhortacji apostolskiej „Amoris Laetitia” papieża Franciszka	21
Ogólnopolska konferencja naukowa <i>W trosce o rozwój uczelni</i>	24
Ogólnopolska konferencja naukowa <i>Nauki o rodzinie – teraźniejszość i przyszłość</i> , Walne Zebranie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego	26
<i>Matka Boża Nieustającej Pomocy – Ikona Miłosierdzia</i>	28
<i>Ecclesia semper renovanda</i> . Kościół ustawicznie się odnawia i czyni pokutę	29
„Słowo Boże można usłyszeć i widzieć”	32
24 międzynarodowe sympozjum „Sacrum i przyroda” – <i>Od „Inter Sanctos” do „Laudato si”</i>	33
III Ogólnopolska Konferencja Naukowa <i>Jak osiągnąć sukces?</i> <i>Kariery w Europie na przestrzeni stuleci</i>	34
II Konferencja z cyklu <i>Filozofia w Informatyce</i>	35
70 lat „Naszej Przeszłości” 1946–2016	36
XIV Ogólnopolska Konferencja Naukowa z serii <i>Duchowość Klasztorów Polskich: Przekaz i Komunikacja – Celina i Jadwiga Borzęckie: inspiracje duchowe i działalność społeczna matki i córki</i> (Kęty, 29.10.2016)	37
„Wspólnie dziedzictwo” – II Kongres Kultury Regionów w Nowym Sączu	38
Forum III Wieku	40
Turystyka religijna w produkcie turystycznym Krakowa	42
Księga pamiątkowa dla ks. prof. Stanisława Sojki	43
Odeszli od nas	
„Ty już znasz prawdę o pełni życia”. Wspomnienie o księdzu profesorze Andrzeju Baczyńskim	44
Zmarł kardynał Mirosław Vlk – metropolita praski, prymas Czech, doktor <i>honoris causa</i> UPJPII	46
Goście i nowi partnerzy UPJPII	
UPJPII oraz The Catholic University of America	46
Przedstawiciele CK i Cyfronetu na UPJPII	47
UPJPII oraz 35 Wojskowy Oddział Gospodarczy	48
Kraków i Żytomierz na Ukrainie	49
Studenci	
Studenci UPJPII laureatami w konkursie filmowym „Moje ŚDM”!	50
Seminarium studenckie w Mainz	50
Wieliczka na drodze ku niepodległości	52
Śladami polskości, czyli DKN we Lwowie	53
Studenci pod urokiem Budapesztu	54
Sprawozdanie z wyjazdu do Kina ARS – <i>Ostatnia rodzina</i>	55
Rok akademicki 2015/2016 w świetle patronatu naukowego	55
Przyjść, posłuchać i zostać	57
Nasze podróże	
Doktorant na Borneo	59
Pielgrzymka po sanktuariach Europy	60
Erasmus+ w Chorwacji	61
Wspomnienie świątecznych spotkań	
Orszak św. Mikołaja z wizytą na UPJPII	62
Mikołaj wśród słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku	63
Opłatek pracowników z księdzem kardynałem Stanisławem Dziwiszem	63
Opłatek studentów	64
Spotkanie opłatkowe słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku	65
Koleżnicy na UPJPII	66
Nasze sukcesy	
Nagrody i sukcesy pracowników naukowych	66
Pracownicy Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UPJPII powołani do medialnych rad programowych	66

wydarzyło się

- 27–29 listopada 2016 roku miały miejsce adwentowe re-kolekcje akademickie.
- 28 listopada 2016 roku odbyła się sesja naukowa *Muzyka na miarę świętości* zorganizowana przez Międzyuczelniany Instytut Muzyki Kościelnej.
- 1 grudnia 2016 roku zorganizowano *In memoriam* śp. ks. Andrzeja Baczyńskiego w pierwszą rocznicę śmierci.
- 1 grudnia 2016 roku miała miejsce konferencja naukowa *Uczeń i mistrz* zorganizowana przez Katedrę Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII oraz Komisję Historyczną PAN w Katowicach.
- 1 grudnia 2016 roku Akademickie Koło Turystyczne Pellegrino zorganizowało slajdowisko z udziałem o. Jana Koczego SVD na temat wolontariatu w Ekwadorze.
- 2–3 grudnia 2016 roku miała miejsce VIII konferencja z cyklu *Wokół Myśli Michała Hellera* zorganizowana przez Katedrę Filozofii Człowieka, Katedrę Filozofii Przyrody oraz Koło Naukowe Studentów Filozofii UPJPII.
- 7 grudnia 2016 roku Instytut Teologii Fundamentalnej, Ekumenii i Dialogu UPJPII współorganizował spotkanie *Jezus – Żyd praktykujący* z rabinem Johnem Fischerem.
- 8 grudnia 2016 roku arcybiskup Marek Jędraszewski został ogłoszony przez papieża Franciszka nowym metropolitą krakowskim, a tym samym Wielkim Kanclerzem UPJPII.
- 8 grudnia 2016 roku rozpoczęły się obchody jubileuszu 40-lecia Wydziału Filozoficznego.

- 8 grudnia 2016 roku odbył się przegląd reportaży filmowych ekipy JP2TV *Kadry miłosierdzia*.

- 8 grudnia 2016 roku wygłoszono wykład *Jan Paweł II o prawie* w ramach cyklu wykładów otwartych organizowanych przez Instytut Myśli Józefa Tischnera, Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II UPJPII, Ośrodek Badań nad Myślą Jana Pawła II UPJPII.
- 9 grudnia 2017 roku studenci dziennikarstwa i komunikacji społecznej wraz ze swoimi profesorami i rektorem UPJPII w studiu nagraniowym Radia Kraków śpiewająco złożyli świąteczne życzenia.
- 15 grudnia 2017 roku odbyło się spotkanie opłatkowe wspólnoty akademickiej.
- 20 grudnia 2016 roku miało miejsce spotkanie opłatkowe studentów.

- 4 stycznia 2017 roku miała miejsce jubileuszowa uroczystość – 35-lecie Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego.

- 6 stycznia 2017 roku Jakub Stoszek i Łukasz Krasny – studenci dziennikarstwa i komunikacji społecznej UPJPII zostali laureatami konkursu filmowego *Moje ŚDM*.
- 9 stycznia 2017 roku podpisano umowę pomiędzy UPJPII a marszałkiem województwa małopolskiego dot. projektu „Sakralne Dziedzictwo Małopolski”.

wydarzyło się

- 11 stycznia 2017 roku w kolegiacie św. Anny miały miejsce promocje akademickie połączone z oficjalnym podziękowaniem ks. kard. Stanisławowi Dziwiszowi za 11 lat opieki nad uczelnią.

- 13 stycznia 2017 roku odbyła się konferencja *Nauki o rodzinie – teraźniejszość i przyszłość*.
- 19 stycznia 2017 roku w bazylice Mariackiej miał miejsce koncert kolęd zorganizowany przez Międzyuczelniany Instytut Muzyki Kościelnej z udziałem Chóru UPJPII Psalmodia.
- 21 stycznia 2017 roku miały miejsce krakowskie obchody XX Dnia Judaizmu w Kościele katolickim w Polsce.
- 21 stycznia 2017 roku w sanktuarium św. Jana Pawła II odprawiona została msza dziękczynna za posługę w archidiecezji krakowskiej ks. kard. Stanisława Dziwisza. W mszy uczestniczyły władze UPJPII.
- 22–29 stycznia 2017 roku trwał Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan w archidiecezji krakowskiej.
- 28 stycznia 2017 roku miał miejsce ingres do katedry na Wawelu nowego metropolity krakowskiego abp. Marka Jędraszewskiego.

- 31 stycznia 2017 roku miał miejsce XVII Dzień Islamu w Kościele katolickim w Polsce.

- 28 lutego 2017 roku odbyła się konferencja naukowa *Kościół a jedność. 500-lecie reformacji*.
- 28 lutego 2017 roku podpisano umowę medialną pomiędzy UPJPII w Krakowie a TVP3 Kraków.
- 5–7 marca 2017 roku odbyły się Wielkopostne Rekolekcje Akademickie.
- 8 marca 2017 roku zorganizowano XV Ogólnopolską Konferencję Naukową z serii *Duchowość Klasztorów Polskich: Przekaz i Komunikacja*.
- 9 marca 2017 roku zorganizowano Dzień Otwarty Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej.

- 13 marca 2017 roku prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wręczył kardynałowi Marianowi Jaworskiemu Order Orła Białego.

- 15 marca 2017 roku Rebecca Kiessling – amerykańska prawniczka i działaczka pro-life spotkała się ze studentami na UPJPII.
- 15–17 marca 2017 roku trwały Dni Kariery w UPJPII.
- 16 marca 2017 roku UPJPII i TBC podpisały umowę o współpracy medialnej.
- 17 marca 2017 roku Samorząd Studencki zorganizował *Spotkanie z uchodźcą – zagrożenie, wyzwanie, czy szansa?*

Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie zarejestrowane!

Na początku posiedzenia Senatu UPJPII 20 marca br. mecenas Anna Sobczak uroczystie przekazała pozytywne postanowienie sądu dotyczące rejestracji Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Postanowienie zostało wydane 2 marca br.

Fragmety Statutu SAIP:

Misją Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (dalej: Stowarzyszenie lub SAIP UPJPII) jest wspieranie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (dalej: UPJPII).

SAIP może działać w RP i poza jej granicami.

1) Do Stowarzyszenia mogą należeć absolwenci UPJPII.
2) Do Stowarzyszenia mogą również należeć inne osoby niż wskazane powyżej, o ile cenią one działalność prowadzoną przez UPJPII.

3) Członkami Stowarzyszenia, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być zarówno obywatele Rzeczypospolitej Polskiej

oraz osoby niebędące obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od tego, czy mają stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Stowarzyszenie realizuje swe cele przez działania wspierające UPJPII.

W szczególności Stowarzyszenie może podejmować następujące działania: 1) upowszechnianie wiedzy o UPJPII, zwłaszcza o propozycji naukowo-dydaktycznej UPJPII; 2) pozyskiwanie środków finansowych dla UPJPII; 3) organizowanie odczytów, seminariów, konferencji, kursów i obozów szkoleniowych, dni skupienia, pielgrzymek; 4) prowadzenie działalności wydawniczej; 5) współdziałanie z krajowymi i zagranicznymi stowarzyszeniami stawiącymi sobie podobne cele.

Zarząd: prezes – ks. prof. zw. dr hab. Wojciech Misztal, wiceprezes – ks. dr hab. Robert Nęcek, sekretarz i skarbnik – ks. dr Bartłomiej Pieron. ■

Arcybiskup Marek Jędraszewski nowym metropolitą krakowskim i Wielkim Kanclerzem UPJPII

tekst: Marta Mastyló

zdjęcia: Marta Mastyló, Tadeusz Warczak

„Katedra wawelska i Kościół krakowski zapisują dziś nową kartę swych długich dziejów. Księżę Arcybiskupie, od

dzisiaj Ty zaczynasz zapisywać tę nową kartę” – tymi słowami ks. kard. Stanisław Dziwisz witał swojego następcę

cę, abp. Marka Jędraszewskiego, podczas ingresu do królewskiej katedry.

Arcybiskup Marek Jędraszewski jest już oficjalnie metropolitą krakowskim, następcą kardynałów Adama Sapiehy, Karola Wojtyły, Franciszka Macharskiego, Stanisława Dziwisza. Nowy metropolita celebrował w katedrze mszę świętą i wygłosił homilię, w której zarysował program swojej posługi pasterskiej w archidiecezji krakowskiej. Mówił m.in., że pragnie pozostać wierny tradycji św. Stanisława, św. siostry Faustyny, św. brata Alberta, św. Jana Pawła II oraz chce podążać drogą, jaką św. Jana Paweł II wskazywał całemu Kościołowi jako papież. Zapewnił, że zgodnie ze swoim zawołaniem biskupim „Scire Christum – Znać Chrystusa” będzie kierował się słowami „Poznawać Chrystusa, będącego źródłem miłości i największym dawcą łaski”. Odczytana została bulla *Sublimis inter sidera*, podpisana przez papieża Franciszka 8 grudnia 2016 roku w Watykanie. Nowy biskup krakowski otrzymał insygnia władzy – racjonal haftowany osobiście przez św. królową Jadwigę przekazał arcybiskupowi dziekan kapituły katedralnej, pastorał będący symbolem biskupa diecezjalnego wręczył nuncjusz apostolski w Polsce, abp Salvatore Pennacchio.

Podczas konferencji prasowej poprzedzającej ingres nowy metropolita krakowski, a zarazem Wielki Kanclerz UPJPII powiedział, że uczelnia w jego pamięci zajmuje miejsce od dawna: „...tutaj byłem przez jakiś czas wykładowcą na Wydziale Teologicznym, to była połowa lat osiemdziesiątych. A potem na Wydziale Filozoficznym zo-

stał przeprowadzony cały proces związany z moją habilitacją. Wspominam wspaniałych profesorów, ks. prof. Józefa Tischnera – to zostaje w mojej pierwszej pamięci. Byłem też tutaj recenzentem prac doktorskich przeprowadzonych na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, więc ja myślę, że te więzy już są, one będą na pewno z racji urzędu, ale także pozaurzędowo pogłębiane, gdyż świat akademicki zawsze mi był, jest i będzie bliski, zwłaszcza jeżeli chodzi o uczelnię kościelną”.

Tęgo samego dnia prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda odznaczył kardynała Stanisława Dziwisza Orderem Orła Białego, mówiąc o odznaczonym: „Całe dotychczasowe życie kard. Dziwisza było znamienitą zasługą dla Rzeczypospolitej Polskiej. [...] Droga kard. Dziwisza była drogą życia dla Boga, Kościoła i dla Polski”. Najważniejszy i najstarszy polski order jest przyznawany za znamienite zasługi dla kraju.

Tydzień wcześniej, w sobotę 21 stycznia w sanktuarium św. Jana Pawła II odprawiona została msza dziękczynna za posługę kard. Stanisława Dziwisza w archidiecezji krakowskiej. Księdzu kardynałowi dziękowano za pielęgnowanie i szerzenie kultu oraz przekaz pięknego dzieła Jana Pawła II, kardynał z kolei dziękował za życzliwość i wsparcie, jakie otrzymywał podczas 11-letniej posługi jako metropolita krakowski, a także wcześniej, pracując u boku Jana Pawła II. Zapewnił, że ogarniając archidiecezję krakowską wdzięczną modlitwą i pamięcią, będzie nadal służyć tej samej sprawie. ■

Ingres

tekst: Paulina Guzik
zdjęcia: Tadeusz Warczak

Ingres nowego krakowskiego metropolity musiał odbyć się z wielką pompą. Nie może być inaczej, gdy kierowanie archidiecezją obejmuje następca kardynałów: Sapię, Wojtyły, Macharskiego i Dziwisza. Obecność pary prezydenckiej, pani premier i kilkudziesięciu hierarchów z pewnością sprawiła, że abp Marek Jędraszewski poczuł kolosalną zmianę, jaka spotkała go na skutek decyzji ojca świętego. Z względnie spokojnej, przemysłowej Łodzi przybył do Krakowa – miasta świętych, w tym papieża Polaka, miasta królów i wielu katolickich środowisk rozciągniętych od Tatr po Jurę.

Patriota w Krakowie

Z właściwą sobie skromnością, o której wiele wcześniej słyszałam, pytany o emocje zaledwie dzień po ingresie, powiedział mi: „Nawiążę do tego, co jeszcze wtedy arcybiskup Karol Wojtyła mówił 8 marca 1964 roku – kiedy obejmował tę katedrę – mówił, że trudno wejść do tej katedry bez wewnętrznego drżenia, właśnie dlatego że w niej się skupia cała historia Kościoła nie tylko krakowskiego, polskiego, ale też historia naszej ojczyzny”. Abp Jędraszewski, wychowany w domu przepelnionym polskością, o czym mówił podczas pierwszego spotkania z krakowskimi dziennikarzami, całą ingresową homilię oparł na fragmentach poematu Karola Wojtyły *Mysząc Ojczyzna*. Przypomniał m.in. upomnienie zamknięte w poemacie swojego mistrza: „Obyśmy nie stracili sprzed oczu tej przejrzystości, z jaką przychodzą ku nam [dawne] wydarzenia. [...] Obyśmy nie rozszerzali wymiarów cienia. / Promień światła niechaj pada w serca i przeświecła mroki pokoleń”. Dalej nowy metropolita interpretował: „Dla nas, znajdujących się u progu 2017 roku, znaczy to: [...] stać na straży tej duchowej tożsamości polskiego narodu, która swe korzenie znajduje w Mieszkowym chrzcie z 966 roku. Znaczy to dalej: zdecydowanie bronić każdego poczętego życia i ukazywać piękno chrześcijańskiego małżeństwa i rodziny. Znaczy to zwłaszcza: podkreślać rolę prawdy jako fundamentu autentycznego spotkania człowieka z drugim człowiekiem, fundamentu życia społecznego i politycznego. Oto nasze czuwanie”. Urodzony w Poznaniu biskup, jak mówią jego przyjaciele, „patriotyzm ma w genach”. Ks. Henryk Zieliński, redaktor naczelny „Idziemy” w grudniu 2016 roku wspominał na łamach swojego pisma: „Kiedy [...] mieliśmy do przekazania w godne ręce pasiak obozowy jednego z księży – więźniów Dachau, od razu wiadomo było, że najlepiej zajmie się nim abp Jędraszewski. Pasiak trafił do specjalnej gabloty w głównym hallu seminarium duchownego, aby stanowił punkt odniesienia dla formujących się tam kandydatów na księży”.

Pokorny uczeń

Wielu krakowian zadawało sobie w styczniu pytanie – co były biskup pomocniczy Poznania i metropolita łódzki ma wspólnego z ich miastem. Szybko okazało się, że nie trzeba specjalnie zagłębiać się w jego życiorys, aby dowiedzieć się, że jest jednym z największych w Polsce znawców myśli św. Jana Pawła II, a ich osobista relacja dowodzi, że abp Jędraszewski jest też pokornym uczniem Wojtyły. Wielokrotnie spotykali się w Rzymie. Jeszcze w czasie studiów Marek Jędraszewski przykuł uwagę kard. Wojtyły w Kolegium Polskim w Rzymie, gdzie obaj nocowali, swoją bujną fryzurą. Pasowała do młodego filozofa. Starszy filozof i biskup Jędraszewski (już z krótszą fryzurą) często odwiedzał papieża w Watykanie i Castel Gandolfo (to z nominacji Jana Pawła II stał się biskupem), kontynuując filozoficzne debaty, które obaj lubili. Łączyły ich nie tylko miłość do filozofii, ale i zadziorne poczucie humoru. W dzień wywiadu, komentując swoją chwaloną powszechnie ingresową homilię, abp Jędraszewski żartował, że była to jedynie „skromna interpretacja genialnego tekstu”.

Krakowski naukowiec

Przewodniczący Rady Naukowej Konferencji Episkopatu Polski często bywał w Krakowie jako naukowiec, przede wszystkim w czasie, kiedy na Papieskiej Akademii Teologicznej pracował na tytuł doktora habilitowanego. Wtedy z pewnością nie planował, że za ćwierć wieku zostanie Wielkim Kanclerzem następcy PAT – Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. Wykładał m.in. na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu i Papieskim Uniwer-

sytecie Laterańskim w Rzymie. Jest autorem licznych publikacji z dziedziny filozofii, ale też książki ukazującej życie bp. Antoniego Baraniaka, niezłomnego hierarchy torturowanego w okresie stalinizmu. To właśnie bp Baraniak wysłał dobrze zapowiadającego się młodego naukowca na studia do Rzymu. Ten sam naukowiec, już jako metropolita krakowski, przeniósł ideę rozmów z wiernymi – dialogów – z łódzkiej katedry do akademickiej kolegiaty św. Anny. 23 marca po raz pierwszy spotkał się z wiernymi, by odpowiedzieć na ich pytania w sposób bezpośredni, otwarty i zgodny z wielowiekową nauką tradycją tego kościoła.

Miłośnik Tatr

W dniu ingresu bardzo symbolicznym gestem abp Jędraszewski podkreślił swoją miłość do Tatr i szacunek dla gór-

rali. Obrazek ingresowy przedstawiał Matkę Boską Jaworzyńską, tę samą, którą arcybiskup odwiedza za każdym razem, gdy jedzie na Podhale. Góry to jego miłość, tam odpoczywa, modli się i szuka spokoju. W poniedziałek po ingresowej sobocie i pierwszej niedzieli w nowej archidiecezji pojechał właśnie tam, w Tatry, by nabrać sił na sprawowanie jednej z najważniejszych funkcji w polskim kościele. Ks. kard. Stanisław Dziwisz podczas pierwszego wspólnego spotkania z dziennikarzami jeszcze przed ingresem tak ujął nowy rozdział w życiu archidiecezji krakowskiej: „Myślę, że ksiądz arcybiskup pozna i pokocha tę archidiecezję. Wierzę, że nazaczy przyszłość Kościoła krakowskiego swoim charyzmatem i osobowością”. Nowy metropolita z kolei czeka, aż diecezjanie podejmą jego ingresowe wyzwanie: „Podejmijcie wraz ze mną radosny trud głoszenia współczesnemu światu Chrystusa, jedynego odkupiciela człowieka”. ■

Kraków dziękuje swojemu kardynałowi, UPJPII – Wielkiemu Kanclerzowi uczelni

tekst: Paulina Guzik

zdjęcie: Maciej Gradowski

„Kończy się wielkie zadanie, jakie miałem – być pasterzem ważnego wielkiego Kościoła [...] – mogę się cieszyć, że ze spokojem mogę odejść” – tymi słowami kard. Stanisław Dzi-

wisz rozpoczął naszą rozmowę podczas nagrania do *Między Ziemią a Niebem* w TVP1 na tydzień przed ingresem abp. Marka Jędraszewskiego. Krakowianie raczej jednak nie da-

dzą swojemu byłemu już metropolicie „odejść ze spokojem”. Kardynał wciąż ma kalendarz pełen spotkań i obiecanych dawno wypraw, na które, jak sam przyznaje, nigdy nie było czasu. Misja podtrzymywania pamięci o wielkim świętym Polaku, patronie naszej uczelni, pozostanie nie tylko w sercu, ale i kalendarzu kard. Dziwisza jeszcze przez długi czas.

A misja ta przyświecała mu w całej krakowskiej drodze. Gdy 11 lat temu Kraków witał nowego metropolitę, Polacy ocierali jeszcze bardzo świeże łzy po śmierci Jana Pawła II, a w Krakowie i Małopolsce, które Karol Wojtyła tak bardzo kochał, nie było pomysłu na to, jak dziedzictwo największego Polaka we współczesnej historii zachować. 11 lat to niedługi czas na wybudowanie gigantycznej świątyni – Sanktuarium św. Jana Pawła II – która staje się także centrum myśli. To niedługi czas na stworzenie jednego z najnowocześniejszych w Polsce muzeów – Domu Rodzinnego Jana Pawła II w Wadowicach, do którego wejście grupowe trzeba rezerwować z dwumiesięcznym wyprzedzeniem. Tylko jedna osoba – ta sama, któ-

ra z Wojtyłą spędziła większość swojego kapłańskiego życia – mogła sprawić, że tak wymowne symbole jak pistolet, którym Ali Agca strzelał do papieża, znalazły się nie w Watykanie, a właśnie w Wadowicach. Kardynał Dziwisz tu, w Polsce, chciał przypomnieć dumę z Jana Pawła II. Muzeum stało się obowiązkowym przystankiem na mapie każdego zagranicznego turysty, który przyjeżdża do Małopolski. Podczas ŚDM muzeum odwiedziło 50 tysięcy młodych ludzi. Młody Brazylijczyk Vinicius właśnie tam w czasie ŚDM oświadczył się swojej przyszłej żonie. To tylko jeden wyjątkowy przykład tego, jak bardzo to miejsce było ludziom potrzebne, jaki ma na nich wpływ, szczególnie na pokolenie naszych studentów, którzy otwarcie przyznają, że Jan Paweł II jest dla nich ważny, ale pamięć o nim to raczej „babczyna” wspomnienia niż realna znajomość dziedzictwa.

To dziedzictwo najpełniej, najradośniejszemu i najwyraźniej było widać w czasie Światowych Dni Młodzieży. Nie ma wątpliwości, że bez ks. kardynała Światowe Dni Młodzieży nie odbyłyby się w Krakowie ani nie zakończyłyby się tak ogromnym sukcesem. „Tramwaj, droga krzyżowa – zawsze bardzo słuchał argumentów, dyskutował, był na nie otwarty... i zaufał”, mówi ks. Marek Hajdyła, szef sekcji Wydarzeń Centralnych ŚDM Kraków 2016. To kardynał z otwartością i spontanicznością, którą przez 30 lat obserwował u swojego watykańskiego szefa, przyjmował najbardziej szalone, wydawałoby się, pomysły i bronił ich przed watykańską radą, obecnie dykasterią, która „strzeże” wszystkich ŚDM. Przejazd tramwajem na Błonia wydawał się karkołomnym pomysłem: bo niebezpiecznie, bo papieska świta się nie zgo-

dzi. Kardynał jako pierwszy wiedział, że taka przejażdżka będzie dla papieża Franciszka radością większą niż jazda limuzynami.

„Niekórzy mówią, że to odejście jest piękne, bo piękne były dni. Całe moje życie było ciekawe, bo związane było z wielkim człowiekiem, a potem przejąłem zadania na pierwszej linii” – mówił kardynał podczas wywiadu. Ta „pierwsza linia” w czasie ŚDM przerodziła się w prawdziwy poligon. I kiedy w Komitecie Organizacyjnym załamywaliśmy ręce nad kolejnymi atakami, szczególnie logistyczno-finansowymi, kardynał twardo odpowiadał:

wszystko się uda. I ufał, bo wiedział, że nie jest sam. „Było tyle uwag wcześniej, tyle krytyk, ale była ręka, która to wszystko prowadziła” – powiedział mi w styczniu. „Życzę sobie, Kościołowi w Polsce, żeby nie zgubić tych wartości, któreśmy zobaczyli w ciągu tych dni – ta młodzież poszła z tą iskrą, czyli z ideą, orędziem o Bożym miłosierdziu, bo przecież przyszli do Krakowa, do tej stolicy Bożego miłosierdzia. Absolutnie trzeba do tego powracać i rozwijać, bo to jest program na dziś dla świata”.

Absolutnie trzeba do tego powracać i rozwijać, bo to jest program na dziś dla świata”. Podczas podziękowań, jakie składał mu Kraków, oczywiście w Sanktuarium św. Jana Pawła II, kardynał wspominał, że podczas ŚDM liczył „na pomoc z wysoka tego, któremu służyłem w Krakowie i Watykanie przez 39 lat. Dziś chcę również podziękować papieżowi emerytowi Benedyktowi XVI za zaufanie i życzliwość dla Kościoła w Krakowie i całej Polsce, której wyraz dał m.in. podczas pielgrzymki w 2006 roku. Jemu zawdzięczamy także przygotowanie procesu beatyfikacyjnego, beatyfikację i otwarcie drogi do kanonizacji świętego już Jana Pawła II” – mówił kard. Dziwisz.

To właśnie beatyfikacja i kanonizacja Jana Pawła II były dla niego wyznacznikiem krakowskiej posługi. Bez wahania te dwa wydarzenia wymienia jako najważniejsze w ciągu 11 lat. ŚDM były natomiast piękną klamrą wszystkiego, co stało się po śmierci papieża Polaka. Trudno wyobrazić sobie właściwszą osobę przyjmującą papieża Franciszka w królewskim mieście niż kardynał, który w ŚDM uczestniczył od samego początku.

Drzwi Kurii nie tylko w czasie ŚDM powinny być właściwie drzwiami obrotowymi. Bo tak naprawdę się nie zamknęły (dość wspomnieć, że wstępu do niej „strzegło” aż dwóch wiecznie dostępnych i zawsze życzliwych sekretarzy). Pamiętam moment, gdy otwieraliśmy telewizję JP2TV – najbardziej zajęty kardynał w Polsce był dla naszych studentów dostępny w zaledwie kilka dni. Podczas wywiadu cierpliwie odpowiadał potwornie wówczas zdenerwowanym reporterom. Żartował, uśmiechał się, na koniec z wigorem podar-

Życzę sobie, Kościołowi w Polsce, żeby nie zgubić tych wartości, któreśmy zobaczyli w ciągu tych dni – ta młodzież poszła z tą iskrą, czyli z ideą, orędziem o Bożym miłosierdziu, bo przecież przyszli do Krakowa, do tej stolicy Bożego miłosierdzia. Absolutnie trzeba do tego powracać i rozwijać, bo to jest program na dziś dla świata

wał różańce. Wrócił jeszcze do gabinetu po książki dla młodej ekipy. A za drzwiami już następny gość. Nigdy osobiście nie widziałam od środka Watykanu Jana Pawła II, ale jeśli można sobie ten Watykan wyobrazić, to chyba wyglądał jak Kuria Don Stanislao, którą przyszło mi poznać – pełna wigoru, uśmiechnięta, zawsze otwarta i dostępna. Ale gdy trzeba – surowa i tupiąca nogą. Zawsze w obronie dobrego imienia papieża, Polski i Krakowa. I naszego uniwersytetu. Kardynał uczestniczył na co dzień w życiu naszej uczelni. Zażartował kiedyś, że nie widział na uroczystości naszej telewizji – ale wydarzeń z jego udziałem było tak wiele, że nie sposób było wszystkie telewizyjnie „obstawić”.

Mimo że kard. Dziwisz wyprowadził się z Franciszkańskiej, nie zmienia to ani trochę zadania, jakie każdy z nas ma do wypełnienia. Jak mówi: to „wielka powinność nas wszyst-

kich, aby zachować tę wielką postać i zachować jego dziedzictwo, przede wszystkim poznanie jego osoby – ta osoba działała i do dziś dnia działa – dlaczego działa? Bo ten człowiek był zawsze zjednoczony z panem Bogiem – Bóg działał poprzez niego”. Nowemu metropolicie życzył, „żeby zachował bogactwo świętości – Kościół krakowski jest Kościołem świętych – więc zachować bogactwo, ale zadaniem każdego jest pomnożyć według własnych zdolności, własnego charyzmatu”, powiedział na koniec kardynał. I choć on sam zadał wypełnić już w kapłańskim życiu za trzech, czeka go z pewnością jeszcze jedno. A właściwie 27. 27 tomów wspomnień, jedna strona na jeden dzień pontyfikatu Jana Pawła II. „Nie wiem, czy będę miał czas, jestem już człowiekiem starym” – żartował podczas naszej rozmowy ksiądz kardynał. Czekamy. Bo to z pewnością będą boskie zapiski. ■

Promocje akademickie w 620 rocznicę powołania Wydziału Teologicznego w Akademii Krakowskiej

tekst: Marta Mastyló

zdjęcia: Maciej Gradowski

Dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przełom kalendarzowego roku był czasem iście jubileuszowym. Świętowano 40-lecie Wydziału Filozoficznego, 35-lecie Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego, a „okrąglą”, bo 620 rocznica powołania Wydziału Teologicznego

w Akademii Krakowskiej wyznaczyła datę promocji akademickich.

620 lat temu, 11 stycznia 1397 roku papież Bonifacy IX podpisał bullę *Eximiae devotionis affectus*. Rozpoczynają ją słowa „niezwykłego przywiązania uczucie”, co można

tłumaczyć jako nadzwyczajne oddanie, jakie król Polski Władysław i królowa Jadwiga okazują nam i Kościołowi rzymskiemu – czytamy w uzasadnieniu. To właśnie z uwagi na to przywiązanie, oddanie papież Bonifacy zgodził się na utworzenie Wydziału Teologicznego w Krakowie – przypomniał w słowach homilii w krakowskiej kolegiacie św. Anny dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego ks. prof. Jacek Urban. Podpisana przez papieża bulla wyznaczała konkretne cele związane z utworzeniem Wydziału Teologicznego: rozszerzenie wiary chrześcijańskiej, pomnażanie sprawiedliwości i ludzkiej pomyślności – przywołujemy je, rozważajmy, a tym samym spełnimy zadanie, jakie wraz z darem Wydziału Teologicznego od Boga otrzymaliśmy – zakończył ks. prof. Jacek Urban.

Po mszy świętej złotymi medalami za długoletnią służbę przyznanymi przez prezydenta Rzeczypospolitej zostali uhonorowani mgr Stanisława Bujakowska – pracownik administracji Wydziału Teologicznego i wykładający na tym wydziale ks. prof. dr hab. Jan Machniak. Złote medale „Zasłużony dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie” otrzymali Rafał Budnik i Michał Góra, docenieni m.in. jako pomysłodawcy i współorganizatorzy cyklu międzynarodowych konferencji Rola Kościoła Katolickiego w Procesie Integracji Europejskiej.

17 osób odebrało dyplomy doktora. Wielki Kanclerz uczelni kard. Stanisław Dziwisz wręczył dyplomy doktora habilitowanego 6 osobom, zaś ks. prof. dr hab. Jacek Urban i ks. prof. dr hab. Władysław Zuziak otrzymali dyplomy profesora zwyczajnego.

Rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak podziękował wszystkim za obecność i uczestnictwo w uroczystości, szczególnie ciepłe słowa skierował do kard. Stanisława Dziwisza, dziękując mu nie tylko za przewodniczenie Eucharystii, ale za 11 lat opieki i troski nad uczelnią jako jej Wielki Kanclerz. Ksiądz rektor wyrażał wdzięczność za:

1. ogromną przychylność i wsparcie dla wszystkich działań podejmowanych przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie;

2. nieustanne dbanie o ciągły rozwój i wysoki poziom kadry uniwersyteckiej, wypromowanie niezliczonych rzesz doktorów, doktorów habilitowanych oraz profesorów;

3. niestrudzone popularyzowanie w Polsce i za granicą myśli i nauczania św. Jana Pawła II oraz podejmowanie rozlicznych działań upamiętniających pontyfikat tego wielkiego Polaka – patrona naszego uniwersytetu;

4. nieocenioną pomoc przy staraniach władz uczelni zmierzających do przekształcenia Papieskiej Akademii Teologicznej w Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie;

5. pełne ofiarności zaangażowanie w utworzenie Wydziału Prawa Kanonicznego;

6. skuteczną pomoc w pomyślnym zakończeniu postępowania o nadanie tytułu doktora *honoris causa* naszej uczelni Jego Świątobliwości ojcu świętemu Benedyktowi XVI,

7. wreszcie za obecność na ważniejszych uroczystościach, dzielenie radości i trosk akademickiego życia.

Kardynał Stanisław Dziwisz przypomniał, że dbanie o uczelnię jest obowiązkiem wielkiego kanclerza (funkcją niejako z urzędu pełni metropolita krakowski), ale była mu

ona bliska ze wszech miar jeszcze w Rzymie, za sprawą ojca świętego Jana Pawła II, któremu bardzo leżały na sercu losy tej właśnie uczelni. To, że jest dzisiaj uniwersytetem, także było myślą Jana Pawła II, kontynuowaną później przez papieża Benedykta XVI. Kardynał mówił o wielkiej życzliwości papieża Benedykta, wspomniawszy, że podczas wizyty

w Pradze zawołał go z daleka, mówiąc: „Zwyciężyliśmy, jest uniwersytet! Niech ta uczelnia – kontynuował, tak wspierana przez papieża, dalej się rozwija, a ja będę śledził z boku, z całą życzliwością, bo przecież też jestem doktorem tejże uczelni”. ■

40-lecie Wydziału Filozoficznego UPJPII

tekst: Marta Mastyló, Kamil Trombik
zdjęcia: Maciej Gradowski

„Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie stał się znaczącym ośrodkiem refleksji filozoficznej w Polsce... Życzę, by wciąż pełnił posługę myślenia, tak ważną dla Kościoła i nowej ewangelizacji” – mówił podczas mszy świętej w kolegiacie św. Anny metropolita krakowski kard. Stanisław Dziwisz. Eucharystia w uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP otworzyła obchody 40-lecia Wydziału Filozoficznego krakowskiej uczelni. Może oficjalna metryka wydziału nie byłaby tak imponująca, gdyby nie fakt, że korzeniami sięga on wieków wstecz, wywodzi się bowiem z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego. W sprawie powołania Wydziału Filozoficznego nie ustawał w wysiłkach ks. kardynał Karol Wojtyła. 23 grudnia 1976 roku Kongregacja Wychowania Katolickiego wydała dekret ustanawiający Papieski Wydział Filozoficzny. Podczas homi-

lii ks. dr hab. Jarosław Jagiełło, który rozpoczął swoją pierwszą kadencję, przyjmując funkcję dziekana wydziału, mówił: „Obecny Wydział Filozoficzny UPJPII i Papieski Wydział Filozoficzny, założony w roku 1976, to jeden i ten sam organizm, wielkie bogactwo tradycji badawczych, jeden i ten sam promień filozofii chrześcijańskiej w akademickim klimacie Krakowa, Polski i Kościoła powszechnego. Jest to wydział, który za sprawą kard. Karola Wojtyły – św. Jana Pawła II, powstał na mocnym fundamencie twórczości filozoficzno-teologicznej wybitnych myślicieli katolickich, promujących metafizyczną koncepcję człowieka i świata. Dziś dziękujemy Bogu za dzieje tego wydziału, za wszystkich, którzy w nim pracowali, za tych, którzy się na tym wydziale kształcili. Dziękujemy Bogu za wielkie dobro, które w dotychczasowych dziejach wydziału polegało przede wszystkim na

Genon Card. Grocholewski

Watykan, 4 grudnia 2016

Przewielebny Księżę Dziekanie,

nie mogąc przybyć na obchody Jubileuszu 40-lecia istnienia Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, łączę się duchowo z wszystkimi uczestnikami tej podniosłej uroczystości.

Fachowe uprawianie filozofii chrześcijańskiej, i to w bardzo ważnej perspektywie metafizycznej koncepcji człowieka i świata, nie rozpoczęło się w Krakowie w 1976 roku, lecz wasz Wydział powstał na solidnym fundamencie twórczej aktywności wielu wybitnych myślicieli katolickich, wśród których trudno nie wspomnieć późniejszego papieża św. Jana Pawła II. W dzisiejszych czasach studium i nauczanie filozofii, której niejako rdzeniem jest metafizyka, jest szczególnie potrzebne oraz aktualne, i to nie tylko ze względu na współczesny kryzys myślowy, lecz także dla należytego studium i nauczania teologii. Słusznie, bowiem, kard. Józef Ratzinger, późniejszy papież Benedykt XVI, pisząc o Janie Pawle II, zauważył, że „kryzys teologii posoborowej w dużej mierze jest kryzysem jej podłoża filozoficznego [...] Kiedy nie zostają wyjaśnione fundamentalne podstawy filozoficzne, teologia traci grunt pod nogami. Wówczas bowiem nie jest jasnym do jakiego stopnia człowiek rzeczywiście zna prawdę i jakie są bazy, wychodząc z których może on myśleć i mówić”.

Z całego serca gratuluję Wydziałowi Filozoficznemu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie jego szlachetnej aktywności, oraz życzę, by coraz bardziej się rozwijał dla dobra Kościoła i współczesnego świata. O to się modlę

Przewielebny
Ks. prof. dr hab. Jarosław JAGIELLO
Dziekan Wydziału Filozoficznego
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II
Ul Kanoniczna 9
31-002 KRAKÓW

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
JACEK MAJCHROWSKI

Jego Magnificencja
ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak
Rektor
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Wielebny
ks. dr hab. Jarosław Jagiełło
Dziekan Wydziału Filozoficznego
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Wielebni Księcia!

Proszę przyjąć moje serdeczne gratulacje z okazji jubileuszu 40-lecia Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Dzisiejsze święto jest wspaniałą okazją, by przypomnieć bogatą historię Wydziału kształtowaną umysłami i charakterami wielu wyjątkowych postaci. Korzenie Wydziału, który świętuje dziś swe 40-lecie, sięgają dalej niż jego oficjalna metryka; czerpią z bogatego źródła wiedzy najstarszej krakowskiej uczelni i Wydziału Teologii Alma Mater Jagellonica. Cztery dekady działalności, nowoczesne metody dydaktyczne, doskonali wykładowcy, znakomite wyniki kształcenia oraz szeroki interdyscyplinarny zakres dziedzin to prawdziwy powód do dumy dla Uniwersytetu, studentów i wszystkich krakowian.

Kieruję wyrazy uznania za aktywną pracę naukową i gratuluję działalności wypełnionej wspaniałymi osiągnięciami. Życzę wszystkim dalszych sukcesów. Niechaj kolejne lata owocują nieustającym rozwojem oraz rzeszą doskonale wykształconych absolwentów.

Kraków, 8 grudnia 2016 r.

niestrudzonym rozbudzaniu i pielęgnowaniu wrażliwości młodych ludzi na symfonię prawdy – prawdy o nas samych, o świecie naszego otoczenia, o naszych drogach zbawienia”.

Na historię wydziału składa się wiele inicjatyw ks. kard. Karola Wojtyły. To dzięki podejmowanym przez niego staraniom w roku 1973 rozpoczęło działalność Studium Myśli Współczesnej kierowane przez cenionego już wówczas filozofa – ks. Józefa Tischnera i jego zastępcę – Stanisława Grygiela. Skupiano się wokół problemów filozofii człowieka, etyki, filozofii Boga, filozofii przyrody i współczesnej myśli teologicznej. Jak zaznaczał ks. Tischner: „celem studium jest pogłębienie wiedzy o współczesnych prądach filozoficznych pod kątem potrzeb dialogu”. Wśród wykładowców znalazło się wielu późniejszych pracowników Wydziału Filozoficznego, m.in. ks. Michał Heller, o. Jan Andrzej Kłoczowski, ks. Józef Makselon, Karol Tarnowski, ks. Tadeusz Wojciechowski, ks. Józef Życiński, ks. Jerzy Chmiel, ks. Tadeusz Gadacz.

Z kolei idąc wzorem spotkań kard. Wojtyły, który w latach siedemdziesiątych gromadził w Krakowie uczonych różnych dziedzin, by rozprawić z nimi o problemach nauki i kultury, ks. Michał Heller i ks. Józef Życiński zaczęli organizować konwersatoria interdyscyplinarne, które nieco później dały załóżek Ośrodkowi Studiów Interdyscyplinarnych. Dyskusje filozofów, teologów, biologów, fizyków, matematyków toczono były na pograniczu filozofii, nauki, wiary i sztuki.

W 1987 roku dzięki inicjatywom ks. Krzysztofa Szczygła powstał Międzywydziałowy Instytut Bioetyki. W 2008 roku Wydział Filozoficzny znów nawiązał do swych związków z Uniwersytetem Jagiellońskim poprzez utworzenie – z inicjatywy ks. Michała Hellera – wspólnej jednostki naukowej, jaką jest Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych. Na działania z pogranicza filozofii i nauk ks. Heller ofiarował środki z prestiżowej nagrody Templetona. Z kolei podniesienie Papieskiej Akademii Teologicznej do rangi Uniwersytetu Papieskiego (2009) ponownie wzmocniło pozycję Wydziału Filozoficznego w polskim środowisku naukowym.

Efektem badań prowadzonych w ramach projektu „Filozofia na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Studium historyczno-analityczne obejmujące lata 1976–1991” jest dokładny spis publikacji pracowników Wydziału Filozoficznego dawnej Papieskiej Akademii Teologicznej, obrazujący rangę i znaczenie tego wydziału. Wykaz samych tylko tytułów publikacji ks. prof. Michała Hellera obejmuje tam 28 stron, w przypadku ks. prof. Józefa Tischnera to bez mała 650 publikacji, dorobek bp. Józefa Życińskiego ledwo mieści się na 13 stronach, a zauważmy, że data końcowa tego zestawienia sięga 25 lat wstecz.

Po mszy świętej władze, pracownicy i studenci uniwersytetu wraz z przybyłymi gośćmi przeszli Plantami do budynku Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej, gdzie odbyła się uroczysta gala jubileuszowa. Wspomniano tych, którzy do rangi wydziału się przyczynili – w tym – z ogromną wdzięcznością właśnie ks. prof. Józefa Tischnera, jego pierwszego dziekana.

„Wyzwania techniczne dzisiejszego świata są fascynujące – mówił sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. dr hab. Aleksander Bobko – ale bez rozstrzygnięć filozoficznych byłby on bezduszny”. Prof. dr hab. Jan Andrzej Kłoczowski OP udowodniał w swoim wykładzie *Dlaczego filozofia potrzebna jest wierze?* Konkludując rozważania, stwierdził: „Można rozumnie mówić o wierze i ufnie zawierzyć filozofii”. Profesor Franciszek Ziejka wygłosił potrzebę działań *Na ratunek mowie ojczyściej*, zaś prof. dr hab. Karol Tarnowski, wybitny filozof i profesor UPJPII, tym razem wystąpił z recitalem fortepianowym – jest bowiem także świetnym pianistą.

Rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak, powołując się na tradycje Wydziału Filozoficznego oraz na słowa, jakich wiele padło z ust św. Jana Pawła II na temat znaczenia filozofii na uniwersytecie kościelnym, powiedział: „Kultywowanie tradycji to nie kontemplowanie popiołów tylko podtrzymywanie ognia”. ■

Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII ma 35 lat!

tekst: Marta Mastyló

zdjęcia: Tomasz Graff, Paweł Krokosz

„Pracę naukową należy uprawiać z pasją, czasami aż do zatracenia się, w przeciwnym razie ona nie ma sensu, lepiej pójść na spacer” – mówił podczas skromnego, acz uroczystego jubileuszu 35-lecia Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego prof. Roman Maria Zawadzki – emerytowany profesor Papieskiej Akademii Teologicznej, mediewista, zasłużony badacz pisarskiego dziedzictwa św. Jana z Kęt.

Jubileuszową uroczystość rozpoczęła msza święta w kaplicy arcybiskupów krakowskich, której przewodniczył

bp Grzegorz Ryś, a koncelebrowali ją m.in. rektor UPJPII ks. prof. Wojciech Zyzak i dziekan WHiDK ks. prof. Jacek Urban.

Po mszy świętej kilkunastu pracowników WHiDK uhonorowano srebrnymi i złotymi medalami św. Jana Pawła II „Zasłużony dla Archidiecezji Krakowskiej”, a działo się to w sali okna papieskiego kurii metropolitalnej. Jak zauważył nowy (pełniący tę funkcję od nowego roku akademickiego) dziekan wydziału ks. prof. Jacek

Urban, „to tu 9 czerwca 1979 roku Jan Paweł II powiedział, że specjalizacja w dziedzinie historii Kościoła jest w pełni uzasadniona właśnie w Krakowie, który posiada szczególnie w Polsce zasób w tej dziedzinie. I dlatego Stolica Apostolska wyjdzie naprzeciw staraniom zmierzającym w kierunku wyodrębnienia tej specjalizacji w uczelni krakowskiej”. Zakończył wezwaniem „Proszę o kontynuowanie działalności w tym kierunku”.

Wspominano wybitnych profesorów wydziału, m.in. pierwszą dziekan Wydziału Historii Kościoła prof. Janinę Bieniarzównę, ks. prof. Bolesława Kumora, ks. prof. Bolesława Przybyszewskiego, ks. prof. Jana Kracika, prof. Wojciecha Bartela, prof. Michała Rożka.

Ze szczególną uwagą, a zapewne i niedowierzaniem słuchali wspomnień jednego z pierwszych studentów tego wydziału – bp. Grzegorza Rysia – najmłodszy wychowanek uczelni. Ksiądz biskup wspominał nie najlepsze (delikatnie mówiąc) warunki, w jakich przyszło im wówczas studiować. „Gdy zeszyły się wszystkie roczniki, to było nas może z pięciu” – mówił. Pierwsi studenci mieli jednak świadomość, że są pod pieczę największych autorytetów w dziedzinie historii Kościoła.

Nowy dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII myśli o poszerzeniu oferty studiów, bardziej efektywnej współpracy z innymi ośrodkami akademickimi w kraju i za granicą. Działalność naukowo-badawcza już zapowiada się bardzo imponująco, a to za sprawą projektu „Sakralne dziedzictwo Małopolski”, nad którym rozpoczęli pracę historycy UPJPII pod okiem koordynatora projektu dr. Józefa Skrabskiego. Imponującą działalnością może poszczycić się Pracownia Tkanin Zabytkowych jako placówka naukowo-badawcza, w której przy użyciu najnowocześniejszych urządzeń przywraca się dawny blask cennym tkaninom, m.in. wielowiekowym ornatom.

Wydział Historii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie został utworzony decyzją Jana Pawła II na mocy motu proprio *Beata Hedvigis* z 8 grudnia 1981 roku. W 2008 roku zmieniono jego nazwę: z Wydziału Historii Kościoła na Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego. W tymże roku dokonano reformy struktury wydziału, powołując trzy instytuty: Instytut Historii, Instytut Historii Sztuki i Kultury oraz Międzyuczelniany Instytut Muzyki Kościelnej. ■

Rozmowa z dr. hab. bp. Grzegorzem Rysiem, jednym z pierwszych studentów Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII

rozmawia: Marta Mastyło

Czy można choćby zbliżyć się myślą do próby porównania dzisiejszego Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego do tego, który wspominał ksiądz biskup z czasów jego początków, gdy funkcjonował jako Wydział Historii Kościoła? Czy o tym dzisiejszym możemy rozmawiać przez pryzmat jego kameralności, elitarności?

Kameralność a kameralność. Teraz mamy wydział, który ma trzy instytuty, a wtedy miał trzech studentów, wówczas nie byłoby jak obdzielać tych instytutów. Myślę, że różnica brała

się najpierw stąd, że wtedy kiedy powstawał, to nie był wydział do prowadzenia studiów magisterskich, tylko od razu podyplomowych. Długie lata w ogóle nie było studiów magisterskich na historii Kościoła, trzeba było być absolwentem innego wydziału albo w trakcie innych studiów lub w połowie chociaż, żeby zacząć studia na historii Kościoła. To ograniczało już trochę liczbę możliwych kandydatów, a drugą kwestią były oczywiście warunki lokalowe... to były trzy pokoje, z czego jeden był pokojem dziekana, drugi biblioteką, a trzeci salą wykładową, w której były cztery stoliki. ►

To wszystko znajdowało się w takim jednym kompleksie na Augustiańskiej ze wspólnymi drzwiami – jak dziekan urzędował, to nie mogło być wykładów, albo jak biblioteka była czynna, to tak samo nie mogło być zajęć. Poza tym samo wejście do tego kompleksu – oczywiście w cudzysłowie – to było przez taką ruinę, gdzie na drzwiach był napis „Zakaz wstępu. Grozi zawaleniem!”. To oddaje trochę nastrój tych pierwszych zajęć... Jednocześnie było tak, że jak zeszli się studenci ze wszystkich dwóch czy trzech roczników, czyli np. pięciu studentów, to mieliśmy szansę słuchać takich wykładów jak Wojciech Maria Bartel, który nam wykładał historię źródeł prawa kanonicznego, to był absolutnie najbardziej genialny wykład z historii Kościoła, jaki w życiu słyszałem. Bartel był wtedy legendą, no oczywiście legendą był już wcześniej jako wielki prawnik, człowiek niezłomny na Uniwersytecie Jagiellońskim. Słuchać jego wykładów to była absolutna przygoda naukowa.

Chłonęliście więc wiedzę, w takim, można powiedzieć – poczuciu dumy, wyróżnienia...

Przecież jak podczas jubileuszowej uroczystości czytaliśmy listę tych, którzy umarli, to można mieć tylko poczucie wielkiego szczęścia w życiu, że się słuchało takich ludzi jak Przybyszewski, Wolny, Kumor, Kracik, to jest taka długa kolekcja wielkich mistrzów historii... pani profesor Bieniarzówna – pierwszy dziekan tego wydziału! Profesor Rożek – jeśli chodzi o jego wiedzę o Krakowie, to przecież była niewyobrażalna. Profesor Samek, ojciec Kanior – pamiętam wykłady ojca Kaniora z wielkich szkół duchowości chrześcijańskiej, coś niebywałego! I taki profesor przychodził, żeby wykładać nieraz dwóm, nieraz trzem studentom. To tworzyło taką wspólnotę niezwykłą ludzi tego wydziału. Nie zapomnę, jak zacząłem pracować na tym wydziale najpierw jako sekretarz, a potem asystent, i gdy profesor Tytus Górski, łamiąc się ze mną oplatkiem, powiedział do mnie „kolego”, to była nobilitacja ważniejsza niż potencjalna habilitacja... usłyszeć od Tytusa Górskiego „kolego”!

Na krótką chwilę jedynie był w stanie ksiądz biskup rozstać się z wydziałem.

Ja przyszedłem na uczelnię w 1989 roku. Rok po studiach miałem taką roczną przerwę pracy na parafii, ale potem szybko wróciłem, by pracować na wydziale.

Student, asystent, wykładowca, kierownik Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej – ma ksiądz biskup swój znaczący udział w dzisiejszym kształcie tego wydziału.

Przede wszystkim należy pamiętać o wielkiej roli prof. Bieniarzówny, wielka odwaga też kardynała Franciszka, że pierwszym dziekanem Wydziału Historii Kościoła na papieskiej uczelni została kobieta. Ale to, że dziekanem została prof. Bieniarzówna, od razu poszerzało grono potencjalnych wykładowców. Właśnie dlatego, że przyszła osoba z wiel-

kiego środowiska naukowego Krakowa, jej kontakty były zawsze wielkie – prof. Małecki, prof. Wyrozumski. Ona ten wydział tworzyła. Z racji tego, że były to studia podyplomowe, zajęcia przez pierwsze lata miały charakter głównie wykładów monograficznych i nauk pomocniczych historii, bo zwłaszcza ci, którzy przychodzą po studiach teologicznych, nie mają przygotowania warsztatowego. Trzeba było zrobić bardzo dużo. Był fantastyczny dr Wacław Kolak, który nas prowadził po wszystkich archiwach krakowskich, uczył nas podstaw nauk pomocniczych. Doktor Roman Zawadzki, który nas uczył paleografii. To musiało być zrobione, bo teolog ma swoje atuty w studiowaniu historii Kościoła, wie co to jest eklezjologia czy chrystologia, ale potrzebuje mieć warsztat naukowy, historyczny, nie teologiczny, więc to trzeba było dorobić. Natomiast wykłady z zasady były monografiami, to było niesamowite, bo myśmy od razu byli wrzuceni na taką głęboką wodę, nieraz bardzo specjalistycznych wykładów. Wolny nam wykładał na przykład dzieje kaznodziejstwa średniowiecznego, ks. prof. Związek wykładał dzieje Kościoła w III Rzeszy albo zderzenie Kościoła z faszyzmem włoskim, to za każdym razem były niezwykle ciekawe zagadnienia. Ksiądz Kracik miał taki monograf o dziejach papieżstwa, nie historia Kościoła, ale dzieje papieżstwa. Wykład Bartla – historia źródeł prawa kanonicznego, nie wyszliśmy dalej poza wiek XIV, tyle się udało. Archeologia chrześcijańska z prof. Górskim. To były fascynujące wykłady. Natomiast potem nastąpił moment, kiedy taki model funkcjonowania wydziału musiał ulec zmianie, wtedy kiedy się wydział otworzył na studia magisterskie. Tu z kolei wielki czas księdza dziekana Janusza Wycisły i prodziekana Romana Zawadzkiego. Oni właściwie przebudowali program studiów. Już nie opierając go o takie bogactwo wykładów monograficznych, tylko wychodząc od tego, co było *ratio studiorum*, a więc jakie przedmioty teologiczne trzeba jednak przerobić z tymi, którzy chcą studiować historię Kościoła, jaki potem kurs historii Kościoła zaproponować, potem monografy i jeszcze nauki pomocnicze, i języki, i to wszystko już ułożyć w systemie pięcioletnim z jakąś sensowną siatką egzaminów, żeby nie było tak, że na jeden semestr, o ile pamiętam, przypadało 20 egzaminów. To była duża praca tej pary dziekańskiej. Oni właściwie przekształcili program studiów. A potem przyszły dalsze przekształcenia w ramach uniwersytetu, rozbudowanie wydziału o sekcje historii sztuki, muzyki sakralnej. Myślę, że ojcowie założyciele w najśmielszych marzeniach nie byliby w stanie przewidzieć takich struktur.

Nauczanie historii na papieskiej uczelni ma swoją specyfikę. Ksiądz rektor podczas mszy świętej użył zwrotu „światło historii”, którą winno się badać, rozumieć i przekazywać w świetle Ducha Świętego, w świetle świadectwa.

Jeśli mówimy o uprawianiu historii i o metodzie historycznej, to oznacza pewne świadome, bardzo ascetyczne trzymanie się własnych kompetencji. Historyk nie ma narzędzi do tego, żeby powiedzieć „o, tu się objawił Duch Święty”, to

może mówić teolog, może eklezjolog, nie może tego mówić historyk. Ale to nie oznacza, że historyk Kościoła nie powinien znać teologii. Musi ją znać po to, żeby wiedzieć, jaki jest przedmiot jego badań, i że ostatecznie bierze się za rzeczywistość, która przekracza to „mędrca szkiełko i oko” i oczywiście, że nie jest to chwyt na metodę naukową, ale przynajmniej pomaga pamiętać historykowi, co w dziejach tej instytucji jest dla niej samej ważne, dla jej samorozumienia. Jak się nie zna eklezjologii, czy nie zna się chrystologii, to nie zna się najważniejszych pytań, jakie Kościół sobie w dziejach stawiał. Opisuje go się po takim naskórku socjologiczno-historycznym, nie docierając do sedna problemu, z jakim ten niesamowity podmiot historyczny się zderzał przez tych 20 swoich wieków.

Wydział ze wszech miar bliski księdzu biskupowi. Marzenia, plany związane z uczelnią, zamierzenia, które pragnąłby ksiądz zrealizować?

Marzenia to ja mam takie, jak to mawiał jeden z moich profesorów: „żebym ja tylko nie przeszkadzał”. Mam jeszcze kilku uczniów, którzy piszą u mnie doktoraty, i chciałbym, żeby je napisali, tym bardziej że się dobrze zapowiadają. Bardzo chciałbym, żeby ktoś wziął po mnie togę, którą mam po księdzu profesorze Wolnym, i żeby ktoś ją nosił bez wstydu. Wydział ma fantastyczne tradycje, ma świetnych mistrzów. Teraz mistrzami są uczniowie tego pierwszego pokolenia, to jest bardzo piękne, bo się okazuje, że to pierwsze pokolenie dorobiło się uczniów, a to nie zawsze ma miejsce.

Nieraz są wielcy profesorowie, którzy odchodzą, zostawiają po sobie fantastyczne publikacje, ale nie zostawiają po sobie mistrzów-uczników. A tu jest tak, że każdy z tych wielkich, którzy odeszli, zostawił po sobie nawet nie jednego, tylko więcej. Może właśnie dlatego, że te studia były oparte na takich właśnie relacjach mistrz-uczeń. Jeśli jest pięciu studentów, a profesorów dziesięciu, to jest dość oczywiste, że tam muszą się tworzyć takie relacje bardzo głębokie. I za kimś się idzie, nie tylko dlatego że jest niesłychanie kompetentny w swojej dziedzinie, tylko jest to faktycznie mistrz. Życzę, żeby ci obecni mistrzowie mieli takie samo szczęście do swoich uczniów. Bo to jest istotą uniwersytetu tak naprawdę, ta relacja. Dzisiaj jest wiele takich pokus wpisanych w sam model uprawiania nauki, żeby ta relacja mistrz-uczeń znikła. Czasami jest walka o pieniądze, a jak jest walka o pieniądze, to się wtedy poszerza ofertę studiów zaocznych, bo są płatne, wtedy mamy coraz więcej studentów, natomiast ze szkodą dla jakości kształcenia i ze szkodą dla tych relacji. Studia stają się anonimowe. Podobnie wielkim skarbem jest tzw. *e-learning*, bo mogą studiować ludzie, którzy w życiu nie mogliby inaczej studiować, ale relacje wirtualne nie są relacjami mistrz-uczeń. Do tego potrzeba spotkania w realu. Dzisiaj dość łatwo jest porzucić taki model uprawiania nauki, który był gdzieś rdzeniem uniwersytetu. Najłatwiej jest może go zachować na takich wydziałach, które ktoś może uważać za niszowe, takie mniejszościowe. Trzeba powiedzieć, że chwała Bogu, że są mniejszościowe.

Dziękuję za rozmowę.

Konferencje

Media: przestrzeń i narzędzie miłosierdzia

tekst: Aleksandra Karkos

zdjęcia: Maciej Gradowski

W Bibliotece Uniwersytetu Papieskiego w Krakowie odbyła się pierwsza konferencja naukowa z serii „W Społeczno-Medialnej Sieci”. Tematem rozważań zgromadzonych w auli prelegentów były media jako narzędzie i przestrzeń miłosierdzia. Symposium zorganizowano w ramach XI Dni Jana Pawła II.

Konferencja składała się z trzech sesji. Zgromadzeni próbowali nie tylko zrozumieć miłosierdzie, ale także zdefiniować jego rolę i sposób ukazywania zarówno w mediach tradycyjnych, jak i cyfrowych. Choć w środkach społecznego przekazu miłosierdzie pojawiło się stosunkowo niedawno, już teraz widać jak wielki ma na nie wpływ. „Na co dzień nie mówimy, że istnieją relacje: media i miłosierdzie. Ale jeśli bliżej przyjrzymy się tym dwóm przestrzeniom, to okazuje się, że media rzeczywiście spełniają swoją rolę, jeśli budują pozytywne relacje. Zadaniem mediów jest więc głosić miłosierdzie, którego celem jest budowanie tych relacji” – po-

wiedział dyrektor Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej ks. dr hab. Michał Drożdż.

Oprócz przedstawicieli UPJPII wśród prelegentów obecni byli także m.in. Witold Kołodziejski – przewodniczący KRRiT, bp dr Jan Piotrowski – ordynariusz diecezji kieleckiej, prof. dr hab. med. Wojciech Nowak, rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Swoją obecnością zaszczylił również kard. Stanisław Dziwisz, ówczesny Wielki Kanclerz UPJPII, który wprowadził zgromadzonych w temat konferencji. Ks. dr hab. Robert Nęcek odczytał także referat nieobecnego, a zaproszonego abp. dr. Celestina Migliorego, nuncjusza apostolskiego w Federacji Rosyjskiej.

Na konferencji oprócz tematu przewodniego pojawiły się także prelekcje dotyczące relacji mediów i medycyny, prawa w dyskusji publicznej czy komunikowania medialnego. Nie zabrakło także obecności miłosierdzia w social mediach. Dr hab. Monika Przybysz, prof. UKSW wygło-

siła referat *Miłosierdzie na Instagramie*. Dowodem na to, jak ważną rolę odgrywają media społecznościowe w procesie ewangelizacji, może być zorganizowany dzień wcześniej na Franciszkańskiej 3 tweetup #OknoNaMiłosierdzie. „Umieć poruszać się na Tweeterze z przesłaniem miłosierdzia to jest piękna sprawa, zwłaszcza w zakresie ewangelizowania młodych ludzi, bo areopagiem współczesnego czasu są środki społecznego przekazu. Jeżeli chce się w pełni ewangelizować, to trzeba towarzyszyć wszystkim i wszędzie, a jedną z tych płaszczyzn towarzyszenia są właśnie

media. Dlatego jeżeli lekceważymy świat medialny, to tak jakbyśmy lekceważyli też proces ewangelizacyjny na tym polu” – tłumaczył ks. dr hab. Robert Nęcek, współorganizator tweetupu.

Konferencja zgromadziła wiele osób zainteresowanych tematyką miłosierdzia w mediach. Wśród nich nie zabrakło też studentów naszej uczelni. Organizatorami sympozjum byli dr hab. Krzysztof Gurba, ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal oraz wspomniany już wcześniej ks. dr hab. Robert Nęcek. ■

Kościół wobec małżeńskich sytuacji nieregularnych w świetle posynodalnej adhortacji apostolskiej „Amoris Laetitia” papieża Franciszka

Sympozjum Wydziału Prawa Kanonicznego

tekst: s. Ozeasza Pozimska CSCJ

Wauli Instytutu Teologicznego Księża Misjonarzy w Krakowie 17 listopada 2016 roku odbyło się tradycyjne listopadowe sympozjum naukowe zorganizowane przez Wydział Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Tematem rozważań był *Kościół wobec małżeńskich sytuacji nieregularnych w świetle posynodalnej adhortacji apostolskiej „Amoris laetitia” papieża Franciszka*.

Sympozjum rozpoczął ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut, dziekan WPK UPJPII w Krakowie, zachęcając do wspólnego podjęcia ważnej, także z praktycznego punktu widzenia, refleksji naukowej na istotne współczesne tematy analizowane przez Magisterium Kościoła. Szczególnie podkreślił, że będącą przedmiotem wspólnej analizy posynodalną adhortację apostolską *Amoris laetitia* papieża Franciszka należy postrzegać w relacji do adhortacji apo-

stolskiej św. Jana Pawła II *Familiaris consortio* z 1981 roku, która była owocem zgromadzenia synodu biskupów w 1980 roku. Następnie ks. dr hab. Piotr Majer odczytał okolicznościowe pozdrowienie skierowane do uczestników sympozjum przez ks. kard. Stanisława Dziwisza, ówczesnego Wielkiego Kanclerza UPJPII w Krakowie. Kardynał pochylił się nad nurtującym aktualnie pytaniem dotyczącym udziału małżonków rozwiedzionych w życiu Kościoła, zauważył ogrom różnic w opiniach dotyczących tej problematyki. Słowo wprowadzające wygłosił ks. prof. dr hab. Józef Stala, prorektor UPJPII w Krakowie, apelując, by Kościół był „Kościółem rodzinnym”, to znaczy takim, który towarzyszy wszystkim rodzinom. W swojej wypowiedzi odwołał się do ósmego rozdziału adhortacji *Amoris laetitia*.

Wyjątkowym wydarzeniem podczas tego sympozjum było wręczenie papieskiego Orderu Papieża Świętego Sylwestra prof. dr hab. Wacławowi Uruszczakowi z UJ. Osobą prof. Uruszczaka, który przybył na sympozjum wraz z małżonką Barbarą, przedstawił w wygłoszonej laudacji ks. prof. dr hab. Jan Maciej Dyduch, pierwszy rektor UPJPII. Order Papieża Świętego Sylwestra to wysokie odznaczenie papieskie przyznawane przez biskupa Rzymu osobom świeckim, które wyróżniają się wyjątkową działalnością apostolską, pracą naukową i dydaktyczną, służąc w ten sposób prawdzie. Uhonorowanie prof. Wacława Uruszczaka orderem papieskim stanowi podziękowanie za jego wieloletnią pracę naukową zarówno na UJ, jak i na UPJPII. Wysokie odznaczenie podkreśla jego wybitne osiągnięcia naukowe oraz twórczy wkład w rozwój prawa kanonicznego i prawa wy-

znaniowego. Za to wyróżnienie pan profesor w swoim okolicznościowym słowie podziękował ze szczególnym wzruszeniem.

Przewodniczącą pierwszej sesji naukowej była dr Aleksandra Brzemia-Bonarek, natomiast pierwszym prelegentem był ks. prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz z UAM. Temat jego referatu brzmiał: *Prawo stopniowości a stopniowalność prawa w odniesieniu do małżeństwa i rodziny*. Autor referatu, odnosząc się do różnicy pomiędzy prawem stopniowości a stopniowalnością prawa, omówił kilka istotnych problemów, które dotyczyły m.in. odpowiedzialności, sumienia oraz moralności subiektywnej i obiektywnej.

Drugim prelegentem był ks. dr hab. Leszek Adamowicz, prof. KUL, a tytuł jego referatu brzmiał: *Od kiedy zaczyna się małżeństwo? Problem uważnienia w związku sytuacji nieregularnych*. W opracowaniu tego zagadnienia podjął problematykę wyjaśnienia, na czym polega instytucja uważnienia małżeństwa w związku. Poprzez zgłębienie aspektu historycznego tej instytucji przeszedł do odpowiedzi na pytanie, jak współcześnie można stosować procedury uważnienia małżeństwa w związku. Zwrócił uwagę przede wszystkim na fakt, że nie jest możliwe stosowanie tej procedury, jeżeli kobieta i mężczyzna żyjący ze sobą nie wyrazili werbalnie woli stworzenia trwałej wspólnoty. W takim przypadku nie istnieje bowiem przesłanka do zastosowania omawianej procedury.

Ostatni prelegent pierwszej części sympozjum – reprezentujący UPJPII ks. dr Andrzej Wójcik wygłosił referat *Czy sytuacje nieregularne mogą zawierać elementy praw-*

dziwego małżeństwa? Autor zwrócił uwagę na to, co łączy sytuacje nieregularne z małżeństwem, a także na potrzebę towarzyszenia zarówno tym, którzy mogliby przekształcić swoją relację w małżeństwo, jak i tym, którzy nigdy nie będą mogli tego uczynić. Następnym punktem sympozjum była dyskusja, w której wzięli udział zarówno prelegenci, jak i jego uczestnicy; należy tutaj podkreślić cenne dopowiedzenia ks. prof. dra hab. Józefa Krukowskiego – prezesa Stowarzyszenia Kanonistów Polskich.

Druga sesja rozpoczęła się po przerwie kawowej, a poprowadził ją dr Tomasz Szelaż z UP. Pierwszym z prelegentów był ks. prof. dr hab. Zbigniew Janczewski, przedstawiciel UKSW, z referatem *Dopuszczenie do sakramentów wtajemniczenia osoby w nieregularnej sytuacji małżeńskiej*. Po wyjaśnieniu, czym są sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego, prelegent omówił kolejno trzy zagadnienia: zasady dopuszczania do sakramentów chrztu, bierzmowania i Najświętszej Eucharystii; przygotowanie dorosłych do przyjęcia sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego

oraz ocenę sytuacji osób żyjących w związkach nieregularnych.

Drugim i jednocześnie ostatnim prelegentem tego niewątpliwie interesującego oraz udanego sympozjum był ks. dr hab. Piotr Steczkowski, prof. UR, który zaprezentował referat *Dopuszczenie do Komunii Świętej osób żyjących po małżeństwu bez małżeństwa – norma czy subiektywna ocena?*

Ostatnim punktem sympozjum była kolejna już w tym dniu dyskusja, po której syntetyzujący głos zabrał biskup rzeszowski dr Jan Wątroba – przewodniczący Rady ds. Rodziny Konferencji Episkopatu Polski oraz uczestnik Synodu Biskupów w 2015 roku. Podsumowania całego sympozjum dokonał ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut, który zwrócił uwagę, że znajdujemy się na początku nowej drogi wytyczonej przez papieża Franciszka. Niewątpliwie reforma związana z posynodalną adhortacją apostolską *Amoris laetitia* skłania nas do wskazywania, że fundamentem instytucji małżeństwa pozostaje przymiot jego nierozzerwalności, i do bronięcia tego fundamentu.

Fragment laudacji wygłoszonej przez ks. prof. dr. hab. Jana Macieja Dyducha podczas uroczystego wręczenia Orderu Papieża Świętego Sylwestra prof. Wacławowi Uruszczakowi

„[...] Order ten jest bardzo wysokim odznaczeniem papiejskim, przyznawanym przez Stolicę Apostolską świeckim, którzy wyróżniają się aktywną działalnością apostolską. Sobór Watykański II naucza, iż apostołstwem jest każda

działalność, która zmierza do budowania i rozszerzania królestwa Chrystusowego na ziemi. Szczególnym rodzajem apostołstwa jest praca naukowo-badawcza i dydaktyczna. Jest ona służbą prawdzie [...] Święty Jan Paweł II mó-

wił, że powołaniem każdego uczonego jest służba prawdzie, jej odkrywanie i przekazywanie innym. [...] to uczoney szukający, odkrywający i przekazujący prawdę jest apostołem królestwa Chrystusowego. [...] I takim uczonym apostołującym poszukiwaniem i przekazywaniem prawdy jest prof. Waclaw Uruszczak. Po ukończeniu studiów prawniczych na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1969 roku wkroczył na ścieżkę, można pamiętać, błyskotliwej kariery naukowej. W roku 1975 obronił doktorat z historii prawa na Wydziale Prawa UJ. Nasz laureat był ostatnim doktorem mistrza Adama Vetulaniego (znanego w Europie ze swych badań nad Dekretem Gracjana). Po obronie laureat związał się jeszcze bardziej z UJ, uzyskując tam stopień doktora habilitowanego w 1981 roku, a kilka lat później tytuł profesora nauk prawnych. Jest wybitnym znawcą historii prawa i prawa kościelnego oraz prawa wyznaniowego. Nic więc dziwnego, że prof. Uruszczaka przed laty poproszono

o prowadzenie zajęć w naszej papieskiej uczelni. Najpierw w Instytucie Prawa Kanonicznego papieskiej Akademii Teologicznej, a potem na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II swoją wiedzą, doświadczeniem i postawą kształcił i wychowywał przyszłych kanonistów, naszych absolwentów. W ten sposób spełniał rolę nauczyciela, mistrza, świadka i wychowawcy.

Profesor Uruszczak swoimi licznymi publikacjami i wystąpieniami oddziałuje na kształtowanie poprawnych relacji między Kościołem i państwem w naszej ojczyźnie. Wkrótce po podpisaniu konkordatu między Rzeczpospolitą a Stolicą Apostolską w 1993 roku nasz Instytut Prawa Kanonicznego urządził sympozjum naukowe poświęcone roli i znaczeniu konkordatu. Wówczas prof. Uruszczak wygłosił znakomity referat pod znamienym tytułem *O znaczeniu konkordatu dla Polski – konkordat nadziei*. ■

Ogólnopolska konferencja naukowa W trosce o rozwój uczelni

Biblioteka UPJPII w Krakowie, 28 listopada 2016 roku

tekst: ks. Józef Stala

zdjęcia: Piotr Kowalski

28 listopada 2016 roku w Bibliotece Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie odbyła się ogólnopolska konferencja *W trosce o rozwój uczelni*. Konferencję rozpoczął ks. prof. dr hab. Józef Stala, prorektor UPJPII i główny organizator, przywitaniem prelegentów z uczelni papieskich w Polsce. Przybyli: ks. prof. dr hab. Józef Bremer, rektor Akademii Ignatianum w Krakowie wraz ze współpracownikami; ks. prof. dr hab. Włodzimierz Wołyniec, rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, także z gronem współpracowników; ks. prof. dr hab. Krzysztof Pawlina, rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie, powitano także z radością pozostałych uczestników, zwłaszcza z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

W pierwszym referacie *W kierunku rozwoju Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie* ks. prof. J. Stala wskazał na wybrane fakty z działalności Uniwersytetu – nasycenie kadry akademickiej (55 proc. samodzielnych pracowników naukowych), wskaźnik dostępności akademickiej (11), poziom sukcesu wszystkich składanych wniosków w ubiegłym roku (23 proc.). W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego uzyskaliśmy grant na projekt pt. „Sakralne dziedzictwo Małopolski” (dofinansowanie ponad 4 mln zł). Jest wydawany wewnętrzny Biuletyn Informacyjny, który zawiera wykaz aktualnych ofert grantowych i stypendialnych. Podjęto współpracę z Akademią Ignatianum oraz Polsko-Amerykańską Komisją Fulbrighta. W ciągu ostatnich dwóch lat na Uniwersytecie Papieskim

Jana Pawła II w Krakowie została podwojona liczba studentów, nauczycieli akademickich i pracowników administracji wyjeżdżających i przyjeżdżających na UPJPII, a także o 1/3 została zwiększona liczba podpisanych porozumień i umów bilateralnych. Prelegent wskazał ponadto na dane dotyczące aktywności poszczególnych wydziałów – współorganizacja dwóch konferencji naukowych (jednej razem z Uniwersytetem Jagiellońskim), wydanie monografii wieloautorskiej (razem z Uniwersytetem Jagiellońskim) w języku angielskim przed przyjazdem papieża Franciszka do Krakowa: *World Youth Days. A Testimony to the Hope of Young People*. Wydział Nauk Społecznych otrzymał uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o rodzinie.

Prof. dr hab. Maciej Zabel, przewodniczący Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych (KEJN), w referacie *Ewaluacja jednostek naukowych 2013–2016* przypomniał, iż poszczególne kategorie oceny jednostek naukowych A+, A, B oraz C zostały powołane na potrzeby dofinansowania działalności statutowej. Ze względu na fakt, że w Polsce ocenie podlega prawie tysiąc jednostek naukowych, w tym około 750 wydziałów szkół wyższych, 76 Instytutów Polskiej Akademii Nauk (PAN), około 120 instytutów badawczych i około 20 innych jednostek, to trudno dokonywać ich szczegółowej oceny. Ponieważ oznacza to przy każdej ocenie około miliona zdarzeń, w tym ponad 700 tysięcy publikacji naukowych. Zaś proces oceny prowadzi tylko 30 specjalistów Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych (KEJN) oraz

180 ekspertów i 6 innych pracowników. Prelegent przypomniał 4 podstawowe kryteria oceny: 1. osiągnięcia naukowe i twórcze; 2. potencjał naukowy; 3. materialne efekty działalności naukowej; 4. pozostałe efekty działalności naukowej. W odniesieniu do kryterium pierwszego ważne są publikacje, monografie, patenty i działalność artystyczna. Kryterium drugie pozwala jednostce na zaprezentowanie swoich uprawnień, zdobytych stopni i tytułów naukowych, bazy laboratoryjnej i zaangażowania w projektach badawczych. Przy czym, jak podkreślał profesor, należy wskazywać tylko na najważniejsze osiągnięcia, eliminując drobne informacje. Kryterium trzecie pokazuje poniesione przez jednostkę koszty na działalność naukową, koszty pozyskane, aplikacje i wdrożenia. Zaś kryterium czwarte umożliwia jednostce pokazanie pozostałych osiągnięć, które nie mieściły się w poprzednich kategoriach.

Następnie prof. dr hab. Stanisław Kistryn, przewodniczący Uniwersyteckiej Komisji Nauki, prorektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, przedstawił referat *Działalność statutowa jednostek naukowych*. Profesor wskazał na zmiany algorytmu przydziału dotacji statutowej. Nastąpiło usunięcie współczynnika rodzaju jednostki, za to wprowadzono od razu wstępny podział kwoty bazowej na cztery części – osobne dla różnych rodzajów jednostek. Wprowadzono również usunięcie z algorytmu stałej przeniesienia, natomiast wprowadzono mechanizm ograniczenia zmiany dotacji przypadającej na jednego efektywnego pracownika w stosunku do roku poprzedniego. Wprowadzono również średnią liczbę N z dwóch kolejnych lat. Profesor zaprezentował zmiany dotacji statutowej dla jednostek w zależności od ich rodzaju, ukazał także zestawienia dotyczące dotacji statu-

towej w 2015 i w 2016 roku dotyczące 20 uniwersytetów, w tym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Przedstawił tendencje dotyczące dotacji statutowej na jedną osobę przeliczeniową w tych uniwersytetach, a także na poszczególnych wydziałach Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. Podkreślił wyraźną tendencję wzrostową dofinansowania na jedną osobę we wszystkich wydziałach Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w zestawieniu za lata 2014–2016. W podsumowaniu prelegent podkreślił, że współczynniki kosztochłonności przejęte z obszaru dydaktyki są nieadekwatne dla badań naukowych. Ilość środków w systemie jest podobnie nieadekwatna dla infrastruktury badawczej. Z kolei pozytywnym wnioskiem jest to, że średnia dotacja na etat zmierza do wspólnej, ujednoliconej wartości.

Dr hab. Lucyna Rotter (członek Polskiej Komisji Akredytacyjnej V kadencji) w referacie *Akredytacja Polskiej Komisji Akredytacyjnej – troska o jakość kształcenia* przedstawiła aktualne kryteria akredytacji realizowane przez Polską Komisję Akredytacyjną. Należą do nich: 1. koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni; 2. program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia; 3. skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia; 4. kadra prowadząca proces kształcenia; 5. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia; 6. umiędzynarodowienie procesu kształcenia; 7. infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia; 8. opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia. Podkreśliła, że głównym celem zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej jest wsparcie, wzmocnienie

i podniesienie jakości kształcenia na ocenianym kierunku, a nie wychwytywanie słabości danej jednostki.

Natomiast dr hab. Elżbieta Osewska (członek Polskiej Komisji Akredytacyjnej IV kadencji) w referacie *Weryfikacja efektów kształcenia i dobór odpowiednich metod kształcenia* ukazała, że wraz z wprowadzeniem krajowych ram kwalifikacji wzrosła odpowiedzialność uczelni za prawidłowe definiowanie kwalifikacji. Z perspektywy nauczyciela bardzo ważne będą nie tylko założone efekty kształcenia, ale również metody kształcenia i odpowiednie metody weryfikacji. Z kolei z perspektywy studenta ważne są metody weryfikujące jego proces uczenia i osiągania efektów kształcenia. Podkreślała, że najważniejsze nie są wyniki egzaminów na

uczelni, ale takie przygotowanie studenta, by zdał w przyszłości egzamin w miejscu pracy i egzamin życiowy. O ile większość jednostek świadomie i poprawnie definiuje efekty kształcenia, o tyle wydaje się, że nadal pojawiają się problemy ze stosowanymi metodami weryfikacji. Dlatego szczegółowo przedstawiła zróżnicowane metody weryfikacji zależnie od tego, jakie efekty kształcenia sprawdzają, wskazując na ich stopień trudności i czasochłonności.

Konferencja, zwłaszcza w związku ze zbliżającą się oceną parametryczną za lata 2013–2016, spotkała się z dużym zainteresowaniem uczestników, którzy zadawali wiele szczegółowych pytań i podkreślali aktualność, wartość i potrzebę organizacji takich konferencji. ■

Ogólnopolska konferencja naukowa *Nauki o rodzinie – terażniejszość i przyszłość*, Walne Zebranie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego

UPJPII w Krakowie, 13 stycznia 2017 roku

tekst: ks. Józef Stala

zdjęcia: Tomasz Kniaź

13 stycznia 2017 roku na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie przy ul. Bernardyńskiej 3 odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa *Nauki o rodzinie – terażniejszość i przyszłość* zorganizowana przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II. Konferencja poprzedziła Walne Zebranie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego.

Ks. prof. dr hab. Józef Stala, członek Uniwersyteckiej Komisji Nauki i prorektor UPJPII, w referacie *Uniwersytet wobec nowych wyzwań* przedstawił uniwersytet w aspekcie działalności wydziałów, rozwoju kadry, wskaźnika dostępności dydaktycznej, poziomu sukcesu aplikowanych wniosków, współpracy międzyuczelnianej i międzynarodowej, podpisanych porozumień i umów bilateralnych. Podkreślił zaangażowanie w organizację Światowych Dni Młodzieży, między innymi poprzez organizację dwóch dużych konferencji (jednej razem z Uniwersytetem Jagiellońskim) i wydanie monografii wieloautorskiej (razem z Uniwersytetem Jagiellońskim) w języku angielskim przed przyjazdem papieża Franciszka do Krakowa: *World Youth Days. A Testimony to the Hope of Young People* (Światowe Dni Młodzieży – świadectwo nadziei młodych). Wskazał również na uzyskanie przez Wydział Nauk Społecznych UPJPII – jako drugiego ośrodka w Polsce po Wydziale Teologicznym Uniwersytetu

Opolskiego – uprawnień do nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o rodzinie.

Prof. dr hab. Kazimierz Wiatr, senator Rzeczypospolitej Polskiej, przewodniczący Senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu, w referacie *Troska państwa o rodzinę* zwrócił uwagę, że prawidłowy rozwój małżeństwa i rodziny wymaga dobrej diagnozy sytuacji i mądrej polityki państwa wobec rodziny. Przypomniał przygotowany przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Rodziny *Raport o sytuacji polskich rodzin* oraz *Program polityki prorodzinnej państwa* (w zespole wraz z prof. Kazimierzem Wiatrem była prof. Elżbieta Osewska) prezentujący całościową politykę wobec rodziny zawierającą odnie-

sienia do: zmian sytuacji demograficznej i struktury polskich rodzin, poprawy kondycji finansowej, poprawy warunków mieszkaniowych, kwestii wychowania młodego pokolenia i opieki nad nim, pomocy rodzinom z osobami niepełnosprawnymi, pomocy rodzinom zagrożonym dysfunkcjami, wsparcia rodzin polskich poza granicami kraju, zwiększenia dostępności rodziny do kultury, a także ochrony prawnej rodziny. Podkreślił, że obecnie zarówno zmiany demograficzne, jak i emigracja rodzin polskich skłaniają państwo do podejmowania działań wspierających wzmocnienie struktury rodziny i lepszą realizację jej funkcji (chodzi o działania realizujące cele bezpośrednio związane z rodziną oraz szersze, posiadające konsekwencje dla funkcjonowania rodziny).

Prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz, członek Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, w referacie *Nauki o rodzinie z perspektywy Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów* przypomniał, że „nauki o rodzinie” jako młoda dyscyplina zostały zamieszczone w obszarze nauk humanistycznych, co wiąże się z ich mocnym związkiem z naukami teologicznymi i filozofią. Jednak nie można sobie wyobrazić nauk o rodzinie bez pedagogiki, psychologii, socjologii, czyli dyscyplin należących do obszaru nauk społecznych. Włączenie tej dyscypliny do nauk społecznych może służyć podnoszeniu kwalifikacji osób przygotowujących się do zawodu. Termin „rodzina” posiada wiele różnych znaczeń ścisłych i analogicznych. Różne nauki tworzą własne definicje tej rzeczywistości. Zawsze jednak mamy do czynienia z zespołem osób powiązanych ze sobą relacjami małżeństwa, rodzicielstwa czy adopcji, tworzących określoną strukturę władzy, posiadania i autorytetu. Metodologia nauk o rodzinie jest w trakcie tworzenia, stąd powracające wezwanie do stworzenia grupy eksperckiej, która wypracowałaby jednolitą metodologię tej dyscypliny. Ze względu na otrzymanie praw do doktryzowania przez WNS UPJPII pojawiały się pytania, kto może być promotorem w przewodzie doktorskim oraz recenzentem rozprawy doktorskiej lub członkiem komisji habilitacyjnej.

Z prelekcją *Z doświadczeń akredytacyjnych kierunku nauki o rodzinie* wystąpiły dr hab. Elżbieta Osewska, prof. PWSZ (członek Polskiej Komisji Akredytacyjnej IV kadencji) i dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII (ekspert Polskiej Komisji Akredytacyjnej), prezentując wnioski oraz uwagi płynące z akredytacji kierunku nauki o rodzinie przez Polską Komisję Akredytacyjną. Dzięki stałemu rozwojowi kierunku możliwe jest podejmowanie pogłębionych, interdyscyplinarnych badań naukowych nad rodziną oraz stałe doskonalenie kształcenia, umożliwiającego przekazywanie wiedzy na temat rodziny studentom, a także społecznościom lokalnym. Ze względu na gwałtowne przemiany społeczne, kulturowe oraz etyczne słabnie stabilność małżeństw i rodzin, zaś członkowie rodziny potrzebują profesjonalnej pomocy w utrzymaniu i pogłębieniu więzi małżeńskiej, realizacji funkcji rodziny oraz komunikacji interpersonalnej, stąd mediator i asystent rodziny to potrzebne zawody. Do tworzenia lub modyfikacji oferty koncepcji kształcenia warto zaprosić wielu zróżnicowanych interesariuszy, by dopytać o ich oczekiwania względem pracowników. Warto zadbać o dobre praktyki specjalizacyjne oraz umiędzynarodowienie procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych i prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami. Należy zadbać o prace dyplomowe i staranny dobór ich tematów, a także pamiętać o podejmowaniu empirycznych badań nad rodziną i prowadzeniu spójnej, długofalowej polityki kadrowej, sprzyjającej podnoszeniu kwalifikacji i zapewnianiu pracownikom warunków rozwoju naukowego i dydaktycznego.

Referat *Założenia programowe i perspektywy rozwoju kierunku nauki o rodzinie na wydziałach teologicznych w Polsce* przedstawili ks. prof. dr hab. Piotr Morciniec, dyrektor Instytutu Nauk o Rodzinie Wydziału Teologicznego UO oraz ks. dr hab. Paweł Landwójtowicz, prof. UO, kierownik studiów doktoranckich Wydziału Teologicznego UO. Wyjaśnili, że w badaniach tej dyscypliny konieczne jest podejście holistyczne, syntezujące-interdyscyplinarne. Metoda interdyscyplinarna zmierza do osiągnięcia funkcjonalnie powiązanej wizji całości problematyki małżeństwa i rodziny. Specjaliści od nauk o rodzinie od wielu lat prowadzą badania zmierzające do wypracowania metod oraz podstawowych narzędzi badawczych. Wskazali na silne związki z pracownikami naukowymi kierunku socjologia, dzięki którym mogą realizować studia doktoranckie.

Referat *Założenia programowe i perspektywy rozwoju kierunku nauki o rodzinie na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie* zaprezentował ks. dr hab. Antoni Świerczek, dziekan WNS UPJPII, który wyraził radość z możliwości doktryzowania na kierunku nauki o rodzinie. Zarówno ze względu na rolę, jaką odgrywa rodzina w życiu człowieka i społeczeństwa, jak i przeżywane przez nią trudności potrzeba naukowej refleksji nad nią, zaś w przypadku UPJPII cenne może być zwłaszcza odniesienie do szczególnej roli nauczania papieża Jana Pawła II na temat małżeństwa i rodziny. ►

Konferencja spotkała się z bardzo życzliwym przyjęciem uczestników, głównie członków Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego, którzy po raz pierwszy mieli możliwość zadania pytań przedstawicielowi Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów oraz Senatu RP. Duże zainteresowanie wzbudziły także referaty przedstawiające rozwój i akredytację kierunku nauki o rodzinie, a także wskazanie elementów, które wymagają korekty. Cenne było podzielenie się doświadczeniami różnych ośrodków, zwłaszcza dwóch dominujących: WNS UPJPII w Krakowie oraz WT UO, bowiem te oba, jako jedyne w Polsce, posiadają uprawnienia nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o rodzinie.

Po konferencji odbyło się Walne Zebranie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego, podczas którego – po dyskusji nad sprawozdaniem Zarządu – udzielono absolutorium ustępującemu Zarządowi wraz z poleceniem prowadzenia audytu. Następnie wybrano nowy Zarząd i Komisję Rewizyjną Stowarzyszenia na kadencję 2017–2019:

Skład Zarządu na kadencję 2017–2019:

- Prezes Zarządu: dr hab. Elżbieta Osewska – PWSZ w Tarnowie
- Wiceprezes Zarządu: ks. dr hab. Paweł Landwójtowicz – UO
- Sekretarz: dr Katarzyna Kutek-Sładek – UPJPII
- Skarbnik: mgr Alina Skurska – UKSW
- Członek Zarządu: dr Bożena Bassa – UKSW
- Skład Komisji Rewizyjnej na kadencję 2017–2019:
- Przewodniczący: ks. prof. dr hab. Józef Stala – UPJPII
- Wiceprzewodniczący: ks. dr hab. Andrzej Pryba – UAM
- Członek: ks. dr hab. Jarosław Jęczeń – KUL

Do 5-osobowego Zarządu i 3-osobowej Komisji Rewizyjnej weszli członkowie Stowarzyszenia reprezentujący różne ośrodki w Polsce, w których jest prowadzony kierunek nauki o rodzinie. Członkowie Polskiego Stowarzyszenia Familiologicznego zgłosili nowemu Zarządowi wiele nowych aspektów działań, które może podjąć Stowarzyszenie. ■

Matka Boża Nieustającej Pomocy – Ikona Miłosierdzia

tekst: Maciej Sadowski CSsR

zdjęcia: Andrzej Głuc

Wauli klasztoru redemptorystów na krakowskim Podgórzu 5 listopada 2016 roku miało miejsce sympozjum naukowe zatytułowane *Matka Boża Nieustającej Pomocy – Ikona Miłosierdzia*. Organizatorami tego wydarzenia były Wyższe Seminarium Duchowne redemptorystów w Tuchowie, Katedra Historii XIX i XX wieku na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII oraz Wydawnictwo Homo Dei. Inspiracją tego naukowego *colloquium* był kończący się właśnie w całym Kościele Nadzwyczajny Jubileuszowy Rok Miłosierdzia oraz obchodzony przez redemptorystów, pracujących w 77 krajach świata, jubileusz 150. rocznicy przywrócenia do publicznego kultu jednej z najbardziej znanych i rozpowszechnionych w świecie chrześcijańskim ikon maryjnych: Matki Bożej Nieustającej Pomocy.

Już na początku XX wieku fenomen szczególnej popularności kultu ikony Matki Bożej Nieustającej Pomocy wiel-

ki Jej czciciel i propagator – sługa Boży o. Bernard Łubieński opisywał tymi słowy: „Wierne kopie tegoż obrazu, poświęcone i obdarzone odpustami papieskimi, sprowadzano z Rzymu, żeby je wystawiać w prastarych katedrach, w nowo wybudowanych przepysznych świątyniach, w kościołach parafialnych i zakonnych, w kaplicach pałacowych i pod strzechami prostaczków. [...] Cudowny ten obraz, w którym Najświętsza Panna czczona jest pod tytułem Matki Nieustającej Pomocy, można by nazwać uprzywilejowanym między uprzywilejowanymi”.

W kontekście tej szczególnej duchowej i intelektualnej jubileuszowej koincydencji sobotnie sympozjum, zorganizowane nieprzypadkowo przy krakowskim Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy, było znakomitą okazją do ponownego naukowego spojrzenia na Jej cudowny wizerunek, tym razem jako Matki Miłosierdzia.

Obrady otworzył ks. prof. dr hab. Jacek Urban, dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII i zarazem kierownik Katedry Historii XIX i XX wieku na tymże uniwersytecie. Następnie zebrani wysłuchali pasjonującej prelekcji dr. hab. Marka Kity, prof. UPJPII zatytułowanej *Ikona jako język Ewangelii Miłosierdzia*. O. dr Marek Kotyński CSsR, wykładowca teologii duchowości w WSD Redemptorystów w Tuchowie oraz prodziekan PWT w Warszawie w niezwykle barwny i nowatorski sposób zaprezentował wykład i multimedialną projekcję na temat *Bóg Miłosierdzia w ikonie MBNP*. Przedpołudniową sesję sympozjalną zakończył zaś referat o. dr. Macieja Sadowskiego, wykładowcy historii Kościoła, a zarazem rektora WSD re-

demptorystów w Tuchowie i adiunkta w Katedrze Historii XIX i XX wieku na UPJP II w Krakowie *Mistagogiczny wymiar uroczystości koronacyjnych ikony MBNP w kościołach polskich redemptorystów*. Duchowym i liturgicznym apogeeum konferencji była uroczysta msza święta przed podgórskim wizerunkiem Matki Bożej, odprawiona w południe pod przewodnictwem o. Dariusza Paszyńskiego CSsR, wikariusza prowincjała prowincji warszawskiej redemptorystów, który wygłosił też okolicznościową homilię.

Popołudniową sesję obrad sympozjalnych otworzyła s. dr Bożena Leszczyńska OCV, która w poruszający sposób zaprezentowała wykład *Dzieje kultu ikony MBNP w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Krakowie*, zwieńczony jej osobistym świadectwem i doświadczeniem posługi w tym wyjątkowym miejscu kultu Matki Bożej Nieustającej Pomocy, pośród jej najmłodszych czcicieli, doświadczonych tajemnicą cierpienia. Bogata w treści prezentacja została przez prelegentkę uzupełniona unikalnymi nagraniami filmowymi i zdjęciami z wizyty papieża Franciszka w kaplicy szpitala uniwersyteckiego w Prokocimiu podczas jego lipcowej pielgrzymki do Polski. W programie sobotniego sym-

pozjum znalazła się także prezentacja książki pamiątkowej dedykowanej śp. o. dr. hab. Gerardowi Siwkowi CSsR, czego dokonał jej redaktor naukowy o. dr. hab. Mirosław Pawliszyn CSsR, wykładowca filozofii w WSD w Tuchowie oraz UWM w Olsztynie. Zwieńczeniem zaś – w powszechnej opinii udanych i bogatych w treści – obrad było uroczyste wręczenie nagród Pro Redemptione o. prof. dr. hab. Jackowi Salijowi OP, ks. prof. dr. hab. Krzysztofowi Pawlinie, o. dr. Jerzemu Szyranowi OFMConv i ks. Maciejowi Kucharzykowi MS, którego dokonali o. Dariusz Paszyński CSsR i o. dr. Piotr Koźlak CSsR, dyrektor Wydawnictwa Homo Dei.

W całodniowych obradach uczestniczyło ponad 100 osób duchownych i świeckich, m.in. wykładowcy cennionych krakowskich uczelni oraz prezes Polskiego Towarzystwa Teologicznego, przedstawiciele męskich i żeńskich wspólnot zakonnych, świeccy współpracownicy Zespołu Misyjnego Wschód, ojcowie i bracia redemptoryści, redemptorystowskie wspólnoty formacyjne z Barda Śląskiego, Lubaszowej i Tuchowa wraz ze swymi przełożonymi oraz studenci UPJP II i mieszkańcy Krakowa. ■

Ecclesia semper renovanda. Kościół ustawicznie się odnawia i czyni pokutę

tekst: Michał Pierz

W dniu 30 listopada 2016 roku w auli im. Jana Pawła II Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie 30 listopada 2016 roku odbyło się sympozjum *Ecclesia semper renovanda. Kościół ustawicznie się odnawia i czyni pokutę (LG 8)*, zorganizowane przez Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Głównym kierunkiem konferencji była służba odnowie Kościoła i refleksja nad historyczną koncepcją reformy i odnowy. Prelegenci sympozjum reprezentowali różne

dziedziny teologii. W części przedpołudniowej wygłoszono pięć prelekcji, a w popołudniowej cztery.

Odnowa czy reforma Kościoła?
W nurcie eklezjologii soborowej

Otwarcia sympozjum dokonał dziekan Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie, ks. dr hab. Janusz Królikowski,

prof. UPJPII. Zarysował kontekst, w którym należy rozpatrywać temat spotkania. Słowo „reforma”, jak zauważył prelegent, w konstytucji *Lumen gentium* występuje dziewięć razy, lecz tylko raz w kontekście eklezjologicznym. Najczęściej w wyżej wymienionym kontekście pada słowo „renovatio, renovare”. Te dane lingwistyczne wbrew pozorom są niezbędne do zauważenia rozwoju myśli eklezjalnej i do uściślenia pojęć. Zaprezentowana została również krótka historia słowa „reforma”. W okresie soboru trydenckiego (1545–1563) przedmiotem reformy byli kardynałowie, biskupi, księża. Słowo „reforma” odnaleźć można również w listach biskupów polskich po soborze trydenckim – w znakomitej większości odwołuje się ono do soboru. W okresie XIX/XX wieku osoby głoszące konieczność reformy były hamowane ze względu na ryzyko modernistycznego podejścia do reformy. W 1950 roku ukazała się książka Yves’a Congara *Prawdziwa i fałszywa reforma w Kościele*, która stała się fundamentalnym dziełem dotyczącym Kościoła w aspekcie reformowania się. W okresie soboru watykańskiego II publikacja ta była punktem odniesienia. Stałe zadanie Kościoła wyraża się w tym, że jest on *semper purificanda*. Głównym kierunkiem sympozjum nakreślonym przez prelegenta stała się służba odnowie Kościoła.

Słowo Jego Eksceleencji biskupa Andrzeja Jeża

W przemowie do uczestników sympozjum pasterz diecezji tarnowskiej przypomniał o zbliżającym się V Synodzie Diecezji Tarnowskiej. W tym kontekście sympozjum wydaje się znaczące, gdyż wiąże się z nim nadzieje, iż pomoże przynieść odpowiedź na pytania: Skąd przybywamy? Gdzie jesteśmy? Dokąd zmierzamy? Biskup tarnowski zauważył, że „Kościół dlatego żyje, ponieważ doświadcza ustawicznej odnowy”. Jeśliby odnowa miała mieć wpływ na rozwój eklezjalny, to jest on przewidywany przy podejmowaniu różnego rodzaju wyzwań. Stale bowiem wysuwa się postulaty w stronę Kościoła, by oczyścił się z tego, co gorszy – co jest wołaniem o adekwatność. Ostatecznie sytuacja wymagająca postrzegana jest jako sytuacja korzystna. A jak odróżnić odnowę prawdziwą od fałszywej? Prelegent zauważył, iż prawdziwa odnowa rozpoczyna się od nawrócenia indy-

widualnego, osobistego i we wspólnocie. Dopiero poprzez to nawrócenie przychodzi odnowa całych struktur i grup. Kościół ma narzędzia ku osobistej *metanoi* – są to modlitwa, liturgia i sakramenty. Te podstawowe instrumenty pomagają człowiekowi otwierać się na Ducha Świętego i nie popadać w błędy konserwatyzmu lub innego spłaszczenia eklezjologii.

Eklezjologia w służbie odnowy Kościoła

Kolejną prelekcję wygłosił prof. Miguel de Salis Amaral, wykładowca Papieskiego Uniwersytetu Świętego Krzyża w Rzymie. Pochodzący z Portugalii kapłan współpracuje z Kongregacją ds. Kanonizacyjnych. Prelegent poruszył zagadnienia eklezjologiczne, które można skategoryzować jako trudne. Rozwój odnowy ukazany został w kontekście historycznym. Zwrócono uwagę na motywy reformy (według Yves’a Congara): pragnienie większej świętości oraz pragnienie lepszego dostosowania się do człowieka współczesnego. To ostatnie winno być rozumiane jako odkrycie języka, sposobu lub stylu trafiającego do ludzi XXI wieku. Doprecyzowana została terminologia, w której rozróżniono *aggiornamento*, nawrócenie wewnętrzne, oczyszczenie, odnowę zewnętrzną. Słowa „reforma” i „odnowa” nie są bowiem synonimami, nie są też przeciwstawieństwami, lecz dotyczą po prostu innych dziedzin. Odnowa ujmowałaby Kościół jako całość, a reforma miałaby się ogniskować wokół elementów ludzkich. Kościół pojmowany jest jako Lud Boży i jako święty, lecz będzie to świętość niedoskonała. Stąd widoczne jest dążenie do doskonałości eschatologicznej. Odnowa Ludu Bożego łączy się z bólem i z krzyżem. Konkluzją wykładu było stwierdzenie, że prawdziwa odnowa wewnętrzna weryfikuje się przez powrót do zasady tradycji, a nie przez wprowadzenie jakiejś nowości.

Ucieleśnianie Mistycznego Ciała. Uwagi o sensie synodalności i synodu diecezjalnego

Ksiądz dr Grzegorz Strzelczyk z Uniwersytetu Śląskiego przedstawił pojęcie synodalności i swoje uwagi związane z synodem diecezjalnym. Były one tym ciekawsze, że wyrosły na kanwie Synodu Diecezji Katowickiej. Prelegent przygotowywał bowiem synod tejże diecezji. Synodalność w historii nie była ujmowana *stricte* w kanonicznym znaczeniu, lecz bardziej jako *communio* i rozeznawanie woli Bożej. To rozeznawanie dokonuje się w Kościele, który jest Ciałem Jezusa. Ciało to nie jest głównie mistyczne, bo byłoby ponad nami (bez potrzeby reformy, odnowy czy udoskonalania), a jest wcielone (wymaga więc struktur). Prelegent wyróżnia również cztery funkcje synodu: doktrynalną, porządkująco-ustrojową, dyscyplinarną i komunijną. Funkcja doktrynalna wbrew pozorom niekoniecznie była pierwotna, ale taką cechą przypisać można funkcji porządkująco-ustrojowej – każda wspólnota jest autonomiczna pod swoim biskupem. ►

Synodalność domaga się ukonkretnienia, czego wyrazem mogą być wszelkie podejmowane wspólnie działania na rzecz budowania wspólnoty. Podsumowując, można powiedzieć, że synod jest próbą wiary.

Wyznaczniki rozwoju Kościoła według 2 Listu św. Jana

Siostra dr Joanna Nowińska dokonała fachowej egzegezy 2 Listu Jana. Powstały w I wieku list jest adresowany do jednego z liderów wspólnoty. Wychodząc od słów Biblii, prelegentka stwierdziła, że rozwój jest powrotem do fundamentów. Mówiła o nobilitacji człowieczeństwa, jak i o rozwoju stymulowanym radością z owoców przebywania w Bogu i trwania w miłości. Miłość do Boga będzie więc polegała, zgodnie ze słowem *peripateō* (oznaczającym rozwijać się, kroczyć naprzód), na chodzeniu według przykazań Boga. Siostra zauważyła, iż fakt wcielenia sankcjonuje wzajemną miłość, i to zarówno wobec Boga, jak i wobec społeczeństwa. Dlatego też można stwierdzić, że rozwój i odnowa będą wtedy, gdy przyłgniemy do Boga.

Charyzmaty odnawiają Kościół – perspektywy i ograniczenia

Sesję popołudniową rozpoczął ks. prof. dr hab. Bogdan Ferdek, który zaprezentował odpowiedź na pytanie, jak charyzmaty przyczyniają się do odnowy Kościoła. Z 1 Listu do

Koryntian wywodzą się dwa obrazy, dobrze przedstawiające Kościół: święta świątynia Boga i Boża budowla. W czasach powstawania Listu do Koryntian budowla była Kościołem składającym się z pogan, którzy zostawali chrześcijanami. Prelegent stwierdził, iż „Boża budowla dziś to Kościół składający się z chrześcijan zachowujących się jak poganie”. Potrzebna jest więc reforma. W dalszym wykładzie prelegent dokonał przejścia od pojęcia „reforma” do pojęcia „odnowa”, jego zdaniem lepsze. Odnowa pojmowana jest jako *ablatio* – usuwanie tego, co niepotrzebne. *Ablatio* odsłania eschatologiczny ideał Kościoła – świętość. Następnie prelegent przedstawił wybrane charyzmaty, ukazując, że ich kryteriami autentyczności są odnowa i rozbudowa. Charyzmaty mają w pryncypiach realizowanie powołania do świętości oraz zaangażowanie w misyjne głoszenie Ewangelii.

Kult Maryjny odnawia i ożywia Kościół

Ojciec dr hab. Grzegorz Bartosik, prof. UKSW w dziewięciu punktach uzasadniał tezę zawartą w tytule swego wykładu. Zwrócił uwagę m.in. na biblijny fundament kultu Maryi, jak również odniósł się do polskiej tradycji, w której niezwykłą rolę odgrywają sanktuaria Maryjne i przykład wielu świętych, wiernych czcicieli Maryi. W kontekście zbliżających się obchodów 100-lecia objawień w Fatimie jednym z kierunków odnowy Kościoła może być sięgnięcie do treści objawień. Prelegent zestawił obecność Maryi w Kościele z historycznymi wydarzeniami, które wpływały na przetrwanie i rozwój państwa polskiego. Wymienione zostały

skutki przyjęcia Maryi do siebie: „posłuszeństwo Maryi spowodowało odnowienie, ożywienie, a nawet zmartwychwstanie”.

Przepowiadanie w służbie odnowy Kościoła

Ksiądz dr hab. Henryk Sławiński, prof. UPJPII stwierdził, iż przy odnowie Kościoła pojmowanej jako powrót do źródeł biblijnych i patrystycznych ważne jest przepowiadanie słowa. Głoszenie jest „zadaniem i obowiązkiem, jest konieczne i niezastąpione”. Przepowiadanie nie jest więc sprawą, nad którą można się zastanawiać. W prelekcji rozwiniętych zostało kilka ciekawych tematów: uczynienie Pisma Świętego podstawowym źródłem, homilia integralną częścią liturgii, przepowiadanie zamiast retoryki kościelnej, biblijno-teologiczna koncepcja podmiotu przepowiadania, ekumeniczny wymiar przepowiadania i poszanowanie wolności religijnej. Wszystkie te tematy ukazywały podstawową prawdę, że lepsze przepowiadanie przyczynia się do odnowy Kościoła.

„W imię Chrystusa ...” (2 Kor 5, 20). Troska św. Pawła o wspólnotę Kościoła w Koryncie

Ksiądz dr hab. Piotr Łabuda dokonał przejrzystej egzegezy fragmentu Listu do Koryntian. W wypowiedzi można było wyróżnić cztery części. Pierwsza dotyczyła Koryntu jako miejscowości z bogatym kontekstem historycznym i geograficznym. Druga część opisywała pobyt Pawła Apostoła na terenach Achai. Trzecia część przedstawiała sam List do Koryntian, zaś czwarta dotyczyła istoty pouczenia Pawłowego. Dla Pawła z Tarsu gruntowne odwrócenie się na nową drogę (gr. *katallagē*) jest skutkiem wcześniejszego otwarcia się i zgody na pojednanie. Dzięki pojednaniu Bóg nie liczy ludziom ich grzechów. Święty Paweł podkreśla, że pojednanie z powodu Chrystusa jest przekazywane dalej. Odnowa osobista, polegająca na postawie otwartości wobec pojednania z Bogiem, będzie wpływać na odnowę całego Kościoła.

Podsumowania sympozjum dokonał ks. dr Marek Kluz, prof. UPJPII, wyrażając nadzieję, że sympozjum wpłynie na owocność dokonującej się już odnowy Kościoła. ■

„Słowo Boże można usłyszeć i widzieć”

Konferencja naukowa w Preszowie, Słowacja

tekst: ks. Henryk Sławiński

„Słowo Boże można usłyszeć i widzieć” – pod takim hasłem 11 października 2016 roku odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa w Preszowie na Słowacji. Głównym tematem konferencji było głoszenie Ewangelii do osób z deficytami rozwojowymi. Okazją do jej zorganizowania była promocja Ewangelii według św. Łukasza przedstawionej w piktogramach. Autorami tego szczególnego przekładu księgi biblijnej są dr Darina Petriková i ks. prof. Lubomír Petrik (*Evanjelium podľa Lukása v piktogramoch*, Presov 2015). Przekład ten został przygotowany z myślą o osobach niesłyszących lub słabosłyszących, a także mających kłopoty z nauką i komunikacją interpersonalną. Ta pionierska praca została wsparta finansowo przez słowackie ministerstwo kultury i szkolnictwa – KEGA (Kultúrna a edukačná grantová agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky).

Piktogramy są przedstawieniami pojęć dzięki zastosowaniu symbolicznych obrazków. Ich geneza sięga hieroglifów, a ich współczesnym odpowiednikiem są dla przykładu znaki drogowe: ostrzegawcze, informacyjne czy też znaki wykorzystywane w celu zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy. Piktogramy są wykorzystywane powszechnie w komunikacji międzyludzkiej, ponieważ są zrozumiałe dla większości ludzi na świecie. Dzięki uniwersalnemu znaczeniu elementu graficznego piktogramy pokonują bariery językowe i służą przekazowi czytelnego przekazu.

Zastosowanie piktogramów pozwala dotrzeć z ważnym przesłaniem również do osób mających trudności w porozumiewaniu się z innymi – czy to ze względu na kłopoty ze słuchem, czy też z powodu deficytów rozwojowych.

Pedagog dr Darina Petriková od osiemnastu lat pracuje z dziećmi niesłyszącymi lub słabosłyszącymi. Stworzyła ok. dwóch tysięcy piktogramów, które mogą być wykorzystywane w różnych odmianach. W swej pracy dydaktycznej Darina Petriková wykorzystuje je do głoszenia Dobrej Nowiny osobom specjalnej troski. Piktogramy opracowane przez Darinę Petriková i Lubomíra Petrika do przekładu Ewangelii według św. Łukasza zwierają prosty rysunek: poszczególne części mowy, takie jak czasownik, rzeczownik, przymiotnik odróżnione zostały za pomocą innego koloru ramki. Liczebniki ilustrowane są za pomocą cyfr. Ponadto za pomocą małych kwadracików w ramach zaznacza się odpowiedni czas: jeśli kwadracik jest w lewym rogu ramki jest to czas przeszły, jeśli na środku – to teraźniejszy, a jeśli w prawym – to przyszły. Doświadczenie pozwala twierdzić, że zastosowana metoda jest bardzo skuteczna w edukacji dzieci. Darina Petriková przedstawiła swoje doświadczenia w referacie zatytułowanym *Wykorzystanie piktogramów w tekstach Pisma Świętego*.

Następnie ks. dr hab. Henryk Sławiński, prof. UPJPII wygłosił referat zatytułowany *Słowo i obraz w przepowiadaniu orędzia Chrystusa*. Omówił najpierw starożytne ko-

rzenie kultury słowa i kultury obrazu, a potem performatywną funkcję słowa, jego moc słowa i moc obrazu – ikony oraz pomocniczą funkcję piktogramów. Słowo ma tą wyjątkową moc podczas sakramentów, kiedy to na słowo kapłana chleb staje się Ciałem Chrystusa, a wino Krwią Pańską. Temat kontynuował docent Marcel Mojżesz w referacie zatytułowanym „Słowo stało się krótkie”. *Teologiczny wymiar Ewangelii w piktogramach*. Następnie pedagog mgr Peter Borovský współpracujący z Dariną Petrikovą omówił – z wykorzystaniem obrazowej prezentacji – zagadnienie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji (ang. *augmentative and alternative communication* – dosłownie: wspomagająca i alternatywna komunikacja, AAC). Komunikacja wspomagająca adresowana jest do osób, które nie mają umiejętności mówienia na tyle, by możliwe było dla nich skuteczne porozumiewanie się z innymi, a więc mówią niewyraźnie lub jeszcze nie wykształciły sztuki mówienia. Z kolei komunikacja alternatywna skierowana jest do osób, które nie nabyły jeszcze sztuki mówienia lub ją straciły wskutek udaru mózgu czy wypadku z urazem czaszkowo-mózgowym. Alternatywne i wspomagające metody komunikacji są stosowane przez logopedów, pedagogów, terapeutów i inne osoby pracujące z ludźmi o ograniczonej umiejętności komunikacji werbalnej, a także z osobami autystycznymi, opóźnionymi w rozwoju umysłowym oraz ofiarami wypadków z uszkodzeniami mózgu.

Kolejny prelegent – dr Dominik Chechelski przedstawił *Świat symboli w komunikacji z osobami niepełnosprawnymi w perspektywie domu pomocy społecznej*. Za pomocą

analizy przypadku przedstawił osiągnięcia i trudności pracy z osobami przebywającymi w domu opieki społecznej. Następnie inżynier Peter Gulaš przedstawił gry komputerowe z wykorzystaniem piktogramów stosowane w praktyce szkolnej. Docent Peter Tripák omówił zróżnicowanie komunikacji w katechezie, a dr Zdenko Žiška rozwinął zagadnienie komunikowania Ewangelii na kanwie biblijnego cytatu: „Głosimy wam to, cośmy widzieli na własne oczy”.

Ostatni z prelegentów, ks. prałat docent Lubomír Petrik, rozwinął temat wizualności i przepowiadania słowa Bożego na podstawie fragmentu Ewangelii według św. Jana: „Słowo stało się ciałem i zamieszkało między nami (J 1, 14).

Konferencja była refleksją naukową nad tym, jak dotrzeć z Dobrą Nowiną Jezusa Chrystusa do osób, których duszpasterstwo ogólne ogarnia z wielkim trudem. A przecież Pan Jezus pozostawił swym naśladowcom nakaz głoszenia Ewangelii wszelkiemu stworzeniu i docierania z nią aż na krańce ziemi, a więc do wszystkich. A zatem należy podejmować wszelkie wysiłki, by nikt z ludzi, zwłaszcza najbardziej potrzebujących i marginalizowanych w społeczeństwie, nie był pozbawiony zbawczej nowiny Jezusa Chrystusa.

Niezapomnianym doświadczeniem towarzyszącym konferencji naukowej była celebrowanie mszy świętej sprawowana w katedrze w Preszowie pod przewodnictwem abp. Jan Babjaka SJ, greckokatolickiego ordynariusza diecezji preszowskiej. Homilię wygłosił ks. prałat docent Lubomír Petrik, a śpiewom przewodniczyła jego żona, uczestnicząca w liturgii z jednym z ich kilkorga dzieci. ■

24 międzynarodowe sympozjum „Sacrum i przyroda” – Od „Inter Sanctos” do „Laudato si”

tekst: ks. Maciej Ostrowski

zdjęcia: ks. Maciej Ostrowski, Olga Chykon

Katedra Teologii Pastoralnej we współpracy z Greckokatolickim Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu w Preszowie zorganizowała w dniach 7–8 września 2016 roku kolejne 24 międzynarodowe sympozjum „Sacrum i przyroda”. Miało ono miejsce w ośrodku greckokatolickiej diecezji preszowskiej – Centrum Wolnego Czasu w Juskovej Voli (Słowacja). Tematyka sympozjum skupiała się na analizie wątków zawartych w wydanej w ubiegłym roku papieskiej encyklice o ekologii *Laudato si*. W sympozjum referentami byli przedstawiciele Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytetu w Preszowie, Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Katolickiego Uniwersytetu w Rużomberku, Ruchu Ekologicznego św. Franciszka z Asyżu oraz słowackiego Stowarzyszenia Organizacji Pielgrzymkowych. Zebranych przywitał dziekan wydziału ks. Peter Šturak. Referat *Dziękczynny akatyst jako środek pomocny w odnowie rela-*

cji człowieka do stworzenia wygłosił arcybiskup preszowski Jan Babjak, Wielki Kanclerz GTF. UPJPII reprezentowali o. dr hab. Jerzy Brusilo z referatem *Główne źródła teologiczne encykliki Laudato si'* i ks. prof. Maciej Ostrowski z wystąpieniem *Refleksja nad ekologią kulturową w świetle encykliki Laudato si'*. Inni prelegenci mówili m.in. o wkładzie *Laudato si'* w ekoetykę (prof. Marek Petro), modelu ekologii w *Laudato si'* na tle różnych nauk ekologicznych (dr Stanisław Jaromi), ekologii jako obszarze ewangelizacji (Radoslav Lojan), etyce krajobrazowej (dr Sebastian Bernat, dr Małgorzata Flaga), wodzie jako źródle konfliktu i życia (doc. Peter Tirpak), relacji religijności i przyrody (Slavomir Engel).

Uczestnicy sympozjum odwiedzili, już w zimowej aurze, lasy Vihorlat należące do słowackich sił zbrojnych i za-

poznali się z problematyką ochrony tamtejszej przyrody. Odbyli także objazdową wycieczkę, odwiedzając zabytki kultury wschodniej Słowacji, w tym niezwykle ciekawy szlak drewnianych cerkwi. W sympozjum wzięły udział trzy studentki kierunku turystyka religijna. Miały one okazję poszerzenia swej wiedzy na temat szlaków turystyki religijnej w Preszowie i wschodniej Słowacji.

Wykłady wygłoszone podczas sympozjum zostały włączone do monografii wydanej przez Uniwersytet Preszowski w Preszowie *Sacrum a príroda. Od Inter Sanctos k Laudato si'* (Prešov – CHKO Vihorlat 2016; red. Peter Tirpák, Elżbieta Zastawnik). ■

III Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Jak osiągnąć sukces? Kariery w Europie na przestrzeni stuleci*

tekst: Ewelina Zych

zdjęcia: Marcin Stawinoga

W dniach 27 i 28 października 2016 roku odbyła się III Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Jak osiągnąć sukces? Kariery w Europie na przestrzeni stuleci*. Stanowiła ona kolejną odsłonę zapoczątkowanego w 2014 roku cyklu konferencji, których hasłem przewodnim było pytanie „Jak osiągnąć sukces?”. Zorganizowało ją Koło Naukowe Historyków Studentów i Doktorantów Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przy wsparciu władz uczelni oraz Instytutu Historii Wydziału Historii i Dzie-

dictwa Kulturowego UPJPII. Z ramienia KNHSiD UPJPII w organizację konferencji zaangażowali się studenci i doktoranci: Jan Bulak, mgr Adrian Cieślak, dr Paweł Kajzar, mgr Albert Sendor i mgr Ewelina Zych. Opiekunami naukowymi konferencji byli ks. prof. dr hab. Jacek Urban i dr Grzegorz Chajko. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął kard. Stanisław Dziwisz, a patronat zwyczajny Rada Wydziałowa Samorządu Studenckiego WHiDK oraz Samorząd Doktorantów UPJPII. W konferencji wzię-

ło udział 33 studentów i doktorantów z 13 uczelni z całej Polski. Najliczniej były reprezentowane UPJPiI oraz Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.

Obrady konferencji otworzył dziekan WHiDK UPJPiI ks. prof. dr hab. Jacek Urban. Na otwarciu konferencji obecni byli również rektor UPJPiI ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak oraz wykładowcy i studenci IH UPJPiI, którzy także uczestniczyli w obradach konferencji. Podczas 2 dni obrad prelegenci zaprezentowali kariery 33 postaci ze wszystkich epok – od starożytności po przełom XX i XXI wieku, zastanawiając się, co zadecydowało o ich drodze do osiągnięcia sukcesu. W jednych przypadkach była to ciężka praca, w innych pochodzenie społeczne, a czasem... łut szczęścia. Najwięcej wystąpień odnosiło się do postaci, które w znaczący sposób zapisały się na kartach historii XX wieku. Referaty podzielono na bloki tematyczne – dotyczyły karier duchowieństwa, artystów, działaczy społecznych, polityków, wojskowych, naukowców. Podczas konferencji pochyłono się nad losami postaci znanych, jak również przypomniano te, które znane są jedynie wąskiemu gronu badaczy zajmujących się określoną tematyką. Przybliżono historię

życia i działalności m.in. o. Bertranda Jana Czynrka OP, Karola Szymanowskiego, Ignacego Kruszewskiego, Arka-dego Fiedlera, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Kumarnieckiego, cesarzowej Teodory, bp. Kaspra Szajowskiego. Każdy z paneli konferencji kończył się kilkunastominutową dyskusją. ■

II Konferencja z cyklu Filozofia w Informatyce

Kraków, 17–18 listopada 2016 roku

tekst: Kamil Trombik

Filozofia informatyki jest jedną z najmłodszych gałęzi współczesnej filozofii. Tej interesującej, a przy tym bujnie rozwijającej się dyscyplinie poświęcono drugą już konferencję z cyklu Filozofia w Informatyce, która odbyła się w dniach 17–18 listopada ubiegłego roku w Krakowie, w budynku UPJPiI przy ul. Bernardyńskiej 3. Według zapowiedzi organizatorów spotkanie miało służyć integracji polskich środowisk naukowych zajmujących się refleksją nad informatyką oraz wpływać na rozwój filozofii informatyki, przyczyniając się do podejmowania interdyscyplinarnych badań w ramach tej dyscypliny.

Konferencja, tym razem nosząca tytuł *Informatyczny świat a filozofia*, zgromadziła wielu znakomitych uczonych z ośrodków naukowych z całej Polski. Wygłoszono łącznie 21 referatów, ukazujących liczne powiązania między informatyką a innymi dziedzinami wiedzy, takimi jak matematyka, fizyka, chemia, biologia, prawo, etyka i filozofia. Tak bogaty program konferencji był przede wszystkim zasługą organizatorów, tj. pracowników i doktorantów Katedry Filozofii Przyrody oraz Katedry Filozofii Logiki Wydziału Filozoficznego UPJPiI, a także pracowników Akademii Ignatianum. Już w tym miejscu szczególne podziękowania za podjęty trud w realizacji tego przedsięwzięcia należy złożyć zwłaszcza dr. hab. Pawłowi Polakowi, prof. UPJPiI, ks. dr. hab. Adamowi Olszewskiemu, prof. UPJPiI, o. dr. Robertowi Januszowi SJ oraz dr. inż. Romanowi Krzanowskiemu.

Pierwszego dnia konferencji wygłoszono następujące referaty: *Czy Alan Turing jest uniwersalną maszyną Turinga? Kluczowy problem światopoglądu informatycznego* (prof. dr hab. W. Marciszewski), *Epistemologiczne znaczenie modeli matematycznych i symulacji komputerowych w pewnych procesach neurofizjologicznych* (prof. dr hab. A. Bielecki), *Cyfrowa rewolucja w nauce a cyfrowa rewolucja cywilizacyjna* (dr hab. S. Leciejewski, prof. UAM), *O różnych sposobach rozumienia analogowości w informatyce* (dr P. Stacewicz), *Informatyka a zagadnienie fundamentalności* (dr hab. P. Polak, prof. UPJPiI), *Jakie są granice informatyki* (ks. dr hab. A. Olszewski, prof. UPJPiI), *Odpowiedzialność moralna a artefakty techniczne. Wybrane zagadnienia informatyzacji i robotyzacji współczesnego pola walki* (dr M. Szynekiewicz), *Wpływ autonomii robotów na podstawy odpowiedzialności karnej* (mgr K. Mamak), *Dualna natura programów komputerowych* (dr I. Bondecka-Krzykowska), *Paradygmat obiektowy w oprogramowaniu astronomicznym* (dr R. Janusz SJ), *O automatycznym dowodzeniu twierdzeń na wybranych przykładach dowodów twierdzeń „Elementów” Euklidesa oraz arytmetyki odcinków z „Geometrii” Kartezjusza* (mgr M. Janasz).

Program drugiego dnia konferencji okazał się równie interesujący i zróżnicowany pod względem tematycznym. Wygłoszone zostały referaty: *Asymptotic Densities in Logic and Computability* (prof. dr hab. M. Zaionc), *Reizm a onto-*

logiczny status informacji (dr hab. J. Czerniawski), *Czym jest informacyjny realizm strukturalny* (dr inż. R. Krzanowski), *Informacja o świecie i informacja w świecie w świetle ogólnej definicji informacji i realizmu strukturalnego* (dr K. Turek), *Kilka uwag o związkach problemów obliczeniowo nierozstrzygalnych z konstrukcjami euklidesowym* (dr J. Mycka), *Natura wiedzy matematycznej a alternatywne modele obliczeń* (prof. dr hab. K. Wójtowicz), *Ontologiczne bękarty. O – łamiącym prawa ontologiczne – sposobie istnienia przedmiotów wirtualnych* (dr B. Skowron), *O dwóch ujęciach informacji biologicznej: genocentrycznym i rozwojowym* (dr R. Siedliński), *Znaczenie bioinformatyki dla filozoficznych badań nad pojęciem informacji i kategorią konteksto-*

wości przetwarzania informacji (dr M. Rządeczka), *Filozofia ewolucji Ch. S. Peirce'a a współczesne problemy algorytmów ewolucyjnych* (ks. dr A. Kłóś).

II Konferencja z cyklu *Filozofia w Informatyce* okazała się udanym przedsięwzięciem, pokazując przy okazji, jak wielki potencjał tkwi w filozoficznym namyśle nad informatyką. Choć filozofia informatyki nie jest w naszym kraju dyscypliną powszechnie znaną, można przypuszczać, że jej znaczenie w środowisku filozoficznym będzie wzrastało wraz z dalszym rozwojem technologicznym, generującym wiele pytań pojawiających się na styku nauki, kultury, edukacji, prawa czy etyki. ■

70 lat „Naszej Przeszłości” 1946–2016

tekst: Katarzyna Matyja

zdjęcia: Grzegorz Aściukiewicz

22 października 2016 roku odbyła się konferencja naukowa *Szanując przeszłość, budujemy przyszłość. 70 lat „Naszej Przeszłości” 1946–2016*. Konferencji towarzyszyła wystawa prezentowana w Muzeum Historyczno-Misyjnym Zgromadzenia Księża Misjonarzy w Krakowie.

Konferencja oraz wystawa zostały zorganizowane przez Instytut Wydawniczy „Naszej Przeszłości”, Instytut Teologiczny Księża Misjonarzy oraz Katedrę Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII. Za organizację całego przedsięwzięcia był odpowiedzialny ks. dr Waław Umiński CM. Konferencja miała na celu przybliżenie roli i znaczenia czasopisma „Nasza Przeszłość” oraz przypomnienie sylwetek osób, które przez wiele lat je tworzyły. Wskazano, jak wartościowe i ważne jest to pismo, przywołujące dzieje narodu polskiego oraz ukazujące miejsce i rolę Kościoła w jego historii.

Konferencję naukową poprzedziła msza święta koncelebrowana pod przewodnictwem J.E. ks. bp. prof. dr. hab. Jana Kopca – ordynariusza diecezji gliwickiej. Odbyła się ona w kościele Nawrócenia św. Pawła w Krakowie.

Panele prowadził ks. dr Paweł Holc CM – rektor Instytutu Teologicznego Księża Misjonarzy. Słowo wstępne do prelegentów i wszystkich zebranych skierował ks. dr Waław Umiński – redaktor naczelny „Naszej Przeszłości”. Jako pierwszy został przedstawiony temat *Historia i zasób Archiwum „Naszej Przeszłości”*, który wygłosił ks. prof. dr hab. Józef Marecki. Przybliżył on postać ks. dr. hab. Alfonsa Schletza CM – pomysłodawcy i pierwszego redaktora czasopisma – oraz krótką charakterystykę zasobu Archiwum NP. Podkreślił, że składa się ono z materiałów redakcyjnych, dokumentów, licznej korespondencji, zipsków kronikarskich autorstwa wielu osób. Drugie wystąpienie w tym panelu miał ks. dr hab. Włodzimierz Bielak

z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, który w swoim referacie przybliżył tematykę historii Kościoła w epoce średniowiecza, często podejmowaną na łamach periodyku.

Drugą część rozpoczął ks. dr hab. Dominik Zamiatła CFM, prof. UKSW wystąpieniem *Czasopismo „Nasza Przeszłość” o Millenium*. Prelegent zwrócił uwagę na różne materiały znajdujące się w zasobach Archiwum NP, dotyczące wydarzeń z 1966 roku. Ks. dr hab. Mieczysław Różański, prof. UWM w swoim referacie przybliżył temat organizacji diecezji w Polsce. Ostatnie wystąpienie miał ks. dr Waław Umiński CM, który przedstawił czasopismo „Nasza Przeszłość” jako źródło do poznania historii zakonów i zgromadzeń w Polsce. Zwrócił uwagę, że niektóre tomy dedykowano konkretnym wspólnotom zakonnym.

Po wygłoszonych referatach odbył się panel dyskusyjny, który poprowadził ks. prof. dr hab. Józef Marecki. Prelegenci oraz zaproszeni goście wymieniali się spostrzeżeniami dotyczącymi nie tylko samego czasopisma, ale również osób, które je tworzyły. Niewątpliwie tematyka poruszana na konferencji oraz towarzyszący jej wernisaż nawiązywał do obchodzonej w Polsce 1050 rocznicy chrztu Polski, co z historycznego (i nie tylko) punktu widzenia było bardzo ważnym wydarzeniem.

Idealnym podsumowaniem poruszanych tematów było otwarcie wystawy *Szanując przeszłość, budujemy przyszłość* w Muzeum Historyczno-Misyjnym Zgromadzenia Księżąt Misjonarzy w Krakowie. Tematycznie podzielone fragmenty zasobów Archiwum „Naszej Przeszłości” przybliżyły zwiędzającym omawianą wcześniej tematykę. Największa gabłota poświęcona była osobie ks. dr. hab. Alfonsa Schletza CM. Zawierała liczne dokumenty, świadectwa, autobiografię oraz pokaźny dorobek naukowy. Niewątpliwie ciekawą gabłotą była ta dotycząca osoby bł. Władysława Bukowińskiego CM. Dzięki księdzu Janowi Nowakowi, postulatorowi procesu beatyfikacyjnego ks. Bukowińskiego na wystawie można było zobaczyć liczne pamiątki i materiały, które zostały przy-

gotowane przez tegoż księdza w trakcie procesu. Również dzięki jego uprzejmości w dniu wernisażu można było zobaczyć relikwiarz ks. Bukowińskiego. Pozostałe gabloty zawierały materiały dotyczące zagadnień, m.in. historii Kościoła w średniowieczu, dziejów diecezji, ważnych osobistości kościelnych – Prymasa Tysiąclecia, kard. Karola Wojtyły oraz historii zakonów w Polsce. Prezentowane były tomy dedykowane konkretnym wspólnotom zakonnym – męskim i żeńskim – z okazji rocznic i jubileuszy.

Periodyk „Nasza Przeszłość” ukazuje się od 70 lat. Dotychczas zostało wydanych 125 tomów. Ks. Schletz (1911–1981), historyk Kościoła, redagował pismo od 1946 roku aż do swej śmierci (z przerwą w latach 1949–1956, gdy władze komunistyczne zawiesiły jego wydawanie). Później pismem kierowali inni redaktorzy ze Zgromadzenia Księżąt Misjonarzy: ks. dr Tadeusz Gocłowski (1981–1982), ks. dr Jan Dukała (1982–2003), ks. dr Stanisław Rospond (2004–2011). Od 2012 roku redaktorem naczelnym jest ks. dr Waław Umiński CM. Obecnie trwają prace digitalizacyjne nad najstarszymi tomami, które już częściowo są dostępne na stronie internetowej www.naszaprzeszosc.pl. ■

XIV Ogólnopolska Konferencja Naukowa z serii Duchowość Klasztorów Polskich: Przekaz i Komunikacja – *Celina i Jadwiga Borzęckie: inspiracje duchowe i działalność społeczna matki i córki* (Kęty, 29.10.2016)

tekst: s. Magdalena Tomaszka Opryńska CR
zdjęcia: ks. Ryszard Burda CR

Pan Bóg połączył je podwójnymi więzami – krwi, gdy stanowiły jedną rodzinę ziemską jako matka i córka, oraz ducha, gdy razem stanęły u początku nowej wspólnoty zakonnej, tworząc Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstanków. Potrzeba było przedziwnej drogi życia Celiny z domu Chłudzińskiej, by wypełnił się zamysł Boży. Koniecznym było jej posłuszeństwo rodzicom i posłubienie Józefa Borzęckiego, choć

w sercu pragnęła oddać się Bogu w życiu zakonnym, by w przyszłości, po śmierci męża, razem z córką Jadwigą założyć zgromadzenie. Celina i Jadwiga Borzęckie stały się bohaterkami XIV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z serii Duchowość Klasztorów Polskich: Przekaz i Komunikacja zorganizowanej przez Katedrę Duchowości Mediów i Relacji Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Kra-

kowie oraz Prowincję Warszawską Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstaneek.

Symposium odbyło się w nieprzypadkowym czasie i miejscu: w przededniu odpustu ku czci bł. Celiny, 29 października 2016 roku, w 125. rocznicę powstania zgromadzenia, w Kętach – mieście, które zostało wybrane na pierwszą placówkę zgromadzenia na ziemiach polskich, w którym spoczywają doczesne szczątki założycielek. Rozpoczęło się Eucharystią w kościele parafialnym św. Małgorzaty i Katarzyny, której głównym celebransem był przełożony Polskiej Prowincji Księży Zmartwychwstańców ks. Krzysztof Jan Swół CR. Do koncelebry dołączyli inni księża z bratniego zgromadzenia, a także kapłani uczestniczący w konferencji. Po mszy świętej wszyscy przeszli do pobliskiego klasztoru zmartwychwstaneek, gdzie odbyły trzy sesje wykładowe. Na początku s. Teresa Dorota Kowalczyk CR – wikaria prowincji powitała uczestników, wśród których byli prelegenci, burmistrz Kęt – Krzysztof Jan Klęczar oraz przewodniczący Rady Miasta i Gminy Kęty – Marek Nycz, przedstawiciele księży zmartwychwstańców, licznie zgromadzone siostry z obydwu polskich prowincji wraz z przybyłą z Rzymu s. Anną Heleną Skalik CR – radną generalną, apostołki zmartwychwstania oraz osoby świeckie. Po powitaniu głos zabrał burmistrz Kęt,

który wyraził wdzięczność za obecność i posługę sióstr, do której należy m.in. prowadzenie przedszkola.

Następnie rozpoczęła się zasadnicza część spotkania, czyli sesje wykładowe, które prowadził ks. dr Wojciech Mleczo CR z Katedry Duchowości Mediów i Relacji Społecznych UPJPII w Krakowie. Poszczególni prelegenci przedstawili różne aspekty z życia i działalności Celiny i Jadwigi Borzęckich. Na początku ks. prof. dr hab. Stanisław Urbański (UKSW) zaprezentował *Życie mistyczne bł. Celiny Borzęckiej*. Następnie ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak (UPJPII) przybliżył tematykę rodzinną w wykładzie *Małżeństwo i rodzina w pismach błogosławionej Celiny i Jadwigi Borzęckich*. Natomiast prof. dr hab. Janina Kostkiewicz (UJ) – *Mysli o wychowaniu Matki Celiny Borzęckiej*.

Po pierwsze uczestnicy usłyszeli wykład ks. prof. dr hab. Wojciecha Misztala (UPJPII), kierownika katedry organizującej symposium, pt. *Korespondencja jako narzędzie zaangażowanego komunikowania: na przykładzie wybranych listów m. Jadwigi Borzęckiej CR*. Kolejny prelegent, ks. dr hab. Robert Nęcek (UPJPII) przedstawił *Znaczenie mądrości w komunikacji międzyludzkiej w świetle listów i notatek bł. Celiny Borzęckiej*. Po nim s. dr Urszula Grzymska CR zaprezentowała referat *Kultura drogą sakralnej więzi z Bogiem. Patrymonium bł. Matki Celiny Borzęckiej*.

Ostatnią sesję rozpoczął ks. dr Jan Miczyński (KUL), przybliżając *Teologiczno-duchowe tło powstania Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstaneek*. Następnie s. dr Eleonora Henschke CR wygłosiła referat: *Pedagogika Sióstr Zmartwychwstaneek*. Serię wykładów zakończył ks. dr Wojciech Mleczo CR (UPJPII) wystąpieniem zatytułowanym *Czy matka Jadwiga istnieje? Kilka uwag o problemie mediaegzystencji*.

Podczas podsumowania, którego dokonała s. Anna Helena Skalik CR, dziękowano organizatorom i prelegentom za barwne i wieloaspektowe przedstawienie życia i działalności założycielek. Zapowiedziano także pokonferencyjną publikację naukową. ■

„Współnić dziedzictwo” – II Kongres Kultury Regionów w Nowym Sączu z udziałem pracowników IDIKS UPJPII

tekst: dr Klaudia Cymanow-Sosin

zdjęcia: Piotr Drożdżik (MCK Sokół)

Od 18 do 21 października w samym Nowym Sączu, a także innych – niezwykłych o tej porze roku – miejscowościach Sądeckizny, m.in. w Ryrtrze czy Łososinie Dolnej, miał miejsce II Kongres Kultury Regionów, tym razem pod hasłem „Współnić dziedzictwo”.

Organizatorem wydarzenia było Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu – instytucja kultury województwa małopolskiego.

Przewodni temat oscylował wokół naszego duchowego i materialnego dziedzictwa. Jak stwierdzili organizatorzy: „Tradycja to nie cała przeszłość. To przeszłość obecna w teraźniejszości”. Główny nacisk położono na dyskusję i wymianę doświadczeń w zakresie zarządzania dziedzictwem, jego ochrony, a także komunikowania.

Oprócz bardzo ciekawych prezentacji i wydarzeń, angażujących wszystkich uczestników, by wspomnieć chociaż-

by *Lachów i górali – zaślubiny* czy *Lachów i górali – wesele w Karczmie nad Potokiem w Rytrze*, obok przepięknych wytworów sztuki i rzemiosła, utworów muzyki ludowej, tańców, zwyczajów i obrzędów nie zabrakło także obserwacji i refleksji naukowej. Zaczęło się już pierwszego dnia, podczas wykładu inauguracyjnego prof. Jerzego Vetulaniego *Neurobiologia regionalizmu – wyjaśnienie i tworzenie małych ojczyzn*. W kolejnych dniach można było uczestniczyć m.in. w panelach dotyczących *Współczesnego odbioru tradycji*, *Zarządzania dziedzictwem*, *Tożsamości i jej nowych dyskursów*, czy *Muzyki jako transjęzyka dziedzictwa*.

Właśnie po to, by uwrażliwiać uczestników na walory komunikacyjne w przekazywaniu dziedzictwa, pracownicy Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UPJPII pod opieką naukową przewodniczącego tego panelu ks. prof. Michała Drożdża, dyrektora IDIKS UPJPII, zainicjowali debatę, której tematem było *Komunikowanie dziedzictwa*. Jak napisali twórcy: „W samym języku, nie tylko w jego treści, ale nawet w strukturze, w związkach, w jakie wchodzi słowa, zyskując nowe znaczenia, jest cały świat danej społeczności. Świat zewnętrzny i wewnętrzny. Bo w języku odbija się sposób jego postrzegania”. Po wstępnym wykładzie przewodniczącego panelu, który dotyczył aksjologicznego wymiaru dziedzictwa, o walorach komunikacyjnych mówili także: dr Katarzyna Drąg, wicedyrektor IDIKS UPJPII, a także dr Klaudia Cymanow-Sosin, mgr Bernadeta Cich oraz red. Grzegorz Kościński. Całość moderował artysta i współorganizator – Krzysztof Trebunia-Tutka.

Celem tego spotkania było pokazanie, że kultura i sztuka utrwalone w przedmiotach, ale także w pamięci ludz-

kiej, np. w przekazach ustnych, to zjawiska, które ulegną zapomnieniu bez ciągłej i mądrej ich komunikacji w przestrzeni społecznej. Z debaty, która wywiązała się w czasie trwania panelu, można było wywnioskować, że potrzeba komunikowania, która jest naturalną potrzebą ludzką, w zakresie dziedzictwa kulturowego jest wręcz koniecznością. Spotkanie, które przebiegało w bardzo gorącej atmosferze, pokazało, że istnieje duża przestrzeń twórczego namysłu nad komunikacyjnym potencjałem dziedzictwa kulturowego. Mogliśmy poznać różne punkty widzenia: aksjologa kultury, antropologa kultury, twórcy kultury, kulturoznawcy, reżysera i reportażysty, wreszcie dziennikarza. Paneliści, a w dalszym ciągu i uczestnicy, chętnie dzielili się swoimi doświadczeniami i przemyśleniami nad stanem i jakością komunikacyjnego waloru kultury, a także wspólnie poszukiwali najlepszych sposobów komunikowania zróżnicowanego dziedzictwa kulturowego. Niezwykle ożywiona dyskusja wywiązała się, kiedy w zakresie formy debatowaliśmy o najnowszych osiągnięciach technologicznych, nowych mediach i możliwościach, jakie dają narzędzia komunikowania się we współczesnym społeczeństwie informacyjnym.

Ksiądz prof. Michał Drożdż przypomniał także zebranym o potrzebie refleksji aksjologicznej w kontekście wartości, które scalają i utrzymują cały system tradycji. To właśnie system wartości wyznawany przez daną społeczność oraz umiejętne podtrzymywanie tego dziedzictwa konserwuje obraz świata danej grupy i pozwala jej funkcjonować jako wspólnotę. Przewodniczący panelu komunikacyjnego zachęcał także, by to dziedzictwo nieustannie poddawać oce-

nie moralnej, wartościować i przekazywać je w trosce o dobro wspólne. Te słowa były dla uczestników głęboko poruszające i z pewnością zapadające w pamięć nie tylko w czasie tych szczególnych dni, ale i o wiele dłużej. Odniesienie do uniwersalnych wartości, które tworzą grupę, ale i każdego z jej członków, było chyba najmocniejszym przekazem, który pojawił się podczas tego kongresu.

W drugiej części dnia pracownicy IDIKS UPJPII zaprosili uczestników do udziału w warsztatach, które zgromadziły rzesze chętnych. Pierwsze z nich, które poprowadziła dr Klaudia Cymanow-Sosin (wykładowca przedmiotów związanych m.in. z *media relations* i *public relations*), nosił tytuł: *Bądź rzecznikiem dobrej sprawy*. Warsztaty dawały możliwość przełamania pierwszych lodów w kontaktach z mediami tym, którzy jeszcze tego nie robili. Uczestnicy dowiedzieli się, jak funkcjonują współczesne media. Podczas spotkania sprawdzali w praktyce swoje talenty w zakresie komunikowania i odkrywali, jak zainteresować dziennikarza swoim tematem (metoda czterech odpowiedzi, pięciu palców i sześciu zasad pracy dziennikarskiej). Biorący udział w spotkaniu mieli także możliwość odbycia przyspieszonego kursu: jak rozmawiać z dziennikarzem i jakie cechy powinien mieć dobry rzecznik. Uczestnicy przekonali się wreszcie, „czego nie wolno robić w kontakcie z dziennikarzami” i jak zachować się w sytuacji kryzysowej. W podsumowaniu warsztatów każdy uczestnik otrzymał pakiet zasad: jak należy pisać i wypowiadać się do mediów.

Drugie z warsztatów nosiły tytuł: *Jak nie myśleć na skróty (o stereotypach kulturowych)*. Dr Katarzyna Draj, specjalista w zakresie komunikowania międzykulturowego, uczyła uczestników niestereotypowego spojrzenia na stereotypy. Warsztaty były próbą zrozumienia mechanizmów stereotypizowania. Rozważano różne aspekty tego zjawiska. Był czas na dyskusję, twórcze poszukiwania, ciekawe przykłady, odnajdywanie paradoksów „myślenia na skróty” i wreszcie – rozwijanie kompetencji komunikowania międzykulturowego.

Trzecie z warsztatów, zatytułowane *Pokaż mi to – jak mówić obrazem*, poprowadziła mgr Bernadeta Cich, zarówno praktyk, jak i wykładowca UPJPII. Prowadząca, odpowiadając na pytanie o to, czego można się spodziewać, stwierdziła: „Obraz to dźwięk, zapach i słowo. Poznamy tajemnicę mówienia obrazem i obrazowego mówienia. Dowiemy się, jak

zapanować nad obrazami, które rządzą naszym myśleniem. Sprawdzimy, jak je podporządkować, wykorzystać, tak aby były nam posłuszne w efektywnej komunikacji. Poznamy różnicę między opowiadaniem i pokazywaniem. Weźmiemy na warsztat kulturę grup etnicznych i widzenie innego tak, żeby nie był obcy. Będziemy tworzyć, działać, myśleć, widzieć, oglądać, rozmawiać [...]”.

Wszystkie warsztaty były także przestrzenią nawiązywania nowych kontaktów zawodowych, rozmów, wymiany poglądów i spostrzeżeń; czasem, w którym każdy uczestnik mógł podzielić się zarówno swymi dylematami, jak i osiągnięciami.

Wieczorem tego dnia odbyło się niezwykle przedstawienie, które przeniosło nas w przeszłość – czasy naszych dziadków, niekiedy rodziców, albo i nasze dzieciństwo. Wido-wisko, stworzone z dużym rozmachem i zaangażowaniem ogromnej liczby artystów ludowych – amatorów i zawodowców, dzieci i starszych, zespołów ludowych i niezależnych artystów, uświadomiło uczestnikom, że kiedyś żyło się w swoich wspólnotach zgodnie z cyklem natury i że to życie miało bardzo unikalny klimat, do którego wielu z nas tęskni. To opowieść o tym, że nie zegar, a rytm pór roku wyznacza zmienne, opowieść o pięknym i mądrym żywobyciu Marii i Jana oraz ich wspólnoty. Niezwykle pieczołowicie przygotowana inscenizacja pokazała, że warto niekiedy zapatrzyć się w przeszłość, by zdiagnozować swoją terażniejszość i pobrać naukę na przyszłość.

W następnych dniach odbywały się kolejne warsztaty, podsumowania, a także regionalne czytanie tekstów gwarowych w Karczmie Nad Potokiem i „Poprawiny z ciupagą” w Ryrtrze, ale te znam tylko z opowieści, bowiem pracownicy IDIKS czym prędzej wracali do Krakowa, by w kościele św. Anny, a następie w Filharmonii Krakowskiej uczestniczyć w uroczystościach inauguracyjnych nowy rok akademicki UPJPII. W drodze powrotnej jeszcze długo brzmiały nam słowa papieża Franciszka, wygłoszone na Wawelu 27 lipca br., które stały się także mottem II Kongresu Kultury Regionów: „Świadomość tożsamości, wolna od manii wyższości, jest niezbędna do zorganizowania wspólnoty [...], aby inspirować społeczeństwo i kulturę, zachowując je wier-nymi wobec tradycji, a jednocześnie otwartymi na odno-wienie i na przyszłość”. ■

Forum III Wieku

tekst i zdjęcia: Barbara Sikorska

Dwie studentki Uniwersytetu Trzeciego Wieku UPJPII w dniach 7–10 września 2016 roku uczestniczyły w Forum III Wieku, konferencji towarzyszącej XXVI Forum Ekonomicznemu, które odbywało się w Nowym Sączu i Krynicy Zdroju. Forum III Wieku to cykliczne, coroczne międzynarodowe wydarzenie, zainaugurowane w 2009 roku.

Pierwszy dzień Forum rozpoczął się uroczystym otwarciem, które poprowadziła mec. Wiesława Borczyk, prezes Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku i Sądeckiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Na otwarciu zabrali głos zaproszeni goście: wiceprezes Rady Ministrów, minister nauki i szkolnictwa wyższego dr Jarosław Gowin, marszałek województwa małopolskiego

skiego Jacek Krupa, prezydent Miasta Nowy Sącz Ryszard Nowak i starosta nowosądecki Marek Pławiak. Następnie odbyła się debata na temat *Polityka senioralna wyzwaniem dla Europy. Szanse i bariery starzejącego się społeczeństwa*. Poruszane były na niej następujące kwestie: demograficzny portret Europy na początku XX wieku, Europejski Indeks Aktywnego Starzenia się, zdrowie i aktywność w kształtowaniu jakości życia seniorów, systemowe rozwiązania profilaktyczne dla seniorów, nowe technologie w ochronie zdrowia osób starszych, rządowe i samorządowe programy wsparcia osób starszych oraz ich rodzin w krajach europejskich, kierunki rozwoju Uniwersytetów Trzeciego Wieku, wzbogacanie oferty edukacyjnej dla seniorów, partycypacja seniorów-obywateli w tworzeniu i realizacji lokalnej polityki senioralnej. Debata poprowadziła dr hab. Jolanta Perek-Białas, ekspert w zakresie ekonomii i polityki senioralnej, a brali w niej udział dr Elżbieta Bojanowska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej; Wojciech Kaczmarczyk, pełnomocnik rządu ds. społeczeństwa obywatelskiego i równego traktowania; dr Sylwia Spurek, zastępczyni rzecznika praw obywatelskich; Marek Cytacki, główny specjalista w Biurze Rzecznika Praw Pacjenta; Wioletta Wilimska, dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej z Krakowa, wiceprzewodnicząca Małopolskiej Rady ds. Polityki Senioralnej oraz dr Anna Okońska-Walkowicz, pełnomocnik prezydenta Miasta Krakowa ds. polityki senioralnej. Gościem specjalnym był Leif Hallberg, honorowy prezydent Europejskiej Unii Seniorów ze Szwecji.

W drugim dniu Forum studentki UTW wzięły udział w sesji plenarnej XXVI Forum Ekonomicznego w Krynicy Zdroju w dwóch panelach. Pierwszy z nich nosił tytuł: *Czy „Srebrna Gospodarka” może stanowić szansę rozwoju społecznego i ekonomicznego regionów? Priorytety w strategii starzejącego się społeczeństwa*. Moderatorem tego spotkania była mec. Wiesława Borczyk. Panelistami byli: wicemarszałek województwa małopolskiego i przewodniczący Małopolskiej Rady ds. Polityki Senioralnej Wojciech Kozak; prezes Krajowego Instytutu Gospodarki Senioralnej Marzena Rudnicka; przedstawiciel Narodowego Banku Polskiego, doradca w Departamencie Edukacji i Wydawnictw Dariusz Rostkowski; wiceprezes zarządu TAURON Sp. z o.o. Grzegorz Lot; prezes Polskiej Unii Seniorów, wiceprezes Europejskiej Unii Seniorów i członek Zarządu Ogólnopolskiego Porozumienia Wspierania Rad Seniorów Janusz Marszałek. Gościem specjalnym był prezydent AIUTY (Międzynarodowa Federacja Uniwersytetów Trzeciego Wieku) prof. Francois Vellas z Francji. W trakcie panelu omawiano kwestię starzenia się społeczeństwa w Polsce i w Europie, stanowiącą potężne wyzwanie dla systemów emerytalnych, opieki zdrowotnej i socjalnej oraz finansów publicznych, ale również stwarzającą ogromne możliwości rozwoju nowych rynków i miejsc pracy. Poruszono zagadnienie pomocy Unii Europejskiej w rozwoju podmiotów tworzących „srebrną gospodarkę”, a w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw w wielu obszarach.

Drugi panel *Senior – Obywatel* dotyczył kwestii wykorzystania potencjału i aktywności seniorów dla rozwo-

ju społeczeństwa obywatelskiego. Moderatorem tego panelu była dyrektor Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku Małgorzata Stanowska. W panelu brali udział: rektor UTW przy ZS „Polska Macierz Szkolna” z Białorusi Barbara Fustochenko; Leif Hallberg – honorowy prezydent Europejskiej Unii Seniorów ze Szwecji; sekretarz stanu Kancelarii Rady Ministrów Wojciech Kaczmarczyk; poseł RP Józef Lassota; koordynator Zespołu Edukacji Dorosłych Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji Alina Respondek; poseł RP, wiceprzewodniczący Komisji Polityki Senioralnej Michał Szczerba oraz poseł RP Małgorzata Zwiercan. Podczas panelu poruszano kwestię zmieniającej się struktury wiekowej ludności, a w szczególności mobilizowania seniorów do aktywnego i zdrowego starzenia się oraz wykorzystywania potencjału starszej generacji dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Uznano, że politycy na szczeblu regionalnym, krajowym i unijnym powinni w większym stopniu niż dotychczas stymulować działania na rzecz aktywnego starzenia się.

Trzeci dzień uczestnicy Forum spędzili w Miasteczku Galicyjskim w Nowym Sączu, gdzie odbyła się sesja plenarna *Polonia Europy – jak skutecznie wzmacniać więzi Polonii z Polską* w ramach projektu „Polonio – Razem Możemy Więcej”. Moderatorem debaty był redaktor naczelny „Dobrego Tygodnika Sądeckiego” Wojciech Molendowicz. Udział w debacie wzięli przedstawiciele: Towarzystwa Języka i Kultury Polskiej w Zaporozżu, Lwowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Towarzystwie Kultury Polskiej Ziemi Lwowskiej, Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Macierzy Szkolnej w Grodnie, Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy

Stowarzyszeniu Polaków Kiejdan w Kiejdanach, Akademii Trzeciego Wieku w Wilnie oraz Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Austrii. W drugiej części debaty panelistami byli: przewodnicząca Ogólnopolskiego Porozumienia o Współpracy Rad Seniorów Barbara Szafraniec; pełnomocnik rektora UJ ds. Jagiellońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku Ewa Piłat; zastępca redaktora naczelnego „Dziennika Polskiego” Małgorzata Nitek; redaktor naczelny „Głosu Seniora” Łukasz Salwarowski. W tej debacie zostały zaprezentowane dobre praktyki w zakresie edukacji i aktywności seniorów. Podpisano porozumienie o współpracy Rad Seniorów i Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń UTW.

Następnie uczestnicy Forum wzięli udział w warsztatach zorganizowanych we współpracy z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych „e” oraz z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji i Krajowym Biurem EPALE. Warsztaty te dotyczyły m.in. rozszerzenia oferty edukacyjnej UTW, zwiększenia świadomości prawnej, ekonomicznej i obywatelskiej osób starszych, programu edukacji dorosłych Erasmus+ oraz programu EPALE.

Forum trwało cztery dni. Wzięli w nim udział przedstawiciele UTW oraz organizacji działających na rzecz seniorów z Polski i zagranicą: Ukrainy, Litwy, Białorusi i Austrii, było więc okazją do poznania się i wymiany doświadczeń. Może to w przyszłości zaowocować współpracą pomiędzy uczestniczącymi w Forum instytucjami.

Studentki UTW zgodnie stwierdziły że udział w Forum był wyjątkowo interesującym doświadczeniem, poszerzającym ich wiedzę z zakresu tematyki senioralnej. ■

Turystyka religijna w produkcie turystycznym Krakowa

tekst: Katarzyna Radwańska

Studentki turystyki religijnej Wydziału Teologicznego pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Macieja Ostrowskiego podzieliły się swoimi refleksjami na temat Światowych Dni Młodzieży podczas konferencji zorganizowanej przez Urząd Miasta Krakowa.

Podkreślenie istotnej roli turystyki religijnej w „produkcie turystycznym” Krakowa było głównym celem konferencji w Centrum Kongresowym ICE. Światowe Dni Młodzieży stanowiły tło, a jednocześnie podstawę dyskusji. Głos zabrali naukowcy z krakowskich uczelni, eksperci branży turystycznej, gospodarze przedsięwzięcia z Wydziału Promocji i Turystyki UMK oraz księża profesorowie Wydziału Teologicznego UPJPII, zasiadający w zespole ds. turystyki religijnej Urzędu Miasta: ks. dr hab. Roman Bogacz, prof. UPJPII oraz ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski. Podstawą referatów i dyskusji była analiza Światowych Dni Młodzieży pod kątem ilościowym, ekonomicznym oraz społecznym. W gronie wygłaszających referaty znaleźli się także studenci turystyki religijnej UPJPII.

Uczestnicy konferencji zgodzili się, że najistotniejszym czynnikiem wpływającym na rozwój produktu turystycznego proponowanego przez miasto Kraków w 2016 roku były Światowe Dni Młodzieży. Przedstawiono wyniki badań przeprowadzonych w trakcie trwania ŚDM, które jednoznacznie wskazały pozytywy dla Krakowa jako miejsca destynacji turystycznej. Analizy podsumowały także ekonomikę wydarzenia. Prodziekan ds. studenckich, ks. dr hab. Roman Bogacz, prof. Wydziału Teologicznego UPJPII w referacie *Światowe Dni Młodzieży – i co dalej?* ukierunkował uwagę audytorium na pozytywne i negatywne aspekty lipcowych wydarzeń, a także opowiedział o planach związanych z kolejnymi ŚDM w 2019 roku.

Studentki zaprezentowały odbiór ŚDM z perspektywy uczestnika i wolontariusza. Monika Szczotka i Klaudia Pniaczek opowiedziały o różnorodności, jedności, wymianie i atmosferze w spotkaniu z rówieśnikami całego świata. Kwestie kształtowania postaw apostołskich młodzieży na przykładzie działalności wolontariuszy

omówiły Weronika Sadza i Ewelina Woda. Z kolei Angelika Nieduziak i Patryk Knapik podzieli się świadectwami spotkania pielgrzymów i rodzin goszczących pielgrzymów.

Podsumowania wystąpień studentów dokonał ks. prof. Maciej Ostrowski. Odnosząc się do wykładów swoich po-

przedników, wskazał na istotną i nieodłączną rolę mikroczynników w skali makro, o której dyskutowano najwięcej.

Konferencja była dobrym przykładem współpracy naszego uniwersytetu z innymi instytucjami zajmującymi się turystyką religijną, szczególnie Wydziałem Promocji i Turystyki Urzędu Miasta Krakowa. ■

Księga pamiątkowa dla ks. prof. Stanisława Sojki

Fragment przemówienia ks. prof. Janusza Królikowskiego

zdjęcia: Grzegorz Brożek

W czasie obchodów Uroczystości Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi 8 grudnia 2016 roku w Wyższym Seminarium Duchownym w Tarnowie wręczono księgę pamiątkową ks. prof. dr. hab. Stanisławowi Sojce, pracownikowi Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie. Okazją ku temu była 65. rocznica urodzin ks. prof. Sojki. Dziekan WTST ks. Janusz Królikowski, dziękując jubilatowi, przywołał sentencję Paula Claudela – francuskiego myśliciela, dramaturga, miłośnika Pisma Świętego i tradycji chrześcijańskiej, mówiącą o „utożsamianiu” z wiarą i doświadczeniem całego Kościoła, jakie może i powinien osiągnąć wierzący.

[...] Kto chce (a warto!) poznać szczegóły dotyczące wielorakiej działalności ks. Stanisława, znajdzie to wszystko w księdze, która w najbliższych dniach będzie do dyspozycji.

W tym miejscu chciałbym zwrócić uwagę tylko na jeden jego rys duchowy i teologiczny. Jest on kapłanem i teologiem dogłębnie wrażliwym na to, o czym była tutaj mowa, a mianowicie na całe bogate „tło” formuł, którymi posługuje się Kościół, na to wielkie doświadczenie duchowe, które za nimi się kryje. Jest to najpierw tło, które tworzy żywa księga wiary, czyli Biblia. Jest to tło, na które składają się tradycje klasyczna, grecka i rzymska, z ich językiem, którym jest łacina. Jest to tło, które tworzyli ojcowie Kościoła, ze szczególnym akcentem kładzionym na św. Grzegorza Wielkiego, za którym kryje się oczywiście św. Augustyn. Jest to także tło, które tworzą polscy święci. Trzeba tu wspomnieć błogosławionego Wincentego Kadłubka, który jest bliski ks. Stanisławowi ze względu na wielkie tło klasyczne, które odzwierciedla się w jego *Kronice*. Trzeba tu wspomnieć bło-

gosławionego ks. Romana Sitkę, którego śladami postępował ks. Stanisław, współtworząc jego proces beatyfikacyjny, a co udokumentował potem w opublikowanym rysie duchowym naszego poprzednika w tarnowskim seminarium. Można by tu wspomnieć wielu innych przedstawicieli tradycji klasycznej i kościelnej, którzy tworzą żywe tło duchowe i teologiczne ks. Stanisława, które wyraźnie odzwierciedla się w jego życiu i w jego posłudze kapłańskiej. Pozostałe rysy duchowe i teologiczne jubilata niech każdy odkrywa sam.

Jako księgę pamiątkową dedykujemy ks. profesorowi Stanisławowi ósmy już tom naszej tarnowskiej serii wydaw-

niczej Scripturae Lumen, tym razem poświęcony głównie osobie i misji Ducha Świętego. W tym miejscu dziękuję wszystkim, licznym współautorom, zarówno tym należącym do naszego środowiska, jak i tym spoza niego. To jest najlepszy wyraz uznania dla pracy naukowej, gdy jej przedstawicielowi dedykuje się owoce swojej osobistej pracy. To jest autentyczna naukowa *synergieia*, która przynosi wymowne owoce i nobilituje pracę uczonego, która zawsze jest współpracą. Dziękuję za słowo wstępne księdzu biskupowi, które stanowi wyraz uznania dla jubilata i kładzie jakby pieczęć autentyczności na dedykowanym mu tomie. ■

Odeszli od nas

„Ty już znasz prawdę o pełni życia”

Wspomnienie o księdzu profesorze Andrzeju Baczyńskim

tekst: Klaudia Cymanow-Sosin

A nadzieja znów wstąpi w nas.
Nieobecnych pojawią się cienie.
Uwierzymy kolejny raz,
W jeszcze jedno Boże Narodzenie.
I choć przygasał świąteczny gwar,
Bo zabrakło znów czyjegós głosu,
Przyjdź tu do nas i z nami trwaj,
Wbrew tak zwanej ironii losu.
(*Kolęda dla nieobecnych*)

Minął właśnie rok, odkąd do domu Ojca odszedł człowiek szczególny. Dość powiedzieć: profesor, prodziekan,

wykładowca, dla wielu kolega, dla niektórych przyjaciel – ks. prof. dr hab. Andrzej Baczyński. Nie tylko z okazji tej rocznicy, ale także na co dzień można powiedzieć, że dla społeczności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie wciąż jest postacią obecną. Jego osoba, jego dzieła i ślady jego pracy pozostają w sercach jego współpracowników i w życzliwej pamięci tych, którzy się z nim zetknęli.

Chcąc uczcić tę żywą pamięć w rocznicę jego śmierci, 1 grudnia br. najbliżsi współpracownicy postanowili szczególnie uroczystie przywołać postać ks. Andrzeja w czasie spotkania *In memoriam*. ►

Już o godzinie 13 spotkaliśmy się w Bibicach, rodzinnej miejscowości ks. Andrzeja przy jego grobie. Obok pracowników Uniwersytetu Papieskiego była tam też jego najbliższa rodzina, przyjaciele, sąsiedzi, a modlitwę nad grobem poprowadził proboszcz tamtejszej parafii i przyjaciel zmarłego, ks. Jan Przybocki. Piękne słowa w tym miejscu wygłosił także ks. dr hab. Michał Drożdż, dyrektor IDIKS UPJPII, zwracając się do swojego przyjaciela w imieniu całego Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, zapewniając go o naszej pamięci i wdzięczności, na jaką zasłużył „po tej stronie życia”.

Po modlitwie zakończonej ukochaną przez ks. Andrzeja i towarzyszącą mu do ostatnich chwil ziemskiego życia Koronką do miłosierdzia Bożego udaliśmy się do Krakowa, gdzie w kaplicy przy ul. Bernardyńskiej 3 w Krakowie sprawowana była msza święta za duszę śp. ks. Andrzeja, a w modlitwie wiernych przywołani zostali także wszyscy zmarli, który swoje życie zawodowe związali z Uniwersytetem Papieskim.

Co niezwykle cenne, we mszy świętej wzięło udział wielu kapłanów, a uroczystej koncelebrazie przewodniczył ks. prof. Antoni Świerczek, dziekan Wydziału Nauk Społecznych UPJPII, który podkreślił zasługi śp. profesora dla całej społeczności akademickiej. Podczas homilii ks. Michał Drożdż mówił o wielkiej odpowiedzialności, jaka jest udziałem każdego chrześcijanina, przypominał, że nasze życie jest czasem oczekiwania, adwentem, który ma nas przygotować na nowe życie. Wspominając z wielkim wzruszeniem osobę ks. Andrzeja, mówił do niego jak do kogoś, kto jest ciągle obecny, bo swoim ziemskim życiem zasłużył na pamięć i wdzięczność. Kapłan na koniec zwrócił się do niego w słowach: „Andrzeju, ty już znasz prawdę o pełni życia” i przywołał fragment *Kolędy dla nieobecnych*:

„[...] Daj nam wiarę, że to ma sens. Że nie trzeba żałować przyjaciół. Że gdziekolwiek są – dobrze im jest, bo są z nami, choć w innej postaci. I przekonaj, że tak ma być, że po głosach tych wciąż drży powietrze. Że odeszli po to, by żyć, i tym razem będą żyć wiecznie”

Słowa te wywołały wielkie wzruszenie, szczególnie u osób, które od lat były związane z ks. Baczyńskim, bo – mimo upływającego czasu – na mszy świętej pojawili się i współpracownicy, i byli studenci, i seminarzyści przedwcześnie zmarłego.

Po mszy świętej zgromadzeni przenieśli się do sali 111 przy ul. Franciszkańskiej 1, gdzie rozpoczął się *Wieczór pamięci i wdzięczności* przygotowany przez pracowników, absolwentów i studentów IDiKS oraz Redakcję Katolicką TVP Kraków im. ks. Andrzeja Baczyńskiego. Czymś niezwykle ujmującym była ciągła obecność rodziny ks. Andrzeja. Bliscy krewni nie ukrywali wzruszenia, kiedy uczestnikom spotkania prezentowano kolejne zdjęcia, fragmenty filmów, a w tle wybrzmiewał ten niezwykle, niepowtarzalny głos, który każdy z nas znał z relacji wizyt papieskich w naszej ojczyźnie.

Studenci przygotowali część artystyczną – wspomnienie osoby Księdza Andrzeja, przypomnienie jego życiorysu

naukowego, pasji pozazawodowych i ciekawych momentów z bogatego w wydarzenia życia. Opowieść ta była przetykana świetnie dobranymi fragmentami lirycznych utworów poetyckich i muzycznych.

Swoimi wspomnieniami z pracy z ks. Andrzejem dzielili się IDiKS z ks. Michałem Drożdżem na czele. Dyrektor IDIKS przypominał, że spotykamy się symbolicznie w tej sali, która związana jest z początkami dzisiejszych studiów dziennikarskich na naszej uczelni. Ciepłe słowa o zmarłym skierowali do obecnych także m.in. ks. prof. Antoni Świerczek, dziekan WNS, który wspominał wspólną drogę kapłańską i akademicką, jaka była udziałem ich obu. Następnie o relacjach zawodowych i prywatnych z ks. Andrzejem Baczyńskim mówili: prodziekan dr hab. Krzysztof Gurba oraz promotor ks. Andrzeja ks. prof. Jan Wal, który podkreślał intelektualne walory swojego podopiecznego, prof. Walery Pisarek, wspominający choćby podróż i rozmowy „zza kierownicy”, czy red. Tadeusz Szyma, dzielący się przeżyciami z działalności dziennikarskiej. Swojego promotora przywoływali pamięcią jego studenci i seminarzyści, a także pracownicy Redakcji Katolickiej TVP Kraków, którą ks. Baczyński współtworzył. O swoim doświadczeniu bliskiej współpracy, a także odpowiedzialności za spuściznę swojego profesora mówił także ks. dr Michał Legan OSPPE.

Władze Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej zatroszczyły się także o przygotowanie i poświęcenie tablicy upamiętniającej postać ks. prof. Andrzeja Baczyńskiego, która wyeksponowana tego wieczora w sali wykładowej przypominała nam, że są ludzie, o których po prostu nie da się zapomnieć. Ten wyraz wdzięczności i pamięci został następnie przeniesiony do siedziby IDIKS UPJPII przy ulicy Grodzkiej i zawisnął nad biurkiem, przy którym pracował przez lata ks. Andrzej.

Wiele osób miało to szczęście, że przez lata mogli uczyć się od wybitnego profesora i wspaniałego człowieka, jak żyć i pracować dla dobra uczelni i dla dobra wspólnego. Na tle tych długich i pięknych przyjacielskich i koleżeńskich relacji moja opowieść jawi się jak mgnienie powieki – ks. prof. Andrzej Baczyński, witając mnie w murach Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, skierował do mnie tylko jedno zdanie, zapraszając do wspólnej pracy i prosząc, by to było dla mnie miejsce ważne. Tylko jedno zdanie, ale bezcenna wskazówka. Jak widać, mimo jego kłopotów ze zdrowiem do samego końca instytut, uniwersytet to była jego sprawa, jego idea, znakomita część jego życia. Myślę, że jego osobista troska to wielkie zobowiązanie, jakie stoi dziś przed wszystkimi, którzy kontynuują dzieło zapoczątkowane przez ks. Andrzeja i jego współpracowników. Na zachętę przypominam tylko jeden z kadrów, jaki oglądaliśmy tego wieczora – wspólne wydawnictwo ks. Adama Baczyńskiego i ks. Michała Drożdża: *Nie lękajcie się. Jan Paweł II i media*.

Na pewno ks. Andrzej życzyłby sobie, by żyć właśnie z taką odwagą. A zatem: *sursum corda!* ■

Zmarł kardynał Mirosław Vlk – metropolita praski, prymas Czech, doktor *honoris causa* UPJPII

Z wielkim smutkiem i ogromnym żalem wspólnota Akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przyjęła wiadomość o śmierci Jego Eminencji ks. kard. Mirosława Vlka – metropolity praskiego, prymasa Czech i przewodniczącego Rady Konferencji Episkopatów Europy (CCEE), laureata najwyższego uczelnianego wyróżnienia naukowego – tytułu doktora *honoris causa* naszej uczelni.

Decyzję w sprawie nadania Jego Eminencji kard. Mirosławowi Vlkowi tytułu doktora *honoris causa* Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (obecnie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie) podjął senat uczelni, chcąc uhonorować bp. Vilkę w szczególności za:

- świadectwo wiary w trudnych czasach totalitaryzmu; mimo zakazu sprawowania funkcji kapłańskich przez 10 lat wzmacniał wiarę i postawę chrześcijańską wiernych, stając się wraz z innymi świadkami wiary tego czasu znakiem nadziei na odrodzenie Kościoła i jego myśli teologicznej pogłębianej przez doświadczenie cierpienia;
- nowatorski i cenny wysiłek zmierzający do zachowania, a gdzie trzeba przywrócenia chrześcijańskiej tożsamości Europy, wykonywany przez Radę Konferencji Episkopatów Europy pod jego kierunkiem jako pierwszego spo-

śród przedstawicieli Kościoła zza dawnej żelaznej kurtyny przewodniczącego Rady Konferencji Episkopatów Europy;

- promowanie eklezjalnego braterstwa między Kościołami różnych regionów Europy, rozwijanie relacji ekumenicznych, dialogu w sprawach ważnych dla życia religijnego i publicznego.

Senat Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie uznał także, że nadanie godności doktora *honoris causa* arcybiskupowi metropolicie Pragi będzie również potwierdzeniem pamięci i wdzięczności Kościoła krakowskiego za posługę wiary Kościoła w Czechach sprzed ponad tysiąca lat, a także podziękowaniem za udział profesorów z Pragi w tworzeniu zrębów Wydziału Teologicznego nowo erygowanego Wydziału Teologicznego w Krakowie.

Wręczenie Jego Eminencji kard. Mirosławowi Vlkowi dyplomu doktora *honoris causa* miało miejsce w Krakowie podczas uroczystego posiedzenia Senatu PAT w dniu 7 maja 2001 roku.

Uniwersytet z wdzięcznością wspomina śp. kard. Mirosława Vlkę i poleca go miłosierdziu Bożemu. Rodzinę i bliskich Eminencji otacza swoją pamięcią modlitewną.

ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak, rektor

Goście i nowi partnerzy UPJPII

UPJPII oraz The Catholic University of America

tekst: pracownicy CNBiWM

zdjęcia: Tomasz Książ i Archiwum WSD w Tarnowie

W dniach 6–9 listopada 2016 roku na zaproszenie prorektora UPJPII ks. prof. dr. hab. Józefa Stali na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie gościła prof. Marylann J. Schuttloffel (Department of Education, The Catholic University of America in Washington). W poniedziałek spotkała się ze studentami zagranicznymi przebywającymi na UPJPII i wygłosiła wykład na temat edukacji katolickiej w Stanach Zjednoczonych. Studenci zadawali wiele pytań i dyskutowali na temat obecnej sytuacji społecznej, politycznej i edukacyjnej w USA. Popołudniami pani profesor poznawała zabytki, historię, tradycję królewskiego, uniwersyteckiego i papieskiego miasta Krakowa, oprowadzana przez Tomasza Książa z CNBiWM. We wtorek w ramach zajęć ks. prof. Stali wygłosiła wykład dla kleryków – studentów Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie na temat historii edukacji w USA, ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa katolickiego. Po zajęciach zwiedzała Tarnów.

Z kolei w środę dzięki zaangażowaniu Iwony Bąk i Tomasza Książa pani profesor odwiedziła ważne religijnie

miejsca związane z patronem UPJPII św. Janem Pawłem II – Kalwarię Zebrzydowską i Wadowice.

Profesor Marylann J. Schuttloffel jest zarówno teoretykiem, jak i praktykiem edukacji katolickiej, ponieważ

przez kilkanaście lat pracowała, prowadząc zajęcia głównie z zakresu nauczania religii w państwowych i katolickich szkołach w Stanach Zjednoczonych. Jest m.in. dyrektorem programu zarządzanie edukacją katolicką, a w swojej pracy badawczej podejmuje zagadnienia dotyczące tożsamości katolickiej, innowacji edukacyjnych, przemian systemu edukacyjnego oraz refleksyjnego myślenia.

The Catholic University of America in Washington jest jedynym państwowym uniwersytetem Kościoła katolickiego

go w Stanach Zjednoczonych, który powstał z inicjatywy biskupów katolickich USA w 1887 roku, za czasów papieża Leona XIII. Uniwersyteckim hasłem jest „Deus lux mea est” („Bóg jest moim światłem”). Uniwersytet podejmuje badania w świetle wiary chrześcijańskiej z zachowaniem szczególnego odniesienia do potrzeb i możliwości narodu amerykańskiego, zachowując szczególną relację zarówno ze Stolicą Apostolską, jak i całą wspólnotą katolicką. ■

Przedstawiciele CK i Cyfronetu na UPJPII

tekst: Pracownicy CNBiWM

zdjęcia: Tomasz Kniaź

13 stycznia 2017 roku na zaproszenie ks. prof. dr. hab. Józefa Stali, prorektora UPJPII, gościli w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz, członek Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów – jedyny reprezentant dyscypliny nauki o rodzinie oraz prof. dr hab. Kazimierz Wiatr, senator Rzeczypospolitej Polskiej, przewodniczący Senackiej Komisji Nauki, Edukacji i Sportu, dyrektor Akademickiego Centrum Komputerowego Cyfronet AGH. Goście uczestniczyli w konferencji *Nauki o rodzinie – teraźniejszość i przyszłość* zorganizowanej przez UPJPII. Prof. W. Świątkiewicz prezentował nauki o rodzinie z perspektywy działań Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, natomiast prof. K. Wiatr przypomniał działania państwa na rzecz rodziny, nawiązując szczególnie do przygotowanego w 1999 roku programu polityki prorodzinnej państwa. Uczestnicy konferencji mieli możliwość zadawania nurtujących ich pytań dotyczących dyscypliny nauki

o rodzinie, a szczególnie cenna wydawała się możliwość spotkania przedstawicieli jednostek realizujących kierunek nauki o rodzinie z przedstawicielami Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów i senatu RP.

Poza wystąpieniami oficjalnymi ksiądz prorektor J. Stala i ksiądz dziekan Antoni Świerczek rozmawiali z prof. W. Świątkiewiczem o dalszych perspektywach rozwoju kierunku nauki o rodzinie na Wydziale Nauk Społecznych UPJPII – zwłaszcza w kontekście uzyskania przez WNS prawa nadawania stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o rodzinie. Ponadto ksiądz prorektor J. Stala prowadził również rozmowy z prof. K. Wiatrem dotyczące przyszłości rodziny w Polsce oraz nauki i szkolnictwa wyższego w kontekście współczesnych propozycji i zmian, podjęto także zagadnienia dotyczące współpracy Cyfronetu i UPJPII. Akademickie Centrum Komputerowe Cyfronet AGH to jednostka AGH w Krakowie; jego najważniejszym zadaniem jest udostępnianie usług teleinformatycznych i obliczeniowych dla całego środowiska naukowego Krakowa i województwa małopolskiego. Centrum pełni także rolę administratora Miejskiej Sieci Komputerowej w Krakowie i jest ważnym węzłem sieci PIONIER. ■

UPJPII oraz 35 Wojskowy Oddział Gospodarczy

tekst: pracownicy CNBiWM

zdjęcia: pracownicy 35 WOG

W trosce o wychowanie patriotyczne młodzieży, działania na rzecz obronności państwa, a także rozwój potencjału naukowego i integracji środowiska akademickiego i żołnierskiego rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak podpisał porozumienie o współpracy z 35 Wojskowym Oddziałem

Gospodarczym z siedzibą w Rzęsce. Natomiast 10 listopada 2016 roku prorektor UPJPII ks. prof. dr hab. Józef Stala uroczystie przekazał podpisany dokument ppłk. Adamowi Jangrotowi, komendantowi 35 Wojskowego Oddziału Gospodarczego.

Współpraca między naszymi jednostkami zostanie podjęta m.in. w następujących celach: wychowania patriotycznego i proobronnego studentów, formowania pozytywnego wizerunku Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, integrowania środowiska żołnierskiego i studenckiego, upowszechniania wolontariatu, podejmowania wspólnych działań naukowo-badawczych, organizacji konferencji naukowych, upowszechnienia realizowanych w obydwu jednostkach badań naukowych.

Na wiosnę 2017 roku planowana jest wspólna konferencja naukowa *Wyzwania i zagrożenia w zakresie obronności na przykładzie Światowych Dni Młodzieży w Krakowie w 2016 roku*, a następnie druk monografii wieloautorskiej.

35 Wojskowy Oddział Gospodarczy utworzony w 2011 roku działa na rzecz zabezpieczenia finansowego, logistycznego jednostek oraz instytucji będących na przydziałach gospodarczych w zakresie obsługi finansowej, infrastruktury wojskowej, zabezpieczenia materiałowego i technicznego, zabezpieczenia medycznego, zadań mobilizacyjnych w stosunku do jednostek nowo formowanych oraz ochrony obiektów. Sztandar 35 Wojskowego Oddziału Gospodarczego za-

wiera pośrodku krzyża kawalerskiego dwie gałązki wawrzynu, w środku wieńca umieszczony jest wizerunek orła białego, zaś na drugiej stronie znajduje się główne hasło: „Bóg, Honor, Ojczyzna”.

35 Wojskowy Oddział Gospodarczy w ramach zabezpieczenia ŚDM w Krakowie w 2016 roku zorganizował trzy obozowiska w kompleksach Pasternik (Kraków, ul. Wrocławska, Kraków, ul. Ułanów). Dokonano zakupu środków technicz-

nych i materiałowych, środków zabezpieczenia medycznego, przeprowadzono prace remontowo-konserwacyjne, m.in. naprawę dróg, budynków, ciągów pieszych, placów, miejsc postojowych, węzłów sanitarnych itd. W zabezpieczeniu ŚDM w Krakowie w 2016 roku zaangażowano większość komórek 35 Wojskowego Oddziału Gospodarczego – służby logistyczne, infrastrukturę, sekcję medyczną, grupy zabezpieczenia i inne. ■

Kraków i Żytomierz na Ukrainie

tekst: pracownicy CNBiWM

zdjęcia: pracownicy CNBiWM i pracownicy ŻUPIF

Na początku listopada 2016 roku prorektor UPJPII ks. prof. dr hab. Józef Stala udał się z wizytą do Żytomierza na Ukrainie, gdzie podczas III międzynarodowej konferencji „Polska–Ukraina: wspólna droga do wolności” wygłosił referat *Wychowanie do patriotyzmu w kontekście procesu integracji europejskiej*. temat tegorocznego naukowego spotkania brzmiał: *Państwa narodowe ery nowożytnej: czynniki historyczne i współczesne rozwoju politycznego*. Konferencja odbyła się w Żytomierskim Uniwersytecie Państwowym Iwana Franki i została zorganizowana przez Katedrę Historii Ukrainy Wydziału Historycznego. Witając zgromadzonych na konferencji, zarówno rektor Żytomierskiego Uniwersytetu Państwowego Iwana Franki, jak i prorektor ks. Józef Stala odnieśli się do relacji Polski i Ukrainy, a także współpracy między tymi dwoma uniwersytetami.

Uniwersytet Iwana Franki jest ukraińską szkołą wyższą, której historia nawiązuje do słynnego męskiego gimnazjum założonego w 1833 roku. W 1919 roku powstał Żytomierski Państwowy Instytut Pedagogiczny, zachowujący oryginalnego ducha instytucji edukacyjnej, który w 1990 roku stał się uniwersytetem, zaś w 2004 nadano mu imię ukraińskiego poety i działacza społecznego Iwana Franki. Współcześnie uniwersytet jest bardzo dynamiczną jednostką, która podejmuje badania i kształci w dyscyplinach społecznych, naukach ścisłych i humanistycznych. Uniwersytet składa się z trzech instytutów (pedagogiki, filologii i dziennikarstwa, filologii obcych), pięciu wydziałów (historii, matematyki i fizyki, edukacji fizycznej i sportu, psychologii społecznej, nauk przyrodniczych) i kształci na poziomie I, II, a także III stopnia. ►

Pobył prorektora był rewizytą, bowiem we wrześniu 2016 roku gościliśmy na UPJPII delegację z Żytomierskiego Uniwersytetu Państwowego Iwana Franki, a rok wcześniej rektora tegoż uniwersytetu, prof. dr. hab. Petra Yuriyovycha Saukha. Efektem tych spotkań było podpisanie między na-

szymi uniwersytetami partnerskiej umowy o współpracy. Spotkanie w Żytomierzu prorektora ks. Stali z rektorem i prorektorami pozwoliło na doprecyzowanie szczegółów współpracy i podjęcie nowych inicjatyw. ■

Studenci

Studenci UPJPII laureatami najwyższych nagród w konkursie filmowym „Moje ŚDM”!

tekst: Łukasz Krasny, Jakub Stoszek

Na konkurs, któremu patronowali premier Beata Szydło i metropolita krakowski kard. Stanisław Dziwisz, nadesłano prawie 140 prac z całej Polski. Konkurs był adresowany do wszystkich tych, którzy podczas Świątowych Dni Młodzieży w Krakowie samodzielnie stworzyli własne formy filmowe. Takie jak Jakuba Stoszka i Łukasza Krasnego, studentów dziennikarstwa i komunikacji społecznej, którzy zdobyli kolejno pierwsze i drugie miejsce. Za swój film Jakub Stoszek poleci do Panamy w 2019 roku na kolejne Światowe Dni Młodzieży, a Łukasz Krasny będzie miał możliwość zrealizowania autorskiego reportażu we współpracy z TVP Kraków.

Kuba

Mój film można nazwać chyba krótkim teledyskiem. Nie ma tu wypowiedzi, fabuły czy większego merytorycznego przekazu. Starłem się natomiast skupić na emocjach, które towarzyszyły pielgrzymom. Zatrzymać czas, moment i pewną refleksję. Nie wiem, na ile mi się to udało, ale komisja doceniła mój film i jest mi z tego powodu bardzo miło. Zawsze jednak podkreślam, że to nie tylko moje dzie-

ło. To dzieło wszystkich uwiecznionych na filmie, bez nich i bez ich pięknie wyrażanych emocji, momentów skupienia czy modlitwy tego filmu by nie było. Świadomość lotu do Panamy jest bardzo pozytywna, choć jeszcze jej nie odczuwam mocno. Pewnie dlatego, że to dopiero za 2 lata, ale oczywiście bardzo cieszę się z tego powodu.

Łukasz

Film, który stworzyłem, przekazuje wiele emocji, głównie tych pozytywnych. Takie zresztą towarzyszyły mi podczas ŚDM w Krakowie. Każdy napotkany pielgrzym dawał mi energię do uwieczniania tych momentów. Każdy uśmiech sprawiał, że chwyciłem za aparat i po prostu filmowałem tych ludzi. Tytuł mojego filmu to *Możesz więcej*, tak jak w tekście piosenki autorstwa mojego znajomego – ojca Łukasza Buksy OFM, którą słycać w tle. Po Świątowych Dniach Młodzieży tym bardziej wiem, że mogę więcej. Papież Franciszek zachęca nas do działania na wielu polach i to chyba jedna z cenniejszych myśli, jaką wyniosłem z tego pięknego czasu w Krakowie. ■

Seminarium studenckie w Mainz

tekst: Katarzyna Radwańska

zdjęcia: m10 Angelika Nieduziak, pozostałe: Olga Czikon

W dniach 23–27 listopada 2016 roku dziesięcioosobowa grupa studentów i doktorantów Wydziału Teologicznego wraz z ks. prof. dr. hab. Maciejem Ostrowskim uczestniczyła w sympozjum studenckim w niemieckiej Moguncji. Harmonogram pobytu obfitował w wiele ciekawych inicjatyw, realizowanych według ściśle określonego planu. Miejscem zakwaterowania było seminarium duchowne, mieszczące się w poaugustiańskim klasztorze w zabytkowym centrum miasta. W programie kulturalnym znalazło się między innymi zwiedzanie: zabytkowego centrum Moguncji z górującą nad nim katedrą św. Marcina,

Muzeum Gutenberga i Frankfurtu nad Menem. Dodatkową atrakcją były wieczorne spacerunki po tradycyjnym świątecznym jarmarku. Cennym doświadczeniem były także zapoznanie się ze specyfiką regionu i degustacja specjałów lokalnej kuchni.

Nie zwiedzanie jednak, a wymiana doświadczeń i refleksja nad Świątowymi Dniami Młodzieży w Krakowie były głównym celem wizyty. Studenci turystyki religijnej WT UPJPII zaprezentowali swoje spostrzeżenia związane z przygotowaniem i przebiegiem lipcowych wydarzeń. Uczestnicy sympozjum spotkali się przy tej sposobności

z biskupem pomocniczym Mainz Udo Bentzem. W licznych dyskusjach podkreślano nieocenioną rolę spotkań biskupów z młodymi, charyzmatyczną postać papieża Franciszka oraz wyjątkową atmosferę, otwartość i życzliwość, jakimi emanowały ulice Krakowa w tych dniach. Wysznuo wniosek, że Światowe Dni Młodzieży w Polsce można uznać za ugruntowanie płaszczyzny do dialogu między naszymi naroda-

mi. Nie mniej istotnym punktem programu było poznanie specyfiki kampusu uniwersyteckiego, gdzie w Atrium Maximum ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski wygłosił referat *Migracja – problem duszpasterski z perspektywy polskiego Kościoła*. W wirze nauki nie zabrakło czasu na integrację. Dzięki odwiedzinom w nowoczesnym, diecezjalnym ośrodku młodzieżowym im. św. Jana Bosko w Moguncji studenci

Polski i Niemiec uczestniczący w SDM wymienili się doświadczeniami duchowymi z Krakowa.

Realizacja spotkań polsko-niemieckich studentów była możliwa dzięki współpracy Katedry Teologii Pastoralnej WT UPJPII z Katedrą Teologii Pastoralnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Jana Gutenberga w Mainz, któ-

rej przewodniczy ks. prof. Philipp Müller. Wyjazd mógł się odbyć dzięki pomocy materialnej fundacji Renovabis oraz Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Seminarium było realizacją drugiej części projektu dotyczącego problematyki młodzieży. Pierwsza odbyła się w Krakowie, w kwietniu 2016 roku. ■

Wieliczka na drodze ku niepodległości

tekst: Michał Kowalik

zdjęcia: Michał Kowalik, Ela Kurowska

21 listopada 2016 roku miało miejsce wyjście naukowe do Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce zorganizowane przez Koło Naukowe Historyków Studentów Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Celem naszej wyprawy było zapoznanie się z ekspozycją *Wieliczka na drodze ku niepodległości*. Spotkanie poprowadził kurator wystawy dr Paweł Krokosz, od kilku lat wspierający działania młodych historyków. Uczestnicy, zwiedzając kolejne etapy wystawy, dowiedzieli się, jakich sposobów używali mieszkańcy obecnego powiatu wielickiego w dążeniu do odzyskania niepodległości przez Polskę przez cały okres niewoli narodowej. Nie zabrakło informacji o patriotycznej działalności Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia”, a także o miejscowych bohaterach, którzy zasilili szeregi Legionów Polskich utworzonych pod zwierzchnictwem Józefa Piłsudskiego w czasie I wojny światowej.

Na szczególną uwagę zwiedzających zasługują zbiory malarstwa o tematyce narodowowyzwoleńczej, a także archiwaliów, militariów i pamiątek osobistych. Niecodzienną ciekawostką stanowiła oryginalna księga pamiątkowa wielickiej kopalni, w której wpisał się sam marszałek Piłsudski. Nasza wizyta w wielickim muzeum była tym cenniejsza, iż młodzi adepti historii mogli osobiście przekonać się, jak działały niektóre z przedmiotów prezentowanych na wystawie. Spore zainteresowanie wzbudziły m.in. przyrząd do ściągania wysokich butów żołnierskich, narzędzia dentystyczne z epoki, zabytkowy rower, a także to, co niosło śmierć na polach bitew wielkiej wojny. W kolekcji uzbrojenia znalazły się liczne łuski artyleryjskie, replika karabinu maszynowego Schwarzloze M. 7/12, oryginalny Maxim wz. 1910, a także broń biała.

Bardzo dziękujemy wszystkim za obecność, zwłaszcza dr. Pawłowi Krokoszowi, który po raz kolejny wspomógł nasze coroczne listopadowe działania mające na celu uczczenie i przybliżenie wydarzeń z lat 1914–1918. ■

Śladami polskości, czyli DKN we Lwowie

tekst: Żaneta Welna

Lwowie kochany, Lwowie mój miły,
Choć cię opuścił stary hrabia Fredro,
Żadne przemoce, żadne obce siły,
Polskości z twego oblicza nie zetrą.
(Maria Kurtz-Wechslerowa)

Mroźne powietrze, zaśnieżone ulice i zabiegani ludzie – tak przywitał nas, członków Dziennikarskiego Koła Naukowego UPJPII, Lwów, gdzie od 5 do 7 grudnia poznawaliśmy historię miasta i gromadziliśmy materiały reporterskie.

Do Grodu Lwa dotarliśmy późnym popołudniem, więc wieczór upłynął nam na fotografowaniu nocnej panoramy miasta i zaplanowaniu zadań na kolejny dzień. To właśnie on miał być w całości „dziennikarski”, przeznaczony na zdjęcia i wywiady.

Nazajutrz zamiast budzika zabrzmiały dźwięki orkiestry, okrzyki i wystrzały maszerujących żołnierzy. Przed naszym hotelem, usytuowanym w centrum Lwowa, odbywała się parada z okazji święta ukraińskiej armii. Wyjaśniła nam to przewodniczka, Irena Baczyńska, z którą pojechaliśmy do najważniejszego celu naszej wyprawy, czyli Cmentarza Łyczakowskiego z jego autonomiczną częścią – Cmentarzem Obrońców Lwowa. Przejazd był połączony z krótkim opowiadaniem o historii miasta, obchodzącego 760. rocznicę założenia. „Panuje przekonanie, że Lwów to mały Rzym – mówiła Irena Baczyńska. – Ponad 60 procent wszystkich ukraińskich zabytków znajduje się właśnie tutaj”. Zaliczają

się do nich również wszechobecne posągi, płaskorzeźby i malowidła lwów, których w mieście jest ponad 4000.

Powstały w 1786 roku Cmentarz Łyczakowski jest do dzisiaj największą polską nekropolią poza granicami kraju. Tam więc powstawały foto- i wideoreportaże oraz materiały prasowe i radiowe. Po odwiedzeniu grobów Gabrieli Zapolskiej, Władysława Bełzy czy Marii Konopnickiej przeszliśmy w miejsce spoczynku Orląt Lwowskich. Podczas gdy my byliśmy w tamtejszej kaplicy, kilkadziesiąt metrów dalej ukraińska armia składała wieńce pod swoimi pomnikami.

Ostatni dzień pobytu we Lwowie upłynął nam pod znakiem poznawania architektury i zabytków miasta. Zwiedzanie rozpoczęliśmy od Opery Lwowskiej, zaprojektowa-

nej przez polskiego architekta Zygmunta Gorgolewskiego. Zobaczyliśmy też kilka kościołów i cerkwi, bo oprócz walorów kulturalnych gród Lwa jest nazywany także duchową stolicą Ukrainy. Znajduje się w nim bowiem ponad sto sakralnych zabytków w różnych obrządkach: grecko- i rzymskokatolickim oraz prawosławnym. Nie ominęliśmy również atrakcji przeznaczonych dla ciała: kopalni kawy, muzeum piwa (z pomnikiem lwowskiego piwowara i zegarem wskazującym godzinę 17:15 – symbol daty założenia miejscowego browaru) czy restauracji Baczewskich.

Godziny nagrań filmowych i radiowych, setki zdjęć i kilkadziesiąt zapisanych stron – to bilans trzydniowego wyjazdu Dziennikarskiego Koła Naukowego do Lwowa. Z kronikarskiego obowiązku musimy też wspomnieć o kilkugodzinnym postoju w drodze powrotnej na przejściu granicznym między Rawą Ruską a Hrebennem. Oprócz materiałów dziennikarskich zza wschodniej granicy przywieźliśmy jednak tylko dobre wspomnienia, a pytani o niedogodności w podróży, z pewnością odpowiemy tak, jak lwowiacy w swoim bałaku, czyli dialekcie: *tajoj* – daj spokój! ■

Studenci pod urokiem Budapesztu

tekst i zdjęcia: Anna Żegleń

Jedną z inicjatyw Samorządu Studenckiego UPJPII w Krakowie było zorganizowanie pod koniec listopada wycieczki do stolicy Węgier. Wyruszyliśmy wieczorem spod Domu Turysty PTTK, nazajutrz rano byliśmy w Budapeszcie.

Zwiedzanie jednej z najważniejszych metropolii Europy Środkowej rozpoczęliśmy od placu Bohaterów, jednego z największych w Budapeszcie, gdzie znajduje się pomnik Tysiąclecia, przedstawiający najważniejsze postacie z węgierskiej historii. Kolejnym punktem naszej wycieczki był Zamek Vajdahunyad, położony w Parku Miejskim, na którego terenie znajduje się pomnik Anonymusa, nieznanego z imienia pierwszego kronikarza węgierskiego – potarcie jego piórka zapewnia według jednych natchnienie i nagrodę Pulitzera, a według innych dobrze zdane egzaminy, co też obiecująco przemówiło do sporej grupy studentów, myślących już o zimowej sesji egzaminacyjnej. Ależ pocierali!

Gdy dotarliśmy pod budynek Parlamentu, nie sposób było objąć go wzorkiem – słusznie zasługuje na miano jednego z największych na świecie!

Miejsc w Budapeszcie do zwiedzania jest mnóstwo, a ileż opowieści, których warto byłoby wysłuchać! Nie traciliśmy więc czasu i tego dnia zwiedziliśmy jeszcze m.in. Basztę Rybacką, starówkę Budy i górę Gelerta, a następnie, gdy już zaszło słońce i miasto ogarnął zmrok, pojechaliśmy do jednej z piękniejszych prywatnych winnic w Budapeszcie, gdzie zjedliśmy prawdziwie węgierską kolację, degustując przy tym tamtejsze wino.

Ostatniego dnia mieliśmy czas w większości dla siebie, mogliśmy zwiedzać Budapeszt na własną rękę, pójść na mszę czy też posmakować węgierskiej kuchni na stoiskach rozmieszczonych w centrum miasta.

Urok obu stron stolicy Budy i Pesztu rozprzestrzeniający się nad Dunajem na długo zostanie w naszej pamięci! ■

Sprawozdanie z wyjścia do Kina ARS – *Ostatnia rodzina*

tekst: Justyna Lusio, Żaneta Urban

Przychodzą takie dni, kiedy niemalże każdy z nas marzy o tym, by usiąść wygodnie w fotelu, z kubkiem gorącej herbaty, ciepłym kocikiem i... obejrzeć dobry film. Przenieść się choć na chwilę w świat wyobraźni i wcielić w rolę jednego z bohaterów. Mieliliśmy taką okazję 9 listopada w Kinie ARS podczas projekcji filmu *Ostatnia rodzina* w reżyserii Jana P. Matuszyńskiego. W dobrym zrozumieniu filmu pomogli nam nasi studenci: Szymon Jarosiński i Michał Chramiec, którzy wygłosili krótkie referaty o głównych postaciach. Całe wydarzenie zorganizowały Anna Urbańczyk i Żaneta Urban, którym serdecznie dziękujemy.

A o tym, że film głęboko nas poruszył, świadczy refleksja jednej ze studentek: „W ostatniej audycji Tomek powie-

dział: «Najszczęśliwszym człowiekiem na ziemi jest ten, który znajduje prawdziwą miłość». Miłość. Pojęcie względne czy sens życia? Ciągły bieg czy lenistwo w domowym ciepłe? „I że Cię nie opuszczę aż do śmierci...” czy bardziej przyzwyczajenie i ucieczka od zmęczenia sobą?

Historia Beksińskich to prosta opowieść. Z naszego podwórka. O miłości – o jej poszukiwaniu i nieumiejętności wyrażenia. I o samotności – tak wielkiej, że staje się murem, przez który nikt nie może się przebić. O tym, że czasem bardzo chcemy, ale nie wychodzi. O tym, że życie czasami przypomina śmierć, a śmierć – życie.

Rok akademicki 2015/2016 w świetle patronatu naukowego

tekst: Marta Gorczowska

zdjęcia: arch. SP 159 Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej w Krakowie

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II regularnie obejmuje patronaty naukowe nad placówkami oświatowymi, w których propaguje swą działalność, zapraszając ich uczniów do współpracy. Do grona tych szkół należą krakowskie licea ogólnokształcące: XII im. Cypriana Kamila Norwida, XV im. Marii Skłodowskiej-Curie i IX im. Zygmunta Wróblewskiego oraz VII Liceum Ogólnokształcące w Tarnowie, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. św. Jadwigi Królowej w Nowym Targu i I Liceum Ogólnokształcące im. Króla Władysława Jagiełły w Dębicy.

W roku akademickim 2015/2016 dołączyła do nich Szkoła Podstawowa nr 159 Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej w Krakowie. Współkoordynatorkami projektu zostały dr Monika Borowska – z ramienia UPJPII i dyrektor SP 159 – s. mgr Wioletta Lubocka. Działania mają na celu prezentację UPJPII jako katolickiej instytucji naukowej, zapoznanie z historią Uniwersytetu, poszerzenie wiedzy uczniów o osobie patrona uczelni – Jana Pawła II oraz próbę odpowiedzi na pytanie o funkcję naszego uniwersytetu w życiu społecznym i religijnym.

W spotkaniu dla uczniów SP 159 obfitował zwłaszcza II semestr roku 2015/2016: 11 marca klasa VI odwiedziła studio telewizyjne, 30 marca przedstawiciele klas od III–VI uczestniczyli w panelu dyskusyjnym zatytułowanym *Co to jest nauka i jakie są jej korzenie?*, dla klasy III a 10 maja odbyły się warsztaty radiowo-telewizyjne, a 6 czerwca

klasy VI wzięły udział w prowadzonych przez dr. Roberta Piechowicza ćwiczeniach z logiki *Czy zdrowego rozsądku można się nauczyć?*

W działalność patronacką chętnie zaangażowali się studenci kierunku Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UPJPII, którzy pomogli udokumentować i przygotować dwa z wymienionych spotkań: dyskusję przeprowadzoną przez wykładowców UPJPII – s. dr hab. Emmanuèle Klich, s. dr Weronikę Dryl i dr. Roberta Piechowicza – oraz warsztaty radiowo-telewizyjne. Praca studentów podczas pierwszego spotkania polegała na stworzeniu krótkiego materiału telewizyjnego, relacjonującego jego przebieg. Drugie przedsięwzięcie stało się częścią autorskiego projektu studentek UPJPII (Dominiki Baraniec, Marty Gorczowskiej, Aleksandry Karkos i Kingi Wojnickiej) – kursu emisji głosu z logopedą medialnym pt. *Praktyczna nauka warsztatu radiowego* dla studentów pracujących w Radiu Bonus i JP2TV. Całość została zorganizowana dzięki funduszom przyznanym na ten cel przez Radę Kół Naukowych. Dla dzieci ze SP 159 organizatorki przewidziały dwie części: teoretyczną, czyli prezentację dotyczącą pracy dziennikarza, i praktyczną – udział w audycji radiowej, minikurs obsługi profesjonalnego sprzętu reporterskiego oraz nagranie wywiadów w studiu telewizyjnym.

Studenci chwalą powyżej opisane formy współpracy. Jak powiedziała jedna z uczestniczek działań, Sara Bounaoui: „Najbardziej zadowolona byłam z zajęć praktycznych. Dzięki nim uświadomiłam sobie moje mocne strony, co jest ważne podczas pracy nad sobą”. Wolontariusze zade-

klarowali już swój udział w wydarzeniach patronackich zaplanowanych na kolejny rok akademicki.

Daria Usyk, 5 b

Udział w panelu był dla mnie ciekawym doświadczeniem. Słuchałam z zainteresowaniem wykładu oraz pytań, które zadawali moi koledzy i moje koleżanki. Sama również zapytałam o to, czy możliwy byłby świat bez nauki. Odpowiedź pokazała mi, jak ważna jest nauka w życiu codziennym. Organizowanie paneli naukowych jest bardzo ważne, bo mamy wiele pytań. Są ludzie, którzy mogą odpowiedzieć na niektóre z nich.

Gabriela Tęcza, 1 klasa gimnazjum

Zajęcia dziennikarskie, w których uczestniczyłam razem z moją klasą w studiu Telewizji Studenckiej UPJPII, były bardzo ciekawe. Z zainteresowaniem słuchałam opowieści pani Pauliny o pracy dziennikarza. Wielką frajdą był widok koleżanki i kolegi przed kamerą. Kiedy przeszliśmy do studia telewizyjnego, mogłam zobaczyć etapy obróbki materiału dziennikarskiego. Największe wrażenie na mnie – jak i na całej mojej klasie – zrobił pobyt w green boksie.

Jako reprezentantka klasy 6 b brałam także udział w panelu dyskusyjnym, który odbył się w naszej szkole. Nie mogę powiedzieć, aby wszystko było dla mnie zrozumia-

łe. Zapadło mi w pamięć jednak to, co pan Robert mówił o funkcjonowaniu mózgu. Zainspirowana tym zadałam pytanie o źródło różnic w postrzeganiu tego samego zdarzenia przez różne osoby. Nie pamiętam dokładnie, jak je wówczas sformułowałam, ale tego ono dotyczyło. Zawsze będę wiedziała, co to jest hipoteza.

Miałam również szczęście uczestniczyć w ćwiczeniach prowadzonych dla szóstoklasistów przez dr. Roberta Piechowicza, który zwracał uwagę na logiczną stronę myślenia. Wszystkim nam się one spodobały. Logiczne łamigłówki, które zadał nam doktor, były ciekawe. Byliśmy dumni, że daliśmy sobie radę ze wszystkimi. Uważam, że spotkania takie warto organizować, bo poszerzają horyzonty.

Gabriela Kuczmańska, 1 klasa gimnazjum

W ramach współpracy UPJPII z naszą szkołą byłam razem z klasą w studiu telewizyjnym i brałam udział w zajęciach dziennikarskich, a także uczestniczyłam w ćwiczeniach z logiki prowadzonych przez dr. Roberta Piechowicza. Mam bardzo pozytywne wspomnienia. Wycieczki takie jak ta do studium telewizyjnego są bardzo cenne. Skłaniają do zastanowienia się nad przyszłym zawodem. Sprawiają również, że stajemy się bardziej ambitni i twórczy, uświadamiając sobie, że jeśli coś chcemy osiągnąć w życiu, musimy już teraz wkładać wysiłek, aby rozwijać swoje umiejętności. Podobał mi się sposób, w jaki pani Paulina opowiadała o pracy dziennikarza. Była szczerą. Nie przedstawiała samych plusów, ale mówiła również o ujemnych stronach bycia dziennikarzem. Ćwiczenia z logiki były ciekawe, bo prowadzone były bardziej w formie zabawy. Ja i moi koledzy bardzo lubimy rozwiązywać zagadki i je zadawać.

Alicja Janik, 4 a

W mojej pamięci dyskusja na temat: *Co to jest nauka i jakie są jej korzenie?* utrwaliła się jako spotkanie bardzo ciekawe i pouczające. Szczególnie ważna była dla mnie możliwość swobodnego zadawania pytań i słuchania interesujących odpowiedzi i wyjaśnień dotyczących nauki. Chciałabym częściej uczestniczyć w takich naukowych warsztatach.

Emilia Kubica, 4 a

W radiu Bonus było super. Najbardziej podobało mi się, gdy stałam przed kamerą i udzielałam wywiadu. Wszyscy dobrze się bawiliśmy. Zobaczyliśmy, jak to jest po drugiej stronie... Gdy w aucie słucham radia, jadąc do szkoły, teraz łatwiej mogę sobie wyobrazić, co robią ludzie, którzy nadają program.

Antoni Strona, 6 b

Moim zdaniem organizowanie paneli naukowych w szkołach jest potrzebne, ponieważ spotkanie i rozmowa z naukowcami uczy i daje wiele do myślenia. Dla mnie udział w panelu na temat nauki był bardzo ważnym wydarzeniem. Uświadomił mi, że to, czego uczę się w szkole, jest jedynie fragmentem wiedzy. Poza tym rzeczywistość jest tak bogata, że wiele rzeczy czeka jeszcze na odkrycie.

Zosia Borowska, 4 a

Moim zdaniem bardzo dobrze jest spotykać się z naukowcami i studentami. Mamy kontakt z tym, czego jeszcze nie nauczyliśmy się w szkole. To bardzo pogłębia naszą wiedzę. Wiele radości sprawiły mi przygotowane przez studentów zajęcia w radiu i telewizji. Zachęcili mnie do tego, żebym studiowała właśnie na UPJPII. ■

Przyjść, posłuchać i zostać

tekst: Marta Woźniak, Żaneta Wełna
zdjęcia: Krzysztof Mleczeko

Od blisko trzydziestu lat uświetnia najważniejsze uroczystości Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, krakowskiego i polskiego Kościoła. Chór Psalmodia to nie tylko laureat wielu rodzimych prestiżowych nagród, ale też uznana marka na światowej scenie muzyki klasycznej i re-

ligijnej. Chórzyści przypominają o całorocznej rekrutacji, zachęcając do dołączenia do zespołu.

Chór Psalmodia Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie rozpoczął swoją działalność w 1988 roku. Dyrygentem został ówczesny student trzeciego roku

krakowskiej Akademii Muzycznej. Do dzisiaj dr hab. Włodzimierz Siedlik, prof. UPJPII, przewodzi naszemu uniwersyteckiemu chórowi. „Przez cały czas zespół miał znakomych dyrygentów, solistów, akompaniatorów. Przez ostatnie lata pracują z nami wybitne osobistości. Chór żeński prowadzi dr Katarzyna Śmiałkowska, męski Janusz Wiergacz, a akompaniuje Marek Pawełek. Emisję głosu w zespołach jednorodnych prowadzą Elżbieta Król-Dryja i Marcin Wasilewski-Kruk. Prezesem zespołu jest Karolina Rehorowska” – wylicza prof. Siedlik.

Rokrocznie chór Psalmodia śpiewa w kilku ważnych koncertach i bierze udział w wielu konkursach. „W poprzed-

nim roku śpiewaliśmy koncert z Andream Bocellim. Część chóru brała udział w obchodach Światowych Dni Młodzieży – mówi Karolina Rehorowska. – Współpracujemy również z wielkimi autorami i twórcami, jak na przykład Romuald Twardowski czy Bartosz Chajdecki”.

Psalmodia koncertuje w różnych częściach Europy, między innymi w Hiszpanii, Szwecji, Bułgarii czy we Włoszech.

W tym roku najważniejszym celem chóru jest udział w Międzynarodowym Kongresie Pueri Cantores w Rio de Janeiro. W międzyczasie Psalmodia będzie śpiewać koncerty pasyjne w Niedzielę Palmową w kościele św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny i w kościele św. Agnieszki. Jesienią zespół planuje wydać płytę.

Jak podkreśla dyrygent prof. Siedlik, wielogodzinne próby i koncerty to niezwykle ciężka praca, która przynosi jednak ogromną satysfakcję. „Chórzyści powinni przejawiać stuprocentowe zaangażowanie. Najcenniejsze dla nas jest to, gdy po występie jesteśmy nim usatysfakcjonowani” – dodaje dr Katarzyna Śmiałkowska.

Spotkania chóru Psalmodia odbywają się w budynku dydaktycznym przy ulicy Bernardyńskiej 3 we wtorki, środy i czwartki w godzinach 19:00-21:00. Nie wszyscy jego członkowie mają wykształcenie i doświadczenie muzyczne, jednak zyskują je w trakcie prób, korepetycji, lekcji emisji głosu i koncertów. „Żeby dołączyć do chóru, należy zgłosić swój udział i przyjść na egzamin. Nie jest on trudny, jednak trzeba mieć trochę poczucia rytmu, dobry słuch i głos” – zachęca prof. Siedlik. Rekrutacja do Psalmidii trwa cały rok, a osoby chcące do niej dołączyć mogą zgłaszać się w godzinach prób. ■

Doktorant na Borneo

tekst: Tomasz Burdzik

zdjęcia: Tomasz Burdzik, Grace Franita Kusuma Wardhani

Jestem doktorantem w Katedrze Bioetyki Wydziału Filozoficznego UPJPII, gdzie pod opieką naukową ks. dr. hab. Tadeusza Biesagi SDB, prof. UPJPII przygotowuję rozprawę doktorską.

Moje zainteresowania naukowe nie dotyczą wyłącznie zagadnień etycznych – mają charakter interdyscyplinarny, łącząc się z prywatną pasją, a mianowicie podróżowaniem. Podróżowaniem niecodziennym – do miejsc, których trudno by szukać w katalogach biur podróży. Miejsc, w których niewielu odważy się postawić nogę. Miejsc, które mimo znacznej odległości od Polski są tak bliskie mojemu sercu. Miejsc, gdzie wciąż żyją plemiona, które mimo wszechogarniającej nowoczesności, napierającej coraz bardziej w głąb lasów, starają się dochować wierności tradycji. To wszystko jest moim udziałem i świadczy o tym, że „dla chcącego nic trudnego”.

Żyjąc wśród tubylców, poznaję realia życia z perspektywy mieszkańca, nie turysty odgradzonego murami hoteli oraz bramami od codzienności, która często nie przypomina rajskich obrazków znanych z filmów czy czasopism podróżniczych. W szczególności upodobałem sobie Azję, którą nie tylko odwiedzam, lecz w której mam również grono przyjaciół, której poświęcam swoje prace naukowe, łącząc

teorię wyniesioną z lektury książek z doświadczeniem obserwatora miejsc, w których przebywam.

Sentymentem darzę Indonezję, najludniejsze państwo muzułmańskie na świecie, archipelag ponad 17 tysięcy wysp, na którym ludność posługuje się ponad 300 lokalnymi językami. Dość wspomnieć o najnowszych pobytach na Borneo, na którym przebywałem kilka miesięcy w zeszłym roku akademickim. Żyłem m.in. wśród plemienia Dajaków, aktywnie spędzałem czas, nie tylko podziwiając piękno przyrody, ale również prowadząc zajęcia w indonezyjskich szkołach, promując naszą kulturę oraz obyczaje, egzotyczne dla mieszkańców tropików. I odwrotnie – wracając do Polski, dzielę się zdobytymi doświadczeniami poprzez prelekcje czy też wystawy zdjęć z odbytych podróży.

Mówiąc o Indonezji, muszę wspomnieć o osobie ks. prof. dr. Franza Magnisa-Suseno SJ, czołowego indonezyjskiego katolickiego filozofa, który w czasie mojego pierwszego pobytu w Indonezji udzielił mi cennych wskazówek, ułatwiających zrozumienie pluralistycznego społeczeństwa.

Etyka ukierunkowuje na moralny charakter podejmowanych działań, zaś kontakt z innymi kulturami stanowi zekwipowanie z systemami obyczajowymi odmiennymi od tych, z którymi mamy do czynienia na co dzień; ocena tych sa-

mych zachowań może być odmienna, co czyni odkrywanie innych kultur intrygującym.

Jak widać na moim przykładzie, można łączyć aktywność naukową z hobby, które łączą się w nierozdzielną ca-

łość. Moja aktywność – co mnie cieszy – została dostrzeżona i nagrodzona m.in. stypendiami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia naukowe czy też Ministerstwa Kultury i Edukacji Republiki Indonezji. ■

Pielgrzymka po sanktuariach Europy

Czechy–Austria–Italia–Francja–Hiszpania–Monaco–Andora

tekst: Józefa Krzydwińska

Na piękną pielgrzymkę po sanktuariach Europy wyruszyliśmy w sierpniu 2016 roku. Podróż przez malownicze Czechy trwała bez zakłóceń. Jednak podczas przejazdu przez Austrię spotkała nas niemiła niespodzianka – wążenie autokaru wraz z pasażerami. Pasażerowie ważyli za dużo, więc trzeba było zapłacić mandat. Pozostała droga przebiegła bez incydentów. Kiedy wjechaliśmy do Włoch, przemierzaliśmy kilometry w stronę pięknego miasta – Turynu. Po drodze malował się widok urokliwych małych włoskich miasteczek, widzianych z autokaru. W Turynie zobaczyliśmy świętą rzecz, jaką jest całun turyński, najwierniejszy świadek zmartwychwstania. Do dziś budzi kontrowersje i wciąż stanowi tajemnicę dla kolejnych badaczy. Co ciekawe, wszyscy badający całun wykluczają fałszerstwo. Dla nas, pielgrzymów, było to największe przeżycie. Z Włoch wjechaliśmy do Francji. Przejechaliśmy przez

Burgundię, malowniczy rolniczy region Francji, słynący z produkcji win. Winnice ciągną się wąskim pasem od miasta Dijon po Lyon, obejmując obszar 45 tysięcy hektarów. Tranzytem przejechaliśmy do Costa Brava, region turystyczny w północno-wschodniej Hiszpanii, rozciągający się wzdłuż wybrzeża Morza Śródziemnego. Od lat Costa Brava, czyli prawdopodobnie najbardziej urozmaicone krajobrazowo fragmenty wybrzeża Hiszpanii, jest numerem jeden hiszpańskiego ruchu turystycznego. Brzeg morza wraz z ciekawymi okolicami Girony czy Figuers tworzą cudowny trójkąt pomiędzy Barceloną, przylądkiem Creus a szczytami katalońskiej części Pirenejów. Wypoczywaliśmy na pięknych plażach i spacerowaliśmy po bardzo grubym piasku, przypominającym żwir. Wieczorem podziwialiśmy występy zespołów hiszpańskich i tamtejszy folklor. Zwiedzaliśmy Barcelonę i jej najciekaw-

sze zabytki – kościół Sagrada Familia, czyli świątynia pokutna świętej rodziny, to rozpoznawalny na całym świecie symbol Barcelony, zaprojektowany przez wybitnego architekta Gaudiego. Później była wędrówka przez gotycką dzielnicę Cosa Mila, gdzie na Placu del Rei, czyli placu królewskim, znajduje się drugi najbardziej znany budynek w Hiszpanii – średniowieczny Pałac Reial Major, czyli pałac królewski. Zobaczyliśmy też wzgórze Montjuic – szerokie wzniesienie, z którego rozpościera się widok na port, La Ramblę w Barcelonie – długą i krętą aleję przebiegającą przez stare miasto. Podziwialiśmy też Park Güell, zaprojektowany przez Gaudiego. Barcelona jest też znana z drużyny piłki nożnej, a co za tym idzie ma duży przepiękny stadion w środku miasta. Pozostał niedosyt i żal, chciałoby się pozostać tam dłużej. Wyjeżdżając z Barcelony i opuszczając piękną Hiszpanię, udaliśmy się w stronę Andory, małego księstwa leżącego w Pirenejach między Hiszpanią

a Francją. Stamtąd podążyliśmy do Francji i do miejsca objawień Matki Bożej – Lourdes. Tu spacerowaliśmy śladami św. Bernadetty. Zobaczyliśmy jej parafialny kościół i dom rodzinny. Byliśmy w grocie Massabielle, gdzie znajduje się figurka Matki Bożej i źródło, z którego wypływa woda. Wieczorem odbyła się procesja światła, podczas której odmawialiśmy różaniec. O 6 rano uczestniczyliśmy we mszy świętej w języku polskim. W tym miejscu należy nadmienić z wdzięcznością, że przez całą pielgrzymkę codziennie odprawiali dla nas msze święte nasi księża towarzyszący nam w podróży. Z Lourdes jechaliśmy malowniczym wybrzeżem w stronę księstwa Monako – to po Watykanie drugie z najmniejszych państw na świecie. Pozwoliliśmy sobie na krótki spacer uliczkami tego królestwa kasyn i hazardu. Z Monako wyruszyliśmy do Polski. Pielgrzymka była cudowna, obfitująca w niezapomniane chwile. Dziękujemy. ■

Erasmus+ w Chorwacji

tekst i zdjęcia: Mariczka Sochatska

Nazywam się Mariczka Sochatska, po ukończeniu pierwszego roku studiów doktoranckich miałam, dzięki programowi Erasmus, wspaniałą możliwość odbycia praktyk zagranicznych w Chorwacji, dokładnie w instytucji Zajednica Molitva i Riječ. Ta instytucja rozwija kierunek duchowej te-

rapii, czyli hagioterapię. To bardzo ważny dla mnie temat, ponieważ piszę pracę doktorską o terapii. Hagioterapia jest młodą nauką, która intensywnie się rozwija i już przynosi fantastyczne efekty – może pomóc rozwiązać poważne problemy ludzi, z którymi nie radzą sobie psychoterapia czy psy-

chiatra. W czasie praktyki miałam możliwość zapoznania się z historią powstania i rozwoju hagioterapii, dowiedziałam się, czym w ogóle tak naprawdę jest hagioterapia, jaka jest struktura tej młodej nauki i jakie są możliwości praktycznego jej wykorzystania. Spotkałam bardzo miłych, życzliwych ludzi, którzy dzielili się ze mną swoimi doświadczeniami związanymi z tym rodzajem terapii. Mogłam również zwiedzić różne rejony Chorwacji, gdyż praktykę miałam aż w trzech centrach hagioterapii – w Sławonskim Brodzie (na granicy z Bośnią), w Splicie (Dalmacja, pałac Dioklecjana, morze) i w Zagrzebiu (stolica Chorwacji). Zyskałam jeszcze jedno, nieoczekiwane dla mnie doświadczenie – po dwóch miesiącach nauczyłam się nieco języka chorwackiego i mogłam już nie tylko rozumieć, powoli czytać, ale i mówić po chorwacku.

Przygotowanie dokumentów Erasmus jest dość skomplikowane, ale studenci UPJPII mają szczęście, bo na tej uczelni pracują cudowni ludzie odpowiedzialni za program Erasmus, którzy podtrzymują na duchu, oferują pomoc, konsultują, towarzyszą w całym procesie przygotowania i przebiegu praktyki, a w rezultacie tych działań wszystko udaje się załatwić bez problemów.

Serdecznie dziękuję pracownikom Erasmus za wsparcie, za sumienną i rzetelną pracę, za pomoc w realizacji praktyki w Chorwacji. Już planuję następną praktykę Erasmus i polecam wszystkim – to wspaniała możliwość! ■

Wspomnienie świątecznych spotkań

Orszak św. Mikołaja z wizytą na UPJPII

tekst: Anna Urbańczyk, Justyna Lusio

Przed wielu laty, w niewielkiej krainie,
żył sobie człowiek, który do dziś słynie.
Był on biskupem, w niebogatym mieście
i służył Bogu całym sobą wreszcie...

Zgodnie z tradycją 6 grudnia także w progach naszej uczelni zagościł św. Mikołaj. Jest to dobry znak, świadczący o tym, że zarówno władze, wykładowcy, pracownicy, jak i studenci byli grzeczni i zasłużyli na słodkie prezenty. Przecież gdyby tak nie było, nie zareagowałyby tak ochoczo i pięknie na zaproszenie samorządu studenckiego.

Najpierw było słycać dzwoneczki, potem donośne „Ho, ho, hooo...!” i pojawił się on – nasz ukochany św. Mikołaj! Wszyscy serdecznie powitali ekipę Mikołaja. Gość z dalekiej Północy wywołał wiele radości i uśmiechu na naszych twarzach. Pewnie niejednemu z nas powróciły wspomnienia z dzieciństwa i tak przez chwilę mogliśmy poczuć się jak dzieci.

Przypominamy, że mikołajki to święto bardzo stare. Już w okresie średniowiecza utarł się zwyczaj obdarowywania dzieci prezentami. Mało kto wie, że do XIX wieku imieniny św. Mikołaja były na ziemiach polskich dniem wolnym

od pracy. Może kiedyś znów tak będzie...? Mamy nadzieję, że jak w tym roku, tak i w przyszłym Mikołaj zaszczyca nas swoją obecnością. ■

Mikołaj wśród słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku

tekst: Irena Szlachta

zdjęcia: Jerzy Dominik Snopiński

Jako że Mikołaj postanowił przybyć do nas 8 grudnia, a więc w święto Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, spotkanie rozpoczęła Eucharystia sprawowana przez prodziekana Wydziału Teologicznego i dyrektora Uniwersytetu Trzeciego Wieku ks. dr. hab. Jana Dziedzica, prof. UPJPII. W homilii nawiązał on do postaci Maryi, ukazując trzy istotne aspekty życia, w których streszczała się Jej posługa. Są to: wiara, służba i misja. Homileta zachęcał do naśladowania Matki Bożej i życzył, aby słuchacze wytrwali w pracy nad sobą, budowali w sobie wiarę, ducha służby i gotowość do misji. Przypomnił również postać św. Mikołaja, będącego wzorem, jak przeżyć życie w sposób godny.

Słowa podziękowania celebrans skierował do chóru słuchaczy prowadzonego przez panią Alicję Wolińską za piękną oprawę muzyczną uroczystości oraz do wszystkich osób zaangażowanych w organizację spotkania z Mikołajem. Równocześnie wspomniął, że UTW UPJPII rozpoczął w bie-

żącym roku akademickim już szósty rok swego funkcjonowania i wychodząc naprzeciw potrzebom seniorów, stara się obok swej podstawowej formy działalności dydaktycznej, jaką są wykłady, poszerzać i inne oferty, m.in. turystyczną i kulturalną. Nawiązał do odbytej w dniach 6–13 listopada 2016 roku pielgrzymki słuchaczy UTW do Ziemi Świętej. Planowana od kilku lat, zrealizowana została na zakończenie obchodów jubileuszu pięciolecia istnienia Uniwersytetu Trzeciego Wieku na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Po mszy świętej do wypełnionej przez słuchaczy kaplicy wkroczył oczekiwany Mikołaj z prezentami, którymi przy aktywnej pomocy ks. dyrektora UTW obdarował wszystkich zebranych. ■

Opłatek pracowników z księdzem kardynałem Stanisławem Dziwiszem

zdjęcia: Krzysztof Mleczek

Spotkanie opłatkowe pracowników naukowych, administracji i Biblioteki UPJPII odbyło się przy ul. Bernardyńskiej 3. Swoją obecnością zaszczylił wspólnotę akademicką UPJPII kardynał Stanisław Dziwisz, który przed tradycyjnym połamaniem się opłatkiem zwrócił się do obecnych, wyrażając wdzięczność za 11 lat uczestnictwa w życiu uczelni jako jej wielki kanclerz. Wspomnił także o wiele wcześniejszych swoich związkach z uczelnią:

„Pragnę zwrócić się do środowiska Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie w tym szczególnym momencie zakończenia mojej posługi w archidiecezji krakowskiej... Drodzy uczestnicy spotkania opłatkowego, pragnę gorąco podziękować Bogu za 11 lat współpracy z naszą uczelnią. Z woli ojca świętego Benedykta XVI miałem przywilej uczestniczyć w rozwoju najpierw Papieskiej Akademii Teologicznej, a od 2009 roku Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. Razem z wami współtworzyłem środowisko naukowe Krakowa i Polski. Do tego środowiska należałem przez moje studia teologiczne w Krakowie, które

przygotowały mnie do święceń kapłańskich, a potem przez studia specjalistyczne z liturgiki. Na Papieskiej Akademii Teologicznej obroniłem doktorat.

Papież Benedykt XVI, pamiętając o woli ojca świętego Jana Pawła II, erygował Uniwersytet Papieski, noszący imię jednego z największych Polaków. Dziś razem z wami mogę się cieszyć uczelnią, która ma pięć wydziałów w Krakowie i jeden w Tarnowie. Dziękujemy Bogu za to bogactwo życia akademickiego i studentów.

Dziękując Bogu za dar Uniwersytetu Papieskiego, za was wszystkich, zwracam się do was ze szczególnym słowem pozdrowienia bożonarodzeniowego. Cieszę się, że mogę być z wami jeszcze raz i dzielić się opłatkiem na znak chrześcijańskiej miłości...

Gest łamania się białym opłatkiem w przeddzień Świąt Bożego Narodzenia wychodzi ponad wszystkie nasze trudności i problemy. O tym geście mówił ojciec święty Jan Paweł II w czasie wigilijnej audiencji dla rodaków w 1986 roku: «Łamiemy się opłatkiem. Jest to wzruszająca tradycja. Ma swe znaczenie od wieków [...] Chleb wigilijny, opłatek,

nie jest Ciałem Pana jak Hostia eucharystyczna, ale jest – podobnie jak sakramentalne Ciało Pana – wezwaniem do braterstwa, do solidarności, do miłości, do pojednania» (ORp, 11–12/1986).

Gest podzielenia się białym opłatkiem niesie ze sobą życzenia pokoju w sercu oraz pokoju i miłości we wspólnocie Uniwersytetu Papieskiego.

W czasie tegorocznego łamania się opłatkiem dziękujemy za Światowe Dni Młodzieży: za obecność ojca świętego Franciszka, za biskupów i księży. Przede wszystkim dziękujemy za tak wielką rzeszę młodych z całego świata, którzy wypełnili ulice naszych miast i wiosek, przywożąc do naszej ojczyzny radość i optymizm ludzi młodych. Ufamy, że dobro zasiane w sercach tylu młodych będzie owocować w ich życiu [...].

Bądźcie uczniami i uczennicami Jezusa prostego i ubożego, świadcząc o Jego miłości w swoich wspólnotach i wszędzie tam, gdzie was Chrystus posła: w domu, na uniwersytecie, w szkole, w szpitalu, odwiedzając chorych i samotnych...» ■

Opłatek studentów

tekst: Justyna Lusio

zdjęcia: Krzysztof Mleczko

Jest taki dzień, tylko jeden raz do roku.
Dzień, zwykły dzień, który liczy się od zmroku.
Jest taki dzień, gdy jesteśmy wszyscy razem.
Dzień, piękny dzień, dziś nam rok go składa w darze.

Powyższe słowa z utworu Czerwonych Gitar doskonale wpisują się w atmosferę naszego ogólnouczelnianego spotkania opłatkowego. To już drugi rok spotykamy się wszyscy razem – władze uczelni, wykładowcy, studenci – by wspólnie kontemplować tajemnicę wcielenia Syna Bożego.

20 grudnia zebraliśmy się przy stole eucharystycznym w naszej kaplicy, ażeby nasycić się Jego Ciałem i Krwią. W przeżywaniu tych świętych misterii towarzyszył nam akademicki chór Psalmodia pod batutą prof. Włodzimierza Siedlika. Chórzyści zaprezentowali kilka aranżacji najpięk-

niejszych polskich kolęd i pastorałek. Do refleksji skłonił nas także ks. dr Andrzej Kielian w wygłoszonej przez siebie homilii. Przypomniał o odwadze i pokorze Maryi w przyjęciu posłannictwa anioła Gabriela.

Tak nasyceni duchowo, przy blasku lamp i muzyce, mogliśmy rozpocząć nasze spotkanie z drugim człowiekiem i połamać się opłatkiem. Szept serdecznych, ciepłych słów, dźwięk łamanego opłatka, odgłosy ludzkich śmiechów, mocny uścisk dłoni, głębokie spojrzenie w oczy, zapach barszczu, pierogów i aromat ciast... Na taką atmosferę czekaliśmy niemalże cały rok! A do tego występ zaprzyjaźnionego zespołu Skalni, który dzięki swej góralskiej muzyce porывał do wspólnego kolędowania. Ach, co to był za wieczór...!

Należy nadmienić, że nie przybrałyby on takiej formy, gdyby nie zaangażowanie nas wszystkich. Składamy serdeczne podziękowania władzom uczelni: za przychyłność i zaufanie, jakimi nas jako organizatorów wydarzenia obdarzono, a w szczególności za obecność. Opiekunowi samorządu studenckiego mgr Celinie Budzowskiej za zaangażowanie i wsparcie cennym doświadczeniem. I wam, drodzy studenci, za wszelkiego rodzaju pomoc w przygotowaniach. Wszyscy razem tworzymy jedną wielką rodzinę Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Starajmy się, by atmosfera ciepła, ludzkiej życzliwości i otwartości gościła w naszych sercach każdego dnia. Nie czekajmy ze słowami „dziękuję”, „przepraszam”, „proszę” do tego jednego dnia w roku, bo jak powiedział patron naszej uczelni: „Wczoraj do ciebie nie należy, jutro niepewne... Tylko dziś jest twoje”. ■

Spotkanie opłatkowe słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wiek

tekst: Irena Szlachta

zdjęcia: Jerzy Dominik Snopiński

Okres Świąt Bożego Narodzenia to tradycyjny czas spotkań opłatkowych. Nie mogło takiego wydarzenia zabraknąć i w tym roku akademickim w środowisku słuchaczy UTW UPJPII.

Spotkanie odbyło się 5 stycznia 2017 roku. Uroczystość rozpoczęła Eucharystia odprawiona w kaplicy przy ul. Bernardyńskiej 3. Mszy św. przewodniczył ksiądz rektor UPJPII, prof. dr hab. Wojciech Zyzak. Koncelebransem był prodziekan Wydziału Teologicznego, a równocześnie dyrektor UTW, ks. dr hab. Jan Dziedzic, prof. UPJPII, który wygłosił również homilię. Podkreślił w niej, że sam gest łamania się opłatkiem wzywa do respektowania wartości, a opłatek jest syntezą doczesności i wieczności. W opłatku zawiera się imperatyw, który wyznacza pytanie: kim jestem, a kim powinienem się stać? W odpowiedzi rozwinięte zostały trzy pojęcia: tożsamość, rozwój i relacje.

Tożsamość chrześcijańska wywodzi się z Betlejem, gdzie narodził się Jezus. Może być ona jednak zagrożona. W Betlejem zagrożeniem był Herod. Dziś jest nim duch tego świata, który jest inny niż duch Jezusa. Świat może pozbawić człowieka tożsamości. Historia chrześcijaństwa mówi jednak o faktach obrony tożsamości, czego przykładem mogą być męczennicy, którzy woleli oddać życie, niż porzucić Chrystusa. Natomiast rozwój oznacza, że to my mamy narodzić się dla Chrystusa.

Narodzenie się w nas nowego człowieka trwa często latami. Najważniejszym zwyczajem w życiu człowieka jest to odniesione nad samym sobą. Poprzez relacje wyraża się w tym kon-

tekście przekonanie, że opłatek, chleb nie różnicuje ludzi. Spożywa go zarówno człowiek bogaty jak i biedny. Jednak chleb może być świeży i dobrze wypieczony, ale może być również zakalcem. Trzeba, abyśmy byli dla bliźnich takim dobrym chlebem.

Dzielenie się opłatkiem wyraża również dawanie. Podając chleb, stajemy się bezinteresownym darem z siebie. Człowiek wart jest tyle, ile uczyni dla innych. Gest łamania się opłatkiem symbolizuje także, że jesteśmy razem: ty należysz do mnie, a ja do ciebie.

Konkludując rozważania, homileta wskazał na tabernakulum. Jezus tworzy i doskonali naszą tożsamość. Pomaga w indywidualnym rozwoju. Buduje również wspólnotę bez dyskryminacji kogokolwiek.

Na zakończenie mszy świętej ksiądz rektor Wojciech Zyzak oraz ksiądz Jan Dziedzic złożyli zebrany życzenia.

Podziękowano również wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania uroczystości.

W świąteczny nastrój uczestników spotkania wprowadziły kolędy śpiewane przez chór słuchaczy UTW, prowadzony przez panią Alicję Wolińską oraz zespół ze Skawiny, związany również z naszym UTW. Do śpiewu kolęd chętnie włączyli się obecni na sali słuchacze. Po Eucharystii i wspólnym śpiewaniu kolęd w kaplicy, uczestnicy spotkania prowadzeni przez gwiazdę betlejemską przeszli do refektarza. Tam odbyło się dalsze kolędowanie, wzajemne składanie życzeń i łamanie się opłatkiem. Czekał również poczęstunek przygotowany wcześniej przez słuchaczki UTW. Atmosfera panująca na sali świadczyła, że spotkanie było udane i spełniło swój duchowy i integracyjny cel. ■

Kolędnicy na UPJPII

tekst i zdjęcia: Marta Mastyło

Ileż grup kolędniczych przewinęło się przez budynek przy ul. Kanoniczej 25! Słysząc było gromko wyśpiewywane kolędy, bo jakże inaczej mogłoby być, gdy radosne pieśni płynęły z kilkudziesięciu gardeł i tyluż samo serc kleryków z sąsiadującego z uniwersyteckim budynkiem Krakowskiego Seminarium Duchownego. Niejeden z uczestników przybył uzbrojony w ulubiony instrument... Stare mury aż lekko drżały! Innym zaś razem pragnęła u boku ks. rektora pokolędować młodzież z Kamesznicy z diecezji bielsko-żywieckiej (tę grupkę kolędników udało się na szczęście na zdjęciu pomieścić). I tak właśnie nam umilano w rektoracie poświęcony czas. ■

Nasze sukcesy

Nagrody i sukcesy pracowników naukowych

Monografia o. **Tomasza Gałuszki**, dominikanina, prof. UPJPII, zdobyła II nagrodę w konkursie im. prof. Stefana Kuczyńskiego organizowanym przez Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk. Nagrodę o. Gałuszka otrzymał za książkę *Henry Harrer's Tractatus contra Beghardos. The Dominicans and Early Fourteenth Century Heresy in Lesser Poland*.

Dr hab. Małgorzata Duda, kierownik Katedry Etyki Pracy Socjalnej

na Wydziale Nauk Społecznych UPJPII została Aniołem Interwencji Kryzysowej, ale to tylko jedna ze sfer działalności pani profesor, która w ostatnim czasie została doceniona. Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach honoruje dyplomem Anioła Interwencji Kryzysowej za szczególne zasługi, współpracę i przyczynianie się do rozwoju placówki.

Profesor Małgorzata Duda została też powołana na członka Rady ds. Po-

lityki Senioralnej przy Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Polityka senioralna staje się jednym z priorytetów w Polsce, stąd pojawiła się potrzeba powołania Rady jako organu opiniodawczo-doradczego. Inauguracyjne posiedzenie Rady ds. Polityki Senioralnej odbyło się 18 maja w MRPiPS. Minister Elżbieta Rafalska wręczyła nominacje członkom Rady, powołanym spośród 200 kandydatów. ■

Pracownicy Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UPJPII powołani do medialnych rad programowych

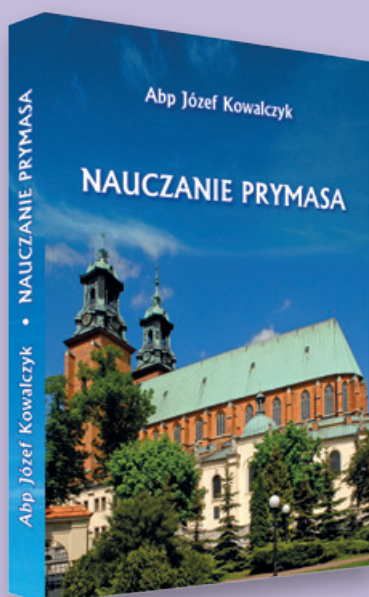
Rada Mediów Narodowych powołała do składu Rady Programowej TVP Kraków **ks. dr. hab. Michała Drożdża**, **prof. UPJPII** oraz **dr. hab. Krzysztofa Gurbę**. Do składu Rady Programowej Radia Kraków powołano **dr. Klaudię Cymanow-Sosin**.

Red. Witold Gadowski został doceniony przez studentów nominacją do nagrody MediaTory za film *Insha Allah. Zginiecie jak wszyscy niewierni*, obrazujący obecną sytuację na Bliskim Wschodzie.

28 lutego 2017 w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Janusza Korczaka w Warszawie odbyło się spotkanie Kapituły

Programu Kobieta Charyzmatyczna. Do tytułu nominowano prawie sto pań, które wyróżniają się na polu gospodarki, kultury i sztuki, sportu, nauki oraz działalności społecznej. Wśród uhonorowanych tytułem „Kobieta Charyzmatyczna” jest **dr. Maria Łuszczczyńska**, adiunkt w Katedrze Etyki Pracy Socjalnej Instytutu Pracy Socjalnej Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, wyróżniona w kategoriach Kobieta w nauce oraz Kobieta społeczna. Tytuły zostały wręczone 20 marca 2017 roku, podczas konferencji w krakowskim Teatrze Bagatela. ■

Abp Józef Kowalczyk, *Nauczanie Prymasa*,
red. o. Zdzisław Gogola OFMConv, Kraków 2016

Kościół katolicki spełnił ważną rolę w kształtowaniu polskiego społeczeństwa obywatelskiego i kultury moralnej demokratycznej Polski, także w nowej rzeczywistości demokratycznego państwa i budowaniu tożsamości narodu polskiego. Publikacja abp. Józefa Kowalczyka *Nauczanie Prymasa* stanowi cenny zbiór wypowiedzi z okresu jego prymasostwa i pełnienia urzędu ordynariusza gnieźnieńskiego w latach 2010–2014. Zgromadzony materiał podzielony został na dwie grupy: *Wywiady prasowe i wypowiedzi* oraz *Listy pasterskie i okolicznościowe*. Redaktor Zdzisław Gogola OFMConv wzbogacił książkę swoim wstępem, biogramem prymasa oraz cennym artykułem ks. Józefa Wilka na temat prymasostwa w Polsce w dwudziestym stuleciu. Galeria fotograficzna, indeks osób, a także aneksy uzupełniają główny materiał źródłowy. Tak zbudowana publikacja wydaje się przystępna; wskazuje na szerokie spektrum działalności prymasa. W publikacji można znaleźć odpowiedź na wiele pytań i wątpliwości, z jakimi borykają się katolicy w Polsce. Bez wątpienia zebrany materiał źródłowy może być dla czytelników lekcją budowania zdrowej kultury, uczyć dialogu oraz szacunku dla współrozmówcy. Podczas lektury niniejszej publikacji czytelnik uświadamia sobie troskę prymasa Kowalczyka o kontynuację rewolucji moralnej – sumienia, jaka dokonana się po 1989 roku, a powinna prowadzić do normalności życia. Odkrywa niektóre treści związane z najnowszą historią polskiego Kościoła, uczy krytycyzmu i ostrożności wobec ataku idei liberalnych, ateistycznych. Niniejsze źródło drukowane prostuje także wiele zniekształconych wątków przeszłości, które niejednokrotnie zaciemniają prawdziwy obraz minionych wydarzeń. Nie ma wątpliwości, że w czasie kiedy znajomość historii, zwłaszcza najnowszej, jest bardzo słaba, jak pisze autor: „prawda przechodzi przez ogień nietknięta” i pozostaje zdrowym elementem budowania wspólnoty Kościoła. (Rafał Antoszczuk OFMConv)

Urszula Perkowska, *Ksiądz Profesor Władysław Chotkowski (1843–1926).
Historyk Kościoła, działacz społeczny i homileta*, Lwów–Kraków 2016 (seria
Studia do Dziejów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego,
t. 22), red. naukowy ks. Józef Wołczański

Ksiądz prof. Władysław Chotkowski zaliczany jest do grona najwybitniejszych historyków Kościoła w Polsce. Wywodził się z Poznańskiego, po święceniach kapłańskich studiował w Niemczech i we Włoszech, ale zaangażowanie na polu społeczno-narodowym przypłacił wydaleniem z obszaru zaboru pruskiego. Przeniósł się wówczas do Krakowa, gdzie objął Katedrę Historii Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego (1881–1910). Tam pełnił funkcję dziekana fakultetu, w roku akademickim 1891/92 rektora, a jego naukowe walory doceniła Akademia Umiejętności, powołując go w skład swoich członków. Ponadto w latach 1885–1897 sprawował mandat poselski do wiedeńskiej Rady Państwa, zasiadał w gronie radnych Krakowa oraz należał do Krakowskiej Kapituły Katedralnej. Na gruncie krakowskim zasłynął jako natchniony kaznodzieja, zabierający chętnie głos m.in. podczas uroczystości patriotyczno-narodowych. Nade wszystko jednak pasją jego życia stanowiła praca dydaktyczno-naukowa. Opublikował liczne rozprawy na temat dziejów reformacji, kasaty unii w imperium rosyjskim, szkolnictwa i oświaty XVI–XVII wieku. Zajmował się edytorstwem źródeł, a nade wszystko zdobył uznanie jako autor monumentalnych opracowań poświęconych represyjnej polityce władz austriackich wobec Kościoła i zakonów w Galicji. Te ostatnie z wymienionych prac wydają się najcenniejsze, bo zostały oparte na gruntownej kwerendzie w cesarskich archiwach Wiednia.

Wszystkie owe kręgi tematyczne uwzględniła w swej monografii prof. Urszula Perkowska, dodając jeszcze obszerną bibliografię podmiotową, wybór ilustracji oraz szczegółowe indeksy. Praca stanowi pierwszą próbę pełnej prezentacji losów, a zarazem ważnych dokonań życiowych Wielkopolanina, który jakby z przypadku trafił na grunt krakowski, wnosząc twórczy wkład w dzieje polskiej nauki XX stulecia. (ks. Józef Wołczański)

Błogosławiona Klara Ludwika Szczęsna, scenariusz i realizacja Joanna Adamik, Kraków 2015 (DVD)

7 lutego 2016 roku minęła setna rocznica śmierci Klary Ludwiki Szczęsnej, współzałożycielki Zgromadzenia Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego, założonego z Józefem Sebastianem Pelczarem. Biblioteka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie otrzymała w darze bardzo interesujący film na DVD, przybliżający postać i działalność Klary Ludwiki Szczęsnej. Była ona pierwszą przełożoną i matką generalną tego zgromadzenia. Ludwika Szczęsna urodziła się 18 lipca 1863 roku w Cieszkach w diecezji płockiej. Gdy miała 12 lat, zmarła jej matka, a ojciec ożenił się powtórnie – z osiemnastoletnią dziewczyną, już cztery miesiące po śmierci pierwszej żony. Gdy Ludwika miała 17 lat, ojciec wraz z macochą postanowili wydać ją za mąż wbrew jej woli, uciekła więc z domu, pragnąc swoje życie poświęcić Bogu. W roku 1886 rozpoczęła nowicjat w Zgromadzeniu Sług Jezusa. Zgromadzenie to nie było zatwierdzone przez władze kościelne, była to wspólnota tercjarska, zorganizowana na sposób życia zakonnego. Zgromadzenie Służebnic Najświętszego Serca Pana Jezusa zostało założone 15 września 1894 roku. Ludwika wstąpiła do niego, przybierając imię zakonne Klara; biskup Józef Sebastian Pelczar mianował ją przełożoną tego zgromadzenia. Klara Ludwika pracowała wcześniej w Krakowie w przytulisku dla służących przy ulicy Mikołajskiej 11. Zmarła w wieku 53 lat. Pełna miłości do Boga, wierna złożonym ślubom zakonnym i regule, gorliwie wypełniała swoje obowiązki. Jej beatyfikacja miała miejsce w Sanktuarium Jana Pawła II w Krakowie 27 września 2015 roku. Klara Ludwika pisała, że:

Świętość najwyższa to Bóg,
Świętość człowieka jest w miarę
jego zjednoczenia z Bogiem:
to zgodność z jego wolą, gdyż ta tylko jest
prawdziwa miłość,
zatem i prawdziwa świętość.

(Renata Dulian)

Gloria Dei per musicam pronuntiare, red. Stanisław Garnczarski, Janusz Królikowski, Tarnów 2017

W dniach 6–7 października 2015 roku Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II zorganizował konferencję poświęconą muzyce sakralnej *Gloriam Dei per musicam pronuntiare*. W homilii wygłoszonej podczas Eucharystii biskup Andrzej Jeż nazwał muzykę sakralną skarbem nieocenionej wartości, który należy strzec, poznawać i wzbogacać. Zwrócił uwagę na potrzebę przestrzegania przepisów liturgicznych, także w kwestii muzyki i śpiewu, ponieważ wprowadzają w liturgii harmonię i chronią przed chaosem. Świat przestrzeni liturgii stanowi o jedności Kościoła powszechnego, wzmacnia więź między wiernymi. Wierność tym zasadom wymaga pokory, by wznieść się ponad własny punkt widzenia czy upodobanie. Publikacja zawiera referaty wygłoszone podczas tej konferencji. Biskup Carlos Moreira Azevedo z Papieskiej Rady ds. Kultury podjął temat aktualnych oczekiwań i wyzwań dotyczących muzyki w Kościele. W czasie konferencji podejmowano takie tematy, jak: muzyka liturgiczna w obliczu postmodernizmu, teologiczne wymiary piękna muzyki liturgicznej, miejsce muzyki w liturgii, źródła polskich pieśni adwentowych, kulturotwórcza rola muzyki w liturgii, inspiracje muzyczne w teologii Hansa Ursa von Balthasara. Zwieńczeniem sympozjum był koncert *Modlitwa o pokój* w katedrze tarnowskiej, podczas którego wykonano dzieło Josepha Haydna *Missa in tempore belii* – *Msza na czas wojny*, będące wołaniem do Boga o pokój, jakże aktualnym w naszych czasach. (Renata Dulian)

